Komáromi Ferenc

HOL VAGYTOK, FIÚK?

KOSSUTH

KOMÁROMI FERENC · HOL VAGYTOK, FIÚK?

Komáromi Ferenc

HOL VAGYTOK, FIÚK?

Dokumentumok
az amerikai Különleges Haderőben
kém- és diverzáns tevékenységre
kiképzett
magyar személyekről

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ 1964

A tények azt mutatják, hogy az Egyesült Államok vezető körei nem hagytak fel az általános termonukleáris háború előkészületeivel, nem adták fel azt a hiú reményt, hogy megszerezzék a katonai fölényt a Szovjetunióval, a szocialista országokkal szemben. De a megsemmisítő visszavágástól félve, egyelőre — mondhatni, szemmelláthatóan — szeretnék felváltani a nagy háborút sorozatos „kis", „korlátozott" háborúkra és a felforgató tevékenység fokozására. Mint ahogy azt az Egyesült Államok szárazföldi hadseregének volt vezérkari főnöke, George H. Tecker egy nyilatkozatában kifejtette: „Véleményem szerint nagy háború viselése a következő évtizedben, illetve nagyjából ebben az időszakban nem lesz a feladatunk. Ezzel szemben felforgató tevékenységet kell kifejtenünk, titokban be kell szivárognunk az ellenség területére, terrorcselekményeket kell szerveznünk..." („U. S. News and World Report", 1961. május 29.)

Nemcsak Tecker tábornok, hanem a hadügyminisztérium is abból indul ki a távlati katonai programok kidolgozása és a stratégiai tervezés során, hogy jelenleg elsősorban „korlátozott háborúkkal kell számolni", s ezek viseléséhez nem olyan erőkre és eszközökre van szükség, mint az általános termonukleáris háborúban. Washingtonban napjainkban különösen nagy jelentőséget tulajdonítanak a kém- és diverzáns akcióknak, a különféle pszichológiai

hadviselési módszereknek és a partizánellenes harcoknak. Ennek bizonyítására elég megemlítenünk, hogy az Egyesült Államok a hadüzenet nélküli dél-vietnami háborúra naponta másfél millió dollárt költ, általában az indokínai hadműveletekre pedig a második világháború óta ötmilliárd dollárt fordított. Ezt a „szennyes háborút", csakúgy mint a szocialista országok ellen irányuló felforgató, kém- és diverzáns akciók sorozatát az Egyesült Államok kormánya és hadvezetése kifejezetten erre a célra létrehozott speciális alakulatokkal hajtatja végre.

Sajnos, ezekben a kém- és diverzáns célokra, partizánellenes harcokra felkészített különleges alakulatokban sok magyar fiatal is szolgál. Ebben a kis kötetben az olvasó olyan igaz történeteket talál, amelyek izgalmasságban helyenként a legfantasztikusabb kalandregényeket is felülmúlják. Amerikai zsoldba szegődött több száz magyar fiatalról szólunk, akik közül nem egyet már elért a végzete. Van köztük, aki tragikus gyorsasággal pusztult el, mert nem bírta a Különleges Haderő speciális kiképzési módszereit. Másokkal valamelyik indokínai őserdőben végzett a szabadságharcos partizánok fegyvertüze. Többségük azonban ma is életerős ifjú, aki állandóan bevetésre készen áll az Egyesült Államok 2200 külföldi támaszpontjának egyikén. Néhányan az Amerikai Egyesült Államok valamely városában vagy falvában átmenetileg békés foglalkozást űznek, de civil életük csak formaság, amelynek bármely pillanatban véget vethet az utolsó bevetésre hívó parancs...

Könyvünk bővelkedik dokumentumokban, melyek nemcsak a szerencsétlenül eltévelyedett, vagy elvetemült ellenséggé vált magyar fiatalok sorsának leírását teszik hitelessé, hanem bepillantást engednek a „veszettek" legveszettebbjeinek, az amerikai militaristáknak az emberiség ellen elkövetett bűnös üzelmeibe is.

A magyar közvéleményt — különösen az érdekelt családokat, szülőket — élénken foglalkoztatja azoknak a Nyugatra került fiataloknak a sorsa, akik az 1956-os ellenforradalmi felkelés idején a nyitott határokon át elindultak szerencsét próbálni, s a különféle menekülttáborokból csalódottan és reményt vesztetten az amerikai hadsereg toborzó bizottságai elé kerültek. A bizottság tagjai a gyakorlott kereskedő szemével felmérték a kínálkozó árut. Az egészséges, jó testalkatú fiúknak felajánlották, menjenek az Amerikai Egyesült Államokba, lépjenek be a hadseregbe, akkor egy csapásra megszűnnek anyagi nehézségeik, megszűnik a bizonytalanság, nem kell tovább hányódniuk egyik országból a másikba.

Sokan engedtek a csábításnak, és olyan feladatra vállalkoztak, amelynek várható következményeit talán nem is tudták felmérni. Ha felmérték, akkor kiszolgáltatták életüket gazdáik kénye-kedvének. Nem kevesebbre vállalkoztak, mint arra, hogy ötéves különleges katonai kiképzés után, mindaddig, amíg fegyverforgatásra alkalmasak, bármikor hajlandók hazájuk vagy bármely más szocialista ország — függetlenségéért harcoló nép vagy függetlenné lett állam — ellen diverziós kémtevékenységet kifejteni.

Életveszélyes feladat ez, amerikai csak elvétve vállalkozik rá. De az idegen, ha az Egyesült Államokba befogadták, s ha az e szolgálatra elkötelező szerződést aláírta,

már nem válogathat: adandó alkalommal és helyen — legalábbis a Pentagon különleges hadviseléssel foglalkozó közegeinek elképzelései szerint — teljesítenie kell a parancsot, bármilyen kevés is a kilátás az akció sikerére, bármily bizonyosnak látszik is, hogy bevetését nem úszsa meg ép bőrrel.

Magyarországon az évek folyamán a legkülönbözőbb forrásokból — nem utolsósorban amerikai lapok és magazinok híradásaiból, egyes nyugat-európai lapok cikkeiből, fiaik hazaküldött leveleiből — a szülők tudomására jutott, hogy az Egyesült Államokba került fiatalok egy része az úgynevezett Special Forces (Különleges Haderő) alakulataiban kapott kiképzést. Először azt hitték, rendes, kötelező katonai szolgálatuk letöltéséről van szó, azzal nyugtatták meg magukat, hogy ez az amerikai állampolgárság elnyerésének feltétele, de aztán megtudták, hogy az amerikai hadsereg reguláris erőinek kötelékében a katonák nem teljesítenek ötéves szolgálatot.

Aki ötéves kiképzésben részesül, azt külön nyilvántartásba veszik, leszerelése után is e különleges alakulathoz tartozik, s üzhet látszatra bármiféle békés foglalkozást, megházasodhat, gyermekeket nevelhet, lehet nemzetközi kereskedelmi cég utazója vagy kocsmáros Texasban, pincér vagy farmer, sok év múltán is eleget kell tennie a különleges behívó parancsnak, ha megbízói ejtőernyővel éjszaka le akarják dobni egy idegen ország földjére, ha titokban bárhol partra akarják tenni tengeralattjáróval vagy bármilyen más módon.

A magyar szülők számára fiaik ilyen jövője a legkevésbé sem megnyugtató. Tudják, hogy a szabadságukat és függetlenségüket odaadóan védelmező országokban az ilyen hivatlan vendégekre — hazaárulókra, kémekre, kártevőkre — halál vár. Ezzel magyarázható, hogy Budapestről és vidékről sokan kérdésekkel ostromolják a Magyarok Világszövetségét, a Nemzetközi Vöröskereszt magyar szervezetét, vagy más intézményekhez fordulnak, hogy adjanak fel-

világosítást ezekről a dolgokról, próbáljanak tájékozódni az amerikai hadseregben szolgálatot teljesítő magyar fiatalok sorsáról, s azok kilátásairól, akik már leszereltek.

Több konferencián és beszélgetésen szó esett erről. A rokonok, akik szívükön viselik fiuk sorsát, idézték, felmutatták a tőlük kapott leveleket. Aggódva kértek segítséget. E találkozókon, amelyeken az illetékes szervezetek képviselői összejöttek az érdekelt szülőkkel, hozzátartozókkal, részt vettek néhányan azok közül is, akik odakint megjárták a hazátlanság és a kiszolgáltatottság kálváriáját, akik kiképzésben részesültek az amerikai hadsereg Különleges Haderejének valamelyik alakulatánál, de amikor felismerték, hogy életük forog kockán, s hogy amire vállalkoztak, megvetendő bűncselekmény, felhasználva az első kínálkozó alkalmat, megszöktek és visszatértek hazájukba.

Az említett találkozók egyikén hallottuk *Michaelis Elemér* nevét, aki Magyarországról történt távozásakor huszonhárom éves volt. Itthon a MALÉV-nél dolgozott mint repülőgépszerelő. Budapesten, a Baross utca 126. alatt lakó szülei elmondták, hogy a nyugtalan természetű, kíváncsi fiú mindig messzire vágyott. Már korábban is megtette egyszer, hogy a repülőtéren belebújt egy gép csomagtartójába csak azért, mert a magasba akart szállni. Vonzották, nyugtalanították az élmények.

Michaelisék is jó ideig azt hitték, hogy fiuk kötelező, rendes katonai szolgálatát tölti az Egyesült Államok hadseregében, hiszen ez feltétele az amerikai állampolgárság elnyerésének. Mintha féltek volna szembenézni az igazsággal, sokáig nem akarták tudomásul venni, hogy fiuk Panamában teljesít szolgálatot, ejtőernyős katona és olyan alakulathoz tartozik, amelynek kötelékéből leszerelésekor sem szabadul véglegesen: bármikor felhasználható „különleges feladatok" végrehajtására az amerikai hadvezetőség által kijelölt célponton, akár tulajdon hazája ellen is.

Michaelis Elemérrel egyidejűleg a US Army dél-karolinai rezervátumában, a Fort Jackson-i kiképzőtáborban

szolgált *Kovács András* Budapestről, a VIII. kerületi Dobozi utcából, *Szabó Dénes* a Csongrád megyei Ambrózfalváról, *Anyagási István, Nyikos L. László, Gáll Ferenc, Büki József* és *Tibor, Bozsó Mihály, Czikora Barnabás, Glanavits Ottó, Marosi G. Zoltán, Mrekvicska Tibor, Schnell Lajos, Szeibert Ferenc, Vándor Frigyes, Vojcsek Ferenc* és még nagyon sokan a gyerekfejjel tengerentúlra került magyarok közül.

Michaelis Eleméren kívül Panamában szolgált akkor *Pásztor Miklós, Szőke György* és több más magyar fiú. Szüleik általában azt hitték, hogy fiaik dolgoznak vagy valamelyik egyetemen tanulnak, békés foglalkozásra készülnek. Ezt hitte *Antal Erzsébet* pestlőrinci lakos is, akinek öt

Fort Jackson.
A tábor bejáratának felirata:
„Üdvözöljük a látogatót!"

gyermeke közül a legidősebb, a huszonhat éves *János* (Nyíregyházán tanulta ki a vasesztergályos szakmát) az egyik Dél-Koreában állomásozó alakulat tagja volt. Együtt szolgált vele *Kelemen István, Kóródi Tibor, Kéri István, Boros Kazay András* és még sok más magyar.

Boros Kazay András édesanyja lányával és vejével Budapesten, a Szinyei Merse utca 6. szám alatt lakik, édesapja a Huba utca 16-ban. András az István gimnázium III/b. osztályának növendéke volt, Gulyás László (VII., Garay tér 11.) és több más barátja jól emlékeznek rá: 1956 novemberében egy hozzá hasonló korú, házbeli fiúval nekivágott a határnak. Kilenchónapi olaszországi lágerélet után katonai kötelezvényt írt alá. 1957. október 9-én az amerikai hadsereg önkéntese lett. Fort Jacksonban nyert kiképzést, majd Fort Knox és Fort Bragg következtek. Azóta számos támaszponton szolgált.

Kezdetben nehézségei voltak a kiképzésen. A lövészeten kiderült, hogy rövidlátó, találatai alul maradtak az átlagon. De nagy szívóssággal fáradozott, hogy eleget tudjon tenni az SWC (Special Warfare Center — Különleges Hadviselés Központja) nem éppen egyszerű követelményeinek. Az első télen Fort Jacksonból három és fél napig tartó dzsungelgyakorlatra vitték. Itt pisztollyal, kézigránáttal és páncélököllel folytak az ütközetek. Jó minősítést ért el: 3200 pontot szerzett (4200 pont volt a maximum). Újra csak a pisztollyal voltak nehézségei. Előnyomulás közben automata figurák géppisztolyból lőtték az alakulat tagjait, tojásgránátot dobtak rájuk. Ugyanilyen automata emberek ellen kellett szuronytámadást intézniük. Boros Kazay többször elvétette a szúrást, majd rávetette magát a figurára és úgy döfte át. Ezt többször megismételte, az őrmester fényképfelvételeket készített róla. Megdicsérte, nem akarta elhinni, hogy korábban nem volt katona. András elmondta, hogy Pesten tanult vívni, ahol egy koreai diáktól látta, hogyan kell szuronnyal bánni. Az említett gyakorlaton egy hosszú útszakaszt úgy tettek meg, hogy csí-

pőből tüzeltek. Kétszer annyi töltényt használt el, mint a többiek . . .

Boros Kazay a kiképzés után Dél-Koreába került. Útközben megfordult Hawaiiban, Wake szigetén, Japánban. A koreai szolgálat nem volt ínyére. A headquarters companyhez (törzsszázad) került a 32. infantry battle groupba (32. gyalogos harccsoport). Nehéz volt a szolgálat, egészségtelenek az életkörülmények. Maláriát kapott, hónapokig kórházban feküdt, csaknem húsz kilót fogyott.

Felépült. 1960-ban szakaszvezető lett. Koreából visszakerült az Egyesült Államokba, újra Fort Knoxba. Ma már őrmester, legutóbb az egyik páncélos-műszaki alakulathoz osztották be.

A szelid, jól nevelt budapesti gimnazistából gátlástalan, elvakult zsoldos lett. Egy alkalommal, amikor katonatársai között kisebbfajta zendülés támadt a szállítóhajó fedélzetén — mert nem tudták, hogy tisztjeik hová, milyen célból viszik őket —, gumibottal és ököllel csapott közéjük, mert már a bennfenteseknek ahhoz a csoportjához tartozott, amely ellenvetés nélkül hajtja végre az elöljárók minden parancsát. 1960-ban, a berlini válság idején abban reménykedett, hogy Nyugat-Berlinbe kerül. A vele szolgáló magyaroknak arról beszélt, hogy legfőbb kívánsága a

Boros Kazay András

háború, boldog lenne, ha Magyarország ellen harcolhatna. Valósággal kedélybeteg lett, amikor világossá vált előtte, hogy nem számíthat a háború közeli kitörésére.

Társai is meggyűlölték Boros Kazay Andrást. Sorsa a megvetett zsoldosé, aki az érvényesülésért barátaival is szembefordult.

Vitatható, hogy ez a sors sokkal jobb-e, mint *Feil Józsefé*. Ő már fizikai értelemben sem él. Édesanyja, Feil Józsefné Budapesten, a Szamuely utca 18. szám alatt lakik. Fia cukrászinas volt Budán, 1956 novemberében apjával Nyugatra ment. Európából Columbiába, majd az északkarolinai Fort Braggbe vitték kiképzésre, a Hamilton Howze vezérőrnagy — azóta altábornagy — parancsnoksága alá tartozó egyik alakulathoz. A 82. légiszállítású elithadosztályba került, az 503-as gyalogezred első harccsoportjának D századába. Azonosítási száma: RA 10813584 volt. Őrvezető lett. Aztán nem sokkal később megérkezett édesanyjához az értesítés: fiát halálos szerencsétlenség érte, a parancsnokság biztosítja őt mély részvétéről.

Azok a magyarok — *Arany Zoltán, Bali T. János, Dombi László, Fikly Tibor, Gutyán István, Herczku Dezső, Hummer János,* a Fort Jacksonból idekerült már említett *Kovács András* és *Nyikos László, Stanya György* ejtőernyős, *Veres András, Viktor József,* hogy csak néhányat említsünk közülük —, akik Feil halála idején Fort Braggben szolgáltak, hosszú ideig az esemény hatása alatt álltak, gyakran megfordult a fejükben, hogy ők vajon hogyan ússzák meg, rájuk hol és mikor kerül sor: a szabadulás, nemegyszer a menekülés gondolatával foglalkoztak.

Feil Józsefné elveszítette a fiát. Férje az elpusztult után kapott járadékból néhány alkalommal csomagot küldött neki Budapestre.

Kuklis Jenő Kiskunmajsa, Mátyás király útja 24. szám alatti lakos is Feilnééhez hasonló értesítést kapott *Vilmos* fiáról. A család azt hitte, valahol békés körülmények között tanul. Azt írta nekik, hogy geológusnak készül. Való-

jában akkor már egy idő óta a dél-koreai megszálló csapatoknál szolgált. Parancsnoksága levelet küldött Kiskunmajsára: William Kuklis RA 10813147 azonossági számú amerikai katona „puskalövés következtében" elhunyt.

Ilyen és hasonló tények kerültek napvilágra. Az érdekeltek és az ország közvéleménye megtudták az igazságot: az Amerikai Egyesült Államok kormánya a hazátlanná vált, talaját vesztett, kiszolgáltatott magyar fiatalok ezreit sorozta be azokba a zsoldos alakulatokba, amelyeket a Special Warfare Center irányít, s amelyeknek célja, hogy e különlegesen kiképzett alakulatok tagjait, jelszavuknak megfelelően — „Anything, anytime, anywhere, anyhow" — bárhol, bármikor, bármilyen célokra, akár a hidegháború eszközeként, kémkedés céljából, akár egy harmadik világháborúban diverziós feladatok végrehajtására bevethesse.

Hazánkban ezrek és tízezrek előtt világossá vált, milyen sorsot szánnak az amerikai hadügyminisztériumban ezeknek a fiataloknak: ha a szükség úgy hozza és alkalom kínálkozik rá, illegális úton a Magyar Népköztársaság területére is készek becsempészni őket, hogy ha sikerül, végrehajtsák a rájuk bízott életveszélyes kém- és kártevő feladatot, ha pedig nem sikerül . . .

A kormány Tájékoztatási Hivatala már 1958 őszén felhívta erre a figyelmet egy sajtókonferencia alkalmával. A szóvivő megemlítette több olyan fiatal disszidens nevét, akit az amerikaiak kémfeladatokkal bíztak meg és visszacsempésztek Magyarországra.

Dr. Balogh Béla és *dr. Juhász (Schaffer) Imre* amerikai ügynökök — mondotta a kormány szóvivője — még 1956-ban ügynöki kiválasztó és beszervező munkát végeztek az amerikai hírszerző szervek részére, a salzburgi „Camp Roeder" táborban. Mindketten több alkalommal kísérletet tettek a sajtókonferencián részt vevő *Vass István* diósgyőri lakos beszervezésére. Az amerikai hírszerző szervek által kiválasztott személyektől még a beszervezés megtörténte előtt részletes önéletrajzot kértek, továbbá részben bemon-

dás, részben a jelöltnél levő igazolványok — mint pl. személyi igazolvány, katonakönyv, munkaadói igazolvány stb. — alapján több angol nyelvű kérdőívet töltettek ki velük. A kérdőíveken a személyi adatokon kívül — amelyek kiterjedtek a kémjelöltek legközelebbi hozzátartozóira is: szülőkre, testvérekre, feleségre, gyermekekre — a szakképzettségre, a munkahelyre és a katonai viszonyokra vonatkozó kérdések is voltak. A kérdőívre rátették a kihallgatott fényképét, rávezették a kapcsolattartás módját is. Ez történt *Földesi Tiborral, Katona Józseffel, Ábrahám Józseffel* és más, Magyarországon elfogott amerikai kémekkel.

Krizsai András volt amerikai kémet, aki illegális átdobása után azonnal önként jelentkezett a magyar határőröknél, az amerikai hírszerző szervek Frankfurt am Mainban, az Eschersheimer Landstrasse 161. szám alatt levő un. Amerikai Toborzó Irodában (más néven „Az Amerikai Hadsereg Behívó Hivatala") felülvizsgálták, majd Münchenbe küldték beszervezés céljából. Az illetékes magyar hatóságoknak arra vonatkozólag is vannak adataik, hogy több osztrák és nyugatnémet városban folyt a Magyar Népköztársaság ellen bevetésre kiszemelt ügynökök kiképzése.

Az amerikai hírszerző szervek az ügynöki beszervezések nagy részét Münchenben végezték, személy szerint „Barna", „Farkas" és „Dávid" nevezetű, amerikai zsoldban álló kémek, továbbá Tokaji László volt horthysta tiszt, később amerikai őrmester, „Parker János" és „Jalda kapitány" álnéven. Az illetékes magyar szervek előtt ismeretes, hogy a felsorolt amerikai kémek többsége magyar származású.

A beszervezett személyeket az amerikai hírszerző szervek tervei szerint képezik ki. A kiképzés kiterjed az adatok megszerzésének módjára, titkosírásra, kapcsolattartásra, iránytű és térkép használatára, terepen való helyes mozgásra, fényképezésre. Azokban az években, amikor a nyugati utasforgalom még meglehetősen szűkre korlátozott

volt, különös gonddal tanították a magyar határon való illegális átjutás többféle módszerét. Az amerikai hírszerző szerv München környékén, egy erdei tisztáson felépítette a magyar határon levő műszaki zár pontos mását. Itt gyakoroltatták ügynökeikkel az illegális határátlépést. Az éjszakai „eredményes mozgás" elsajátítása céljából az említett helyen az amerikaiak külön jelzőrakéta-hálózatot építettek ki.

Egy dologról persze „megfeledkeztek". De ez nem véletlen. Aligha keltett volna kedvező pszichológiai hatást, ha a rekonstruált magyar határon kívül azt is bemutatták volna a kémjelölteknek, hogy milyen fogadtatás vár rájuk a határon túl. Ha a valóságnak megfelelően arról is tájékoztatták volna őket, hogy Magyarországon nemcsak a hadsereg, nemcsak a határőrség egységei őrzik a nép békés építő munkáját, hanem az önkéntesek ezrei is — bátran mondhatjuk: az egész lakosság —, akkor ott, a München környéki erdei tisztáson a hazájuk elleni aknamunkára toborzott árulók jelentős részének valószínűleg nyomban inába szállt volna a bátorsága.

A beszervezett és kiképzett ügynököket az amerikai hírszerzők jól felszerelik, így indítják őket útnak Magyarország felé. A speciális eszközökön kívül Nyugaton készült hamis útlevelekkel, személyi igazolványokkal, katonakönyvvel, munkaadói igazolvánnyal látják el őket.

Az így átküldött ügynökök — amint ezt a leleplezett amerikai kémek egész sora bizonyítja — minden esetben feladatul kapják a Magyar Néphadsereg laktanyáinak, kiképzőhelyeinek, egyéb objektumainak, fegyverzetének, gép- és lánctalpas járműveinek, légierejének, továbbá az egyes városokban levő katonai, hadiipari és más fontos ipari objektumoknak, valamint az ideiglenesen Magyarországon tartózkodó szovjet fegyveres erőknek a felderítését. Az átdobott ügynökök közül jó néhányat azzal is megbíznak, hogy az amerikai hírszerző szerv részére Magyarországon kémhálózatot szervezzen.

Több ilyen beszervezett és kiképzett ügynök, amikor kémfeladatával a magyar—osztrák határra ért, súlyos lelki vívódáson ment keresztül. Hirtelen rádöbbent, hogy tulajdonképpen mire is vállalkozott, s hogy feladata végrehajtásával hazája, népe, szülei, testvérei, barátai ellen követne el jóvátehetetlen aljas bűncselekményt. Néhány ilyen felbérelt ügynök arra az elhatározásra jutott, hogy a határ átlépése után azonnal jelentkezik a magyar határőrségnél, feltárja küldetésének célját. Ezt tette a már említett Krizsai András is.

A Magyar Népköztársaság igazságügyi szervei a leleplezett kémek ügyében, bűncselekményeik részletes és alapos megvizsgálása után, mindenkor igazságos ítéletet hoznak. Azok a kémek, akik időben felismerik, hogy mire vállalkoztak, s aknamunkájukat beszüntetve önként jelentkeznek a hatóságoknál, őszintén feltárják addigi bűnös tevékenységüket, számíthatnak az államhatalom nagylelkűségére.

Így történt ez Krizsai András és Vass István esetében is, akik kegyelemben részesültek, s ma társadalmunk megbecsült tagjai.

Azokra az elvetemült személyekre azonban, akik folytatják aljas hazaáruló tevékenységüket, könyörtelenül lesújt a magyar nép igazságszolgáltatása. Az ilyenek nem számíthatnak kegyelemre.

Az utóbbi években is többen megkísérelték ellenséges megbízatások teljesítését. Mondanunk sem kell: nagy árat fizettek érte. De amerikai vagy nyugatnémet gazdáiknak ez nem okozott különösebb lelkifurdalást, hiszen más népek fiainak vére olcsón megvásárolható.

Valahányszor tudósítás jelenik meg sajtónkban kémek kézrekerítéséről és elítéléséről, az újságolvasók, a rádióhallgatók és a televíziónézők tömegéből mindannyiszor sokan fordulnak leveleikkel a szerkesztőségekhez. Közlik, hogy egyetértenek a hatóságok erélyes intézkedésével, hogy megvetik az árulókat, és a legerélyesebb eljárást kö-

vetelik mindazokkal szemben, akik elvakultságukban vagy anyagi érdekből kezet emeltek hazánkra, a béke ellenségeinek szolgálatába szegődtek.

Nemrég, amikor a „Népszabadság", a „Magyar Ifjúság", az „Ország-Világ" és több más lapunk dokumentumokat közölt a Special Forces alakulataiba került magyar fiatalok sorsáról, sok megdöbbent és felháborodott hangú levél érkezett a szerkesztőségekbe. Csupán egyet említünk közülük, Horváth Károly építőmunkás írta Dunaújvárosból: „De hiszen ezek a szerencsétlenek valóságos janicsárok! Megismétlődik a történelem?"

Az összehasonlítás találó. Évszázadokkal ezelőtt a világhódításra készülő török had, háborúzásai közben, idegen földről gyermekeket rabolt. Belőlük alakította Orkhan szultán az első janicsár hadtestet. A sok országból összegyűjtött gyerekeket — köztük sok ezer magyar család fiait — Konstantinápoly, Drinápoly, Gallipoli kaszárnyáiban különleges nevelési módszereknek vetették alá. A fiúkkal elfeledtették szüleiket, hazájukat, nyelvüket, szokásaikat, elsajátíttatták velük a török nyelvet. „Ádsem oglan" lett a nevük, moszlimokká váltak. Eleinte a szultán testőrei voltak, aztán alakulatokba osztották be őket. I. Bajazidnak még csak néhány ezer, Szulejmánnak már húszezer, IV. Mohamednek már ötven-hetvenezer janicsárja volt.

A janicsárság külön zászlók alatt, a török hadseregtől eltérő egyenruhában, az ütközetekben elöl rohamozott. A hódítóknak mindig olcsó volt más nemzetek fiainak vére. A janicsár aga és a „csorbadzsi" parancsára a török hódítókkal szemben álló népek janicsárokká lett fiai, a zsoldosok száguldottak leggyorsabban a pusztulásba. Anélkül, hogy tudták volna, gyakran saját testvéreikkel, szüleikkel kerültek szembe. Hazájuk ellen törtek, az övéik vérében gázoltak, lángot vetettek atyáik házára, húgaikat hurcolták a szultánok és a basák háremébe.

Ma? Emlékük még fellelhető a konstantinápolyi janicsár múzeumban, a hajdani At Meydan téren. Szánalmas viasz-

arcuk kifejezéstelenül bámul az üvegszekrényekből a kései látogatókra. Ennyi maradt sok ezernyi fiatalból, akiket hamuvá porlasztottak a világhatalmi álmok ellobbant máglyái.

Ti Jánosokból lett Johnok. és Pistákból lett Stevenek ott az idegen lobogók alatt, ti jól tudjátok, hol születtetek! Ti nem csecsemőkorotokban kerültetek idegen hatalmasságok, népetek szabadsága ellen leselkedő hóditók kezébe. Ha nem akarjátok, hogy sorsotok megpecsételődjék, még jókor van: cselekedhettek.

A LODGE-TÖRVÉNY

1958 áprilisában Henry Cabot Lodge szenátor, Massachusetts állam képviselője az Egyesült Államok Kongresszusában, nagy jelentőségű törvényjavaslatot készített. A javaslatot, amelyet Chan Gurney szenátor, Észak-Dakota állam képviselője, az Armed Forces Comittee elnöke terjesztett be, 78 szavazattal — 41 demokrata és 37 köztársasági szenátor támogatásával — elfogadták. Ellene tíz kongresszusi tag — nyolc köztársasági, köztük Bricker és Langer szenátor, valamint két demokrata, Chavez és Glen Taylor szenátor — szavazott. Megszületett a Lodge-törvény, amely az Amerikai Egyesült Államok hadseregének szervezeti és szervezési irányelveit foglalja magában, mind a békés viszonyokra, mind pedig esetleges mozgósítási, háborús időszakra vonatkozóan. A Selectiv Service Act egyik pontjában kimondja: „Fiatal európai menekültek felvételüket kérhetik az Egyesült Államok hadseregébe, főleg külföldi szolgálatra, azzal, hogy ötévi katonai szolgálat jogot ad nekik az amerikai állampolgárság elnyerésére."

A törvény megszavazásakor a „Portland Express" című

New York állambeli (maine-i) lap vezércikket írt az esemény nagy jelentőségéről. Henry Cabot Lodge szenátor felszólalásában felhívta erre a figyelmet. „Elnök úr — mondotta —, kérem, egyhangúlag járuljanak hozzá, hogy a »Kongresszusi Közlemények« tegye közzé a »Portland Express« vezércikkét. Szeretném, ha e vezércikket a következő napokban különös figyelemmel olvasnák a Hadszolgálati Bizottság tagjai."

A Kongresszus egyhangúlag elfogadta Lodge szenátor javaslatát: a „Közlemények"-ben megjelent a „Nemzetközi hadseregért" című vezércikk.

Talán nem érdektelen, ha idézünk belőle:

„Henry Cabot Lodge szenátor (Massachusetts) azt az észszerű javaslatot tette, hogy a vasfüggöny innenső oldalán levő európai országok nagyszámú, jelenleg munka nélküli fiatalját szervezzék be az Egyesült Államok hadseregének külföldi kötelékeibe.

Egy ilyen lehetőség kétségkívül kecsegtető volna sok ráérő fiatal európai számára. Ezek jelenleg nem tudnak gondoskodni létfenntartásukról. Aligha szükséges hangsúlyozni, hogy ez nagyban hozzájárulna az Egyesült Államok katonai emberanyag problémájának megoldásához."

A cikk a továbbiakban azt fejtegeti, hogy az Egyesült Államok nemzeti haderőinek kiegészítéseként létre kellene hozni „egy nemzetközi hadsereget", amerikai zsoldban és felszereléssel, kötelező ötéves szolgálattal, s később nyugdíj-jogosultsággal. „Oroszok szöknének át ebbe a haderőbe — álmodozik merészen a „Portland Express" vezércikkének szerzője —, az emberek átmásznának a határokon, hogy beléphessenek. Ígérj amerikai állampolgárságot mindenkinek, aki öt évet leszolgál egy amerikai légióban, és az újoncok milliói sereglenek minden fegyvernemhez... Íme egy ország — folytatja —, amelyhez milliók akarnak csatlakozni, amelyet milliók akarnak szolgálni, csupán azért, hogy befogadják őket. Ez a puszta tény olyan emelő, amellyel ki lehetne mozdítani a világot."

Ez az egyik módja a nemzetközi rendőri erő létrehozásának — olvasható a „Kongresszusi Közlemények"-ben —, amelyről a háború befejezésekor, az ENSZ alapokmányának megfogalmazása idején álmodott a világ. Minthogy az ENSZ nem tud, vagy nem akar egy ilyen hadsereget támogatni, bízzuk annak létrehozását Amerikára.

A Lodge-törvény szellemében jártak el az amerikai tisztek és az amerikai titkosszolgálat ügynökei, amikor Ausztriában, Olaszországban, a Német Szövetségi Köztársaságban és másutt sokszorosított jelentkezési ívet tettek a zsákutcába került, hazájukból kiszökött fiatalok elé. Az egyik ilyen ív magyar szökevények részére a nyugat-németországi Frankfurt am Mainban készült, az Eschersheimer Landstrasse 161. számú házban működő toborzó központban. Tört magyarsággal fordították le eredeti szövegét, amely a személyi adatok rovata után ilyen pontokat tartalmaz:

„Megértem, hogy jelentkezésem a következő feltételektől függ:

a) Legalább tizennyolc, de nem több mint harminchárom év lehet az életkorom.

b) Én nem lehetek állampolgára egy országnak, amely tagja az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének, vagy egy olyannak, amely katonai segítséget kap az Egyesült Államoktól, s ha igen, nem volna hasznomra, ha hontalannak jelenteném ki magamat, vagy lemondanék az állampolgárságomról, hogy ezáltal jogosítsam magamat felvételre.

c) Jó fizikai állapotban kell lennem és semmiféle hiányosságom nem lehet, mely katonai szolgálatomat befolyásolhatná.

d) Nőtlennek kell lennem és semmiféle hozzátartozóm nem lehet, aki az én segítségemre rászorul (feleség, törvényes vagy törvénytelen gyerek).

e) Az erkölcsöm kifogástalan kell legyen és jellememben nem lehet semmiféle olyan szokás, melyből arra lehetne következtetni, hogy más személyekkel nem társulhatok. (Beleértve a kábítószerek használatára vagy iszákosságra való hajlamot).

3. Én megértem, hogy:

a. A szolgálati időm öt (5) év, mely idő alatt az Egyesült Államok katonai fizetésében, és pótdíjaiban fogok részesülni, és az öt éves hűséges szolgálatom után, úgy leszek tekintve, mint aki törvényes úton lett az Egyesült Államokba, letelepedés végett befogadva, hacsak a minősítésem ezt másképpen meg nem szabná.

b. Az újonc kiképzésem befejeztéig nőtlennek kell maradnom.

c. Az újonc kiképzésem után, mint amerikai katona kész vagyok a világ bármely részében való beosztást elfogadni és betölteni.

d. Senki semmiféle ígéretet nem tehet nekem, hogy szolgálatra kerüljön a különböző szolgálatra, vagy gyakorlatra vonatkozólag, melyre számítanak, vagy pedig az alakulatot és annak állomáshelyét illetően, ahol én egy adott legos beosztást elnyernék.

e. Minden utazás a felvételi bizottsághoz, a Felvételi Csoport Parancsnokának a hivatalos értesítése nélkül, az én saját rizikómon és költségemen történne, és hogy a vágyam a felvételre nem bizonyíték, hogy azt fogok felelni, és éppen ezért, személyi ingóságaimat és munkahelyemet, nem fogom addig elvesztegetni, illetve felmondani, ameddig hivatalosan nem lettem értesítve, hogy felvételre alkalmas vagyok.

Fotokópia az eredeti jelentkezési ív 3. pontjáról

Sok száz és ezer magyar fiatal töltött ki ilyen jelentkezési ívet, s ezzel ötévi szolgálatra kötelezte magát az Amerikai Egyesült Államok idegenlégiójába. Megkezdték kiképzését szárazföldön, tengeren, levegőben.

A „Frankfurter Rundschau" című lap munkatársai egy alkalommal látogatást tettek a haditengerészeti gyalogság egyik kiképzőhelyén. Egy amerikai őrmester elébük állt, az újoncokra mutatott és azt mondta: „Ezeknek el kell felejteniük apát, anyát, testvért, nem szabad, hogy idejük maradjon a honvágyra. Nem vagyunk jóléti intézmény. Csak azt ígérjük, hogy haditengerész lehetsz, s előtted

minden nyitva áll. De semmit sem adunk ingyen. Mindenért meg kell szolgálni. Jelszavunk: Jól figyelj és pofa be!"

A kiképzés öt szakaszban történik — írta a „Frankfurter Rundschau". Az első a beleszokás: szűnjetek meg egyénnek lenni. A második az alapkiképzés: a nap hosszú és kemény. A harmadik a lőkiképzés: a lövészjelvény az egyéni teljesítmény első hivatalos elismerése. Aztán az egyéb szolgálat következik, s végül: „Az éleket lecsiszolták, a baka kezd úgy festeni és úgy cselekedni, mint egy igazi tengerész."

Amit a nyugatnémet lap az amerikai haditengerészeti támaszponton észlelt, az többé-kevésbé jellemző az amerikai hadsereg más alakulataira is. Nagyjából mindenütt hasonló a szellem. Észak-Carolinában, Fayetteville városkától nem messze van Fort Bragg, a Special Warfare Centernek, a Különleges Hadviselés Központjának egyik legnagyobb tábora. Itt működik a Special Warfare School, a Különleges Hadviselési Iskola, amelyben elméleti és gyakorlati diverzáns-kiképzés folyik. Két különleges ejtőernyős csoporton, a Special Forces Group 5. és 7. egységén kívül, itt állomásozik a lélektani hadviselés egy zászlóalja és egy százada. Ezek rádióállomással, hangszórókkal, guruló nyomdákkal vannak felszerelve, katonái a legzavartalanabb békeidőben is frontszolgálatot teljesítenek. Az alakulat tagjai diverzáns- és kémjelöltek: ejtőernyővel ugranak, békaemberként a tengerbe szállnak, dzsungelben gyakorlatoznak, moszkítóktól hemzsegő, mocsaras vidékeken táboroznak. A kiképzés időről időre olyan helyeken történik, ahol az időjárási viszonyok a legszélsőségesebbek. Néhány hetet a Északi-sarkon töltenek, majd a sivatagba viszik őket; bőven kijut nekik a megpróbáltatásokból.

Békésebb időszakban az alakulatok legénységét iskolába vezénylik. A többi között idegen nyelveket tanulnak és azoknak a népeknek a szokásaival ismerkednek, amelye-

ket az amerikai hadvezetőség mint ellenséges népeket tart számon. Tanulmányozzák az ellenséges országok természeti és földrajzi viszonyait, gazdasági, politikai, kulturális helyzetét, még az egyes városokat, hegyeket, síkságokat, folyókat, várakat, műemlékeket is.

A különleges alakulatok jelvénye: tőr. Három villám látható rajta a gyors bevetés jelképeként: földi, vízi és légi bevetés. Az alakulatok tagjainak az előírások szerint negyvenféle külföldi és amerikai fegyvert kell megismerniük.

Ezek az alakulatok Special Forces Group (Különleges Erők Csoportja) néven ismeretesek. (Pontosabban meghatározva: Különleges Ejtőernyős Csoport). Úgyszólván havonta a legkülönbözőbb feltételek mellett gyakorolják a bevetést, s ha leszállnak Panamában, vagy „jéggyakorlatra" Alaszkába mennek, ejtőernyőkön leeresztik utánuk a fegyvereket is. A Special Forces Group katonái a többi között „sarki rendőrnek" is nevezik magukat. Egyébként ezeket a csoportokat a Strategic Army Corpsba fogják össze, ami szó szerint „Stratégiai Hadtestet" jelent. Ennek a Strategic Army Corpsnak rövidítését — STRAC — szeretik így magyarázni: „Skilled, Tough, Ready Round the Clock". „Tökeletesen kiképzett, keménykötésű, bevetésre bármikor kész".

Hogy milyen valójában, arról a továbbiakban még szó lesz.

A „KORLÁTLAN LEHETŐSÉGEK" IGÉZETE

Amikor elindultak a végzetes úton, a távoli világok után sóvárgó fiatalok lelki szemei előtt az ismeretlen csodákat rejtő, egekbe törő hegyek körvonalai lebegtek s mögöttük — képzeletükben — boldog völgyek, csodás, távoli tengerpartok rejtőztek. Örök tavasz van ott — gondol-

ták —, s a virágok talán soha el nem hervadnak. A tengerparton smaragdzöld és ultramarinkék hullámok hánynak fehér tajtékot a vörös korallsziklákon, és a pálmafák alatt szépségkirálynő-választás folyik. A szépségek kíváncsian szemlélik a messziről érkező idegeneket. A hegyek fenséges fenyőóriásai alatt kristálytiszta vizű varázstavak hallgatnak, és a virágoskerthez hasonló városok minden utcasarkán unatkozó milliomosok várnak a jövevényekre, hogy nagylelkűen gondoskodjanak róluk . . .

Ilyennek álmodták a nyugati világot, mielőtt útnak indultak, mert így mondta a Szabad Európa Rádió és az Amerika Hangja, ilyennek festették a képes magazinok.

Hat fiatalember, aki ma a US Army egyenruháját viseli, annak idején szökése után együtt került Ausztriába. Jelenleg kettő Texasban a Fort Hood-i táborban, három a Német Szövetségi Köztársaságban Bayerischer Waldban, illetve Augsburgban és Karlsruhéban az ott állomásozó amerikai alakulatoknál szolgál, a hatodik pedig végzetes szolgálatának ötödik esztendejét tölti az Egyesült Államok 49. államában, Alaszkában. Emlékezéseik töredékeiből állt össze az alábbi történet nyugati pályafutásuk kezdetéről.

„Az Erdődy-grófok eberaui kastélyában, a güssingi járásban volt az egyik szűrőállomás és »pihentető hely«. Innen vittek tovább bennünket" — mesélte augsburgi ismerőseinek a nagykőrösi származású *Sz. László*.

Jött a tábor, az irgalmatlan zsúfoltság, a lárma, a káromkodás, a bűz, a könyörtelen tülekedés.

Hetek teltek így, de a táborok zsúfoltsága Eisenstadtban, Traiskirchenben, a bécsi Stiftkasernében és a többi helyen nem akart enyhülni. Napirenden voltak a verekedések a jobb helyekért, a csomagokért, az elszeretett feleségek és menyasszonyok miatt, a csalások és erőszakoskodások láttán.

„Nem ezt vártuk" — mondogatták egyre többen és mind gyakrabban a táborlakók. Küldöttek jöttek a Szabad Európa grazi, Schönaugasse 22. szám alatti központjából, ahol

Radó Domokos, volt kémelhárító főhadnagy és Szilágyi József (Szálasi idején a berni konzulátus vezetője) válogatták, lajstromozták az embereket.

Egy alkalommal Eisenstadtból háromszáz menekültet Olaszországba vittek. Ezek között volt az általunk említett hat fiú is. Sokan irigykedtek a „szerencsés" kiválasztottakra: ezek mennek Genovába meg Nápolyba, ahol bizonyára hajó várja majd őket, és meg sem állnak Amerikáig. Az egyik utas, *H. Nándor* — akkor 18 esztendős, volt budapesti diák, akit Fort Braggből vezényeltek át Bajorországba — így emlékezik vissza erre az utazásra:

— A vonaton mindenki boldog és elégedett volt. Meghatottan fogadtuk a ferrarai püspök áldását, a bolognai lakosok hangos üdvrivalgását. Aztán négy-öt kisebb csoportra osztottak bennünket. Egy-egy üres szállodában kaptunk helyet, a kiürült Marina di Riminiben és a Marina di Pisában, Genovától északra Pegliben, üres kolostorokban, Rocca di Ledróban és másutt.

Voltak, akik Rómába kerültek egy szép villába, a Via Vallombrosán. Ide került *N. Ödön* is. De egyelőre szó sem volt hajóról. Azt magyarázták nekik, hogy a kivándorláshoz szükséges hivatalos eljárás hosszabb időt vesz igénybe. Sok-sok kihallgatáson, orvosi vizsgálaton kell átmenniük, amíg megkaphatják a bevándorlási engedélyt az Egyesült Államokba.

— Múltak a hetek és a hónapok — folytatta H. Nándor. — A csoda itt is csak három napig tartott és mindinkább gyérült a pénzeslevelek, az „ismeretlen jótevők" száma. Napról napra nőtt az elkeseredés. Ráadásul bizalmas úton megtudtuk, miként vélekednek rólunk hivatalos helyeken: az osztrák Fremdenpolizeinél dr. Heykrlik komiszár, a magyar ügyek előadója, dr. Angelo Mangano, az olasz belügyminisztérium idegenellenőrző osztályának vezetője (aki jelenleg a frosinonei rendőrparancsnokság tisztviselője), D. Soldano, az olasz csendőr hírszerző osztály vezetője (jelenleg a paviai csendőrség parancsnoka), vala-

mint De Fazio magyar referens, és a többi hivatalos személy.

— Római magyaroktól tudtam meg a nevüket és a beosztásukat. Ezek az urak titkos jelentést készítettek rólunk. Azt írták ebben, hogy a Nyugatra érkezett magyaroknak mindössze négy-öt százaléka komoly, becsületes munkás, földműves vagy iparos, aki azért jött, mert otthon elvei, nevelése, vallási meggyőződése folytán nem tudott beilleszkedni az új életkörülményekbe, s ezért felhasználta az alkalmat, hogy „kivonja magát a kommunista uralom alól". Az ő megitélésük szerint csoportunk harminc-harmincöt százaléka — tehát a háromszázból száz fő — abból a fajtából való, amely lehetőség szerint elkerüli a munkát. Ez a réteg — írták — máról holnapra él, „szemmelláthatóan megfeledkezik arról, hogy vendég és mindennapi kenyerét a szabad világ áldozatkészségének köszönheti . . ."

— Az osztrák és az olasz rendőrtisztviselők azt állították, hogy sok olyan menekült volt közöttünk, aki börtönből szabadult, de ott nem politikai meggyőződése, hanem közönséges bűncselekmények elkövetése miatt ült. Ugyanebbe a csoportba sorolták az alvilági élet egyéb képviselőit is, köztük a prostituáltakat. Becslésük szerint a jövevények tíz-tizenöt százalékát lehetett azok közé számítani, akik otthon „politikai meggyőződésük miatt" szenvedtek hátrányt, vagy a háború előtti vezető rétegből származtak . . .

— A legsértőbb az volt, amit rólunk mondtak — emlékezett H. Nándor, aki azóta elfeledte a sérelmeket, és a született jenkiket túlszárnyaló hevességgel teszi a szépet a Bayerischer Wald-beli lányoknak. — Jelentésükben ezek az olasz és osztrák hatóságok azt írták, hogy a legtöbb kellemetlenséget a 18—25 év körüli fiatalok s a volt középosztályhoz és a felső rétegekhez tartozók okozták nekik. Az első csoport semmiben sem különbözött a háború utáni más nemzetbeli fiatal bűnözőktől. Nyilvánvaló — mond-

ták —, hogy e téren világjelenséggel, nemzeti és politikai határokat nem ismerő lélektani járvánnyal állunk szemben, mert széles körben tapasztaljuk, hogy nagymértékben csökkent az erkölcsi érzék, gyakori a magasabb ideálok kigúnyolása, a munkakerülés, a hetvenkedő, kérkedő bűnözés. Ezek az aberrált fiatalok a rossz bűnügyi filmek alakjaihoz akarnak hasonlítani, ami a legtöbb esetben tökéletesen sikerül is nekik.

Így vélekedtek rólunk Olaszországban — mondták *F. Gábor, G. József,* (aki szakaszvezető lett Fort Hoodban) és *B. János* (Rifle Battalion 50th Inf. — 50. gyalogos zászlóalj).

Ők is — csakúgy, mint Nyugat-Németországban szolgáló társaik — azzal magyarázták elhatározásukat, az ötéves idegenlégiós szolgálatra kötelező szerződés aláírását, hogy mindenáron és mielőbb szabadulni akartak abból a fertőből, amely az olaszországi menedékhelyen körülvette őket.

A Karlsruhéban szolgáló *T. István* tavaly hosszú levélben számolt be egyik, 1945-ben Nyugatra került volt horthysta tiszt ismerősének — apja egykori barátjának, aki most Frankfurt am Mainban él — azokról az „élményekről", amelyeknek hatására ő is örömmel eleget tett a hívásnak: jelentkezett a US Army kötelékébe. „Csak hogy minél messzebb legyek ezektől" — írta.

„Monsignore Csertő, a Vatikán Comitato Ungherese nevű karitatív szervezetének munkatársa tanúnk lehet Kállay Kristóf öccsének, Kállay »Kuki«-nak kellemetlen esetére — pletykálkodott atyai barátjának T. István. — Ennek az előkelő úrnak egy alkalommal tisztálkodási cikkeket kellett volna vásárolnia a római Via Vallombrosa 32. alatti tábor lakói részére. A pénz elment, de tisztálkodási cikkeket csak szórványosan kaptunk. Például csak minden második férfi kapott egy fél darab borotvaszappant, de az is méregdrága luxusszappan volt. A számla tanúsága szerint mindenkinek egy egész darab járt volna. Tóth Gyula főtisztelendő úr, aki most, ha jól tudom Vatikán államban,

VI. Pál pápa titkárságán dolgozik, szóvá is tette ezt, de Kállay Kuki igazi dzsentri nagyvonalúsággal neki is csak ennyit válaszolt, hogy »elvégre külön borotvaszappan nem juthat mindenkinek!«. Ez a hírhedt alak, bátyjának, Kristófnak megbízásából kézbe vette a Máltai Lovagrend segélyalapjából történő bevásárlásokat is. A bizonylatok és a vásárlás céljaira folyósított összegek sehogy sem vágtak össze. Apor Gábor, Kállay Kristóf főnöke, a Lovagrend vatikáni nagykövete, nem keveset kesergett, amikor azt hallotta, hogy a szeretetadományból eredő használt ruhákat a Comitato Ungherese Via Giulia 1. alatti raktárából Kristóf testvéröccse kilopkodta és eladta a Porta Portese-i zsibvásáron. Nem volt mit tenni: Kállay Kukit végül is eltanácsolták Olaszországból."

T. József, aki zebegényi lakos volt, s jelenleg szintén amerikai katona a nyugat-németországi Ludwigsburgban, egy legitimistákból és egyéb kalandorokból álló társaságban, olaszországi tapasztalatait, emlékeit idézve elmondta, hogyan szervezett a Rocca di Ledro-i táborban szobafestő csoportot Haraszthy Dienes György, és hogyan sikkasztotta el a rászoruló disszidensek munkadíjának nagy részét. „Ez az ember — mondotta T. József — azt állította, hogy azért ült börtönben Magyarországon, mert a keleti arcvonalon partizánvadászaton nagyon kitüntette magát, és mert »ősrégi magyar nemesi család sarja«. Állításait több megnyilvánulása valószínűsítette. Egyszer Rocca di Ledróban nem volt hajlandó különszobáját átengedi egy szülés előtt álló fiatalasszonynak. »Egy magyar nemest nem lehet arra kényszeríteni — mondotta —, hogy közös hálóteremben aludjék.«" (H. Dienes György, mint megállapítottuk, budapesti börtönbüntetését közönséges bűncselekményért, sikkasztásért kapta.)

Olaszországból toborozták ötéves szolgálatra *Tóth Miklóst*, aki Újpestről, a Humhál utca 5-ből került ki. Olaszországban írta alá a szerződést *T. Sándor*, aki a Somogy megyei Boronka községből való, *Bartha Gyula* Rákospalo-

ta, Eötvös út 18. alatti volt lakos, *Bátor József* Székesfehérvárról, akinek egyedül maradt édesanyja az ottani szállodában dolgozik, *Bíró Gáspár*, a bonyhádi cipőgyár egykori munkása a Tolna megyei Cikóról, aki idős szüleinek egyetlen fia volt, és sokan mások.

MENEKÜLNI A LÁGERBŐL!

Igen, menekülni minél előbb, tovább, nyugat felé, Amerikába.

A fiatalok nagyon megcsömörlöttek mindentől. Az „anyag" alkalmas lett arra, hogy megkezdjék tömeges „feldolgozását". A fiatalok tespedtek a tétlenségben — sok volt köztük a munkanélküli —, félni kezdtek a jövőtől. Mind ritkábban fordult elő, hogy a bécsi, a római, a frankfurti vagy a londoni utcán megszólította őket valami régen kint élő magyar vagy híranyagot szimatoló újságíró, és ebédet, italt fizetett nekik, amiért cserébe rémtörténet következett a „vasfüggöny" mögötti életről. Ebből már nem lehetett megélni.

Olaszországban már izzott a nap a latinai tábor betonbarakkjai felett, amikor megjelent a toborzó bizottság. Vezetője, Mr. Raines nyíltan közölte feltételeit és szándékait. A kiszemeltek öt évet tartoznak szolgálni a „különleges hadviselés" szerveiben, az amerikai hadsereg kötelékében. Fizetésük eleinte havi 100 dollár, később valamivel több lesz — mondotta.

A jelentkezőket többször kihallgatták. Sok-sok kérdőívet kellett kitölteniük, sokkal többet, mint otthon bármikor. „Ez csak az igazi káderezés!" — mondogatták egymásnak nem kis megrökönyödéssel. Nyilatkozniuk kellett származásukról, apjuk, anyjuk foglalkozásáról, politikai hovatar-

tozásukról. Voltak-e párttagok? Van-e kommunista a közvetlen rokonok között? Jártak-e otthon templomba?

Az újpesti *Tóth Miklóst*, aki az amerikai hadsereg egyik alaszkai egységénél szolgált, évekkel az olaszországi toborzás után még mindig foglalkoztatta a dolog.

Tóth Miklós

Egy amerikai magyar házaspár hosszabb időt töltött hivatalos küldetésben Alaszkában. Megismerkedtek Tóth Miklóssal, többször meghívták vendégségbe. Akkoriban éppen öthetes hadgyakorlat volt: az Egyesült Államok más államaiból mintegy kilencszáz ejtőernyős érkezett Alaszkába. Ők voltak a partra szálló „ellenség". Az ő támadásukat kellett Tóth Miklóséknak kivédeniük. Miklós sokszor éjszakázott negyvenfokos hidegben a lövészárokban. Gyakran mondogatta új ismerőseinek: útja elején, a napsugaras Olaszországban, álmában sem gondolt arra, hogy az alaszkai hómezők lövészárkába kerül. Ez nem világlott ki a jelentkezési kérdőív sok száz kérdésének egyikéből sem. Mint mondotta, jobban szeretett volna Japánba, vagy valamilyen európai támaszpontra kerülni. Nehezen szokta meg az alaszkai viszonyokat. Nyáron az éjszakák is világosak ott, télen a nappalok is sötétek.

Tóth egységénél negyven dollár volt a diverzáns-jelöltek havi zsoldja. A szolgálat rendes körülmények között reggel hattól délután ötig tartott. Hajnali ötig kimenőt

kaptak, civilben is járhattak. Tóth magyar ételt, mákostésztát kért a vendéglátó házaspártól, és sóhajtva beszélt arról, hogy bár nem megy rosszul a sora, szívesen hazajönne — persze békés körülmények között, legális úton — Magyarországra. „De ez már lehetetlen — mondta —, bele kell nyugodnom a sorsomba."

A hazájuk elleni felhasználásra kiszemelt fiatalokat az olaszországi táborokból — mint mondottuk — először a Via Vallombrosa 32. alatti villába vitték. Innen alig kétszáz lépésnyire volt a CIC, az amerikai kémelhárító szervezet irodája. Oda is gyakorta jártak kihallgatásra. Újabb kérdőívek, újabb ijesztgetések követték egymást. Persze gyakran kaptak whiskyt és amerikai cigarettákat is, így hát mind közelebb érezték az ígéret földjét. Sokan szorongó érzéssel ültek a bonyolult „igazmondó gépbe," ámbár sok bajt ez sem csinált. Nem olyan gép az, amely kiszedi az igazságot abból, aki mindig és mindenképpen hazudni akar.

Németh Ödön

Németh Ödön, akinek útja több évi katonáskodás után az egyik nyugat-németországi támaszpontra vitt, évekig félrevezette a Zala megyei Vaspör-Velence községben lakó szüleit. Azt igyekezett velük elhitetni, hogy Amerikában jó állása van, csupán látogatóként időzik Európában a neukirchen-i Karl Beckernél. Az ő címét küldte meg szüleinek, mondván:

„Beckeréknek szép lányuk van, magas, szőke, tetszik nekem... Általában kétszáz dollárt keresek, van kocsim, az utolsó részletet fizetem. Ha ezektől a nagy kiadásoktól megszabadulok, beváltom a régi ígéretet, s küldök a mamának gyógyszert, meg a biciklit is elküldöm."

Némethék már régen nem hisznek fiuk békés, civil foglalkozásában. Rettegve gondolnak arra, hogy ha nem tér észhez és nem szakít bármi áron is megbízóival, azok előbb vagy utóbb vásárra viszik a bőrét.

Balogh Istvánt, Bánlaki Lajost, Gonda Imrét, Szatmári Lászlót, Szabó Gyulát, Tóth Miklóst és a többieket is alaposan „lekáderezték". A kérdőíveken és a napokig tartó kihallgatásokon kívül mindenre kiterjedő pszichológiai képességvizsgálatnak is alávetették őket. Ezt amerikai katonaorvosok végezték, hideg, szakszerű tárgyilagossággal.

Aztán elérkezett a nagy pillanat. A ciampinói repülőtér hangszórójából egymás után több nyelven hangzott el a felhívás: a Frankfurt am Main felé induló gép utasait kérik, hogy szálljanak be. A gép motorjai feldübörögtek, és a csinos stewardessek elnéző mosollyal segítettek felcsatolni a biztonsági övet az újpesti Tóth Miklósnak és társainak, akik akkor még mámoros önfeledtséggel élvezték, hogy megkezdődött számukra is az a luxusutazás a nagyvilágba, amelyet addig csak filmeken láthattak, s amelyre annyira áhítoztak. Kövessük tehát útjukat.

Megpillantották a frascati dombokat, a Castelgandolfo alatti Albanói-tó smaragd színét.

Valaki felkiáltott:

— Nézd csak, haverkám, ott a Colosseum!

Milyen kicsi volt és milyen smaragdzöld a Tiberis „S" kanyarja!

A Nagy Kaland megkezdődött! Csodálkozva nézték, hogy a mellettük levő ülésen egy agyonékszerezett svájci asszony milyen gondosan csomagolja és teszi retiküljébe a villásreggeli maradványait. Egy amerikai kereskedő whiskyt fizetett nekik:

„All right, boys! — veregette a vállukat. — Soon you will be the very soldiers of our Uncle Sam!" („Jól van, fiúk! Hamarosan Uncle Sam remek katonái lesztek!")

Hát igen... Szóval mégiscsak érdemes volt!

Frankfurt am Mainban egy amerikai laktanyába kerültek, ahol már sok, Ausztriából érkezett magyar fiatallal találkoztak. Ezeket — mint mondták — Lenk Tibor, a láger parancsnoka beszélte rá, hogy jelentkezzenek amerikai katonának.

Később a marli lágerből érkezett egy nagyobb csoport, ezek a fiúk az ottani embertelen hajsza miatt szöktek el.

Franciaországban a párizsi amerikai konzulátuson válogatták ki a katonai szolgálatra alkalmasnak látszókat. Ezeket is Nyugat-Németországba küldték.

Angliában a nehéz bányamunkába belefáradt fiatalok kezdtek szökdösni munkahelyükről. A walesi bányászok már a kezdet kezdetén barátságtalanul fogadták őket: „Magunknak se jut elég munka! Ki az ördög hívott ide benneteket?"

Nekik jutott mindig a legnehezebb, a legveszedelmesebb feladat. Nekik kellett cipelniük a sokszor alig hetven centiméter magas vágatok jéghideg sarában a nehéz bányafákat, ők kapcsolták össze a süvöltő, hideg szél járta guritókban fagyott, vérző kezekkel a csilléket. A melegedőből nemegyszer kizavarták őket. Idegenkedés és megvetés fogadta mindenütt a „lousy continental"-t („tetves szárazföldi").

A hatvani *T. Béla*, a budakalászi *I. András*, a jobbágyi *H. Gábor* mesélte már odakint Amerikában a Fort Jackson-i táborban:

Londonban egyszer, amikor a Viktória pályaudvar melletti „Grosvenor Buttery" kifőzésben teáztak, megszólította őket egy jól öltözött férfi. Nem sokkal később már a közeli amerikai konzulátus szobájában körmölték a háromrészes kérdőívet. „Lekáderezték" őket a már ismertetett módon. Minden rendben volt, jött az orvosi vizsgálat.

Majd tíz nap múlva, egy esős-napos, szeszélyes tavaszi délelőttön, amikor olyan szépek a „lombos Kensington" fasoros utcái, a croydoni repülőtér várótermében rájuk reccsent a kísérő őrmester jellegzetes orrhangja:

„Hurry up, boys! We are taking off for Idlewild!" — Mozgás, fiúk! Indulunk Idlewild felé! — vagyis a New York-i repülőtérre.

Közben a nyugatnémet táborokban (Marl, Frankfurt am Main, Kaiserslautern, Oppenau stb.) is letették az esküt a diverzáns-jelöltek és aláírták az ötéves szerződést. Ez nemcsak a magyar nemzetiségű szökevények számára készült, hanem szocialista és egyéb antiimperialista országokból származó toborzott „önkéntesek" részére is.

Mert papírforma szerint a jelentkezés *önkéntes*. De ha arra gondolunk, hogy milyen irányított, szándékosan előidézett körülmények váltották ki ezeket a jelentkezéseket, akkor nyilvánvalóvá válik, hogy csak farizeus szemforgatással lehet a Lodge-törvényben lerögzített feltételeket „önkéntességnek" nevezni.

Igaz, a szerződés aláírása előtt az érdekeltekkel közölték: „különleges hadviselésre" képezik őket. A Special Forces emberei nem hagytak kétséget afelől, hogy mit értenek ők „a szabad világ és a demokrácia védelmén". De amikor erre a közlésre sor került, visszakozásra már nem sok lehetőség kínálkozott.

A Lodge-törvény az „Egyesült Államok hadseregéről" beszél, amikor elrendeli, hogy *leendő* amerikai állampolgárokat toborozzanak idegen nemzetek soraiból. A külső forma tehát: szolgálat „az amerikai állampolgárság elnyeréséért".

Egyébként a Lodge-törvény és az a „különleges hadviselés", amelyre a törvény alapján toborzott külföldi fiatalokat kiképezik, régi tradíciókra tekint vissza.

A XVIII. század vége felé már teljes erővel lángolt a gyarmatosító hatalmak egymás elleni harca Kanada és a mai Egyesült Államok területén. Ebben a harcban mindkét

fél cinikus szemérmetlenséggel az indiánokat használta fel. Mind a franciák, mind az angolok szerződést kötöttek viszályban álló indián törzsekkel, hogy „katonai szövetségben" harcoljanak velük együtt az ellenséges erők ellen. Európai kiképzők és parancsnokok ismertették meg az indiánokat a tűzfegyverekkel, a stratégiával és — a pálinkaivással.

Ez idő tájt tűnt fel egy bizonyos Rogers nevű angol őrnagy, aki Kanadában a francia zsoldban álló indiánok ellen megalakította a híres „Royal Ranger" csapattestet. Igen kemény, teljesen indián mintára felépített kiképzés előzte meg ennek a csapattestnek a bevetését. Az volt a cél, hogy rendkívül gyors, hihetetlenül hosszú, rejtett menetelésekkel megközelítsék és rajtaütésszerű támadással megsemmisítsék a nagy távolságban fekvő ellenséges telepeket. A speciális csapattest megszervezése után a francia szövetségben harcoló indiánok sohasem lehettek biztosak afelől, hogy honnan és mikor csap rájuk Pennsylvania és Kanada végeláthatatlan erdeiben valamelyik ranger-különítmény.

A ranger-kiképzés akkoriban új volt, az akkori katonai elméletekkel szemben merész újításnak számított.

A kiképzés alapja az indián módra történő rejtett menetelés, táborozás, terepen való mozgás volt. A rangereknek éppen úgy kellett tudni láthatatlanul és gyorsan közlekedni az erdőkben és a mocsarakban, mint az indiánoknak. Szükség esetén több napon át napi 80—90 kilométeres menetteljesítményt kellett tartaniuk. Álcázva, a fák ágai között éjszakáztak, ha ellenség közelében voltak, teljes csöndben, tűzgyújtás nélkül, napokig rejtőztek.

Hőségben, hidegben, esőben, éjjel egyforma biztonsággal kellett eligazodniuk az erdőben, és hozzá kellett szokniuk a kis csoportokban, esetleg egyesével történő alkalmazkodáshoz és harchoz.

A ranger-alakulat tagjai zajtalanul és gyorsan, „indián

módra" öltek. Érteniük kellett ahhoz, hogy eltüntessék saját nyomaikat, és biztosan olvassák mások nyomait.

A harcban kegyetlenek voltak, vandál módon gyilkoltak. Ha egy indián falun rajtaütöttek, senkit sem hagytak életben, még a csecsemőket sem.

Felszerelésük, ruházatuk teljesen megfelelt az alkalmazkodás követelményeinek. Ezek a hivatásos gyilkosok egyszerű, könnyű, zöldes színű, a terephez alkalmazkodó bőrruhát viseltek, amelyet a vadászélet tapasztalatai formáltak ki a leggyakorlatiasabb módon. Fegyverzetük indián kés, tomahawk és puska volt. Tudtak bánni a nyíllal is, mesterei voltak a lesből való megközelítésnek és gyilkolásnak.

A Magyarországról kiszökött gyerekemberek semmit sem tudtak az ilyen és ezekhez hasonló „hagyományokról". Semmit sem tudtak arról, hogy a nyugati világban milyen múltja van a bérgyilkosok, ágyútöltelékek vásárlásának és felhasználásának. Csak kevesek fejében fordult meg, hogy egyszer talán majd saját honfitársaik ellen kell harcolniuk, esetleg azt követelik tőlük, hogy saját szüleikre gyújtsák rá a házat.

A Tolna megyei Gerjenből való *Balogh Imre* (azonosítási száma: RA 10813377) tudta ezt. Tanulatlanul, egészen fiatalon került

Balogh Imre

ki az idegen világba. Olaszországi állomásai Milánó, Genova, Nápoly, Averza, Róma voltak. Ő az ötévi szolgálatra elkötelező szerződést azzal a tudattal írta alá, hogy *bármilyen ellenséges tevékenységre vállalkozik* hazája ellen. Féktelen ambíció és feltűnési vágy fűtötte; kötetre való „információt" adott az amerikai titkosszolgálat embereinek az itthoni viszonyokról.

Minthogy koránál és életkörülményeinél fogva elég kevés adat állt rendelkezésére, valóságos Háry Jánosként ontotta a különféle kitalált rémtörténeteket. Nemcsak önmagát ajánlotta fel gazdáinak, hanem pontos személyleírást, környezetrajzot, jellemzést adott hozzátartozóiról, rokonairól is. Őket is készségesen „felajánlotta" bármilyen ellenséges, hazaáruló cselekmény céljaira. Ahogy mondani szokás, „eladta az édesanyját is". Adatokat szolgáltatott a CIA (Counter Intelligence Agency) — az amerikai Központi Hírszerző Ügynökség embereinek az 1896-os születésű gerjeni Balogh Benőnéről, szüleiről, Balogh Vilmosékról, fivéréről, Zoltánról, Balogh Attiláról és feleségéről, Ferenczy Józsefről és Regina nevű feleségéről (a nagynénjéről), a szekszárdi Pohlon Ádámról és feleségéről, egy Kosztolányi Irén nevű tolnai lányról, Dömény Lajosról, Feiler Ferencnéről és sok más magyar állampolgárról.

A Fort Jackson-i, majd a Fort Knox-i kiképzésen Balogh Imre törte magát, hogy kiérdemelje elöljárói elismerését. Gyűjtötte a magyarországi viszonyokról szóló anyagot, adatokat. Meglehetősen komolytalan alak. Detektívnek mondta magát, nyüzsgött, fontoskodott. Társait azzal traktálta, hogy fantasztikus meséket mondott nekik a közeli hazatérésről, amikor majd „füst és vér kíséri az útjukat". Amerikai lányismerőseit is detektívhistóriákkal szórakoztatta. Végül Dél-Koreába került, és csak ott kezdett értelmes emberként gondolkodni, amikor látta a lakosság leírhatatlan nyomorát. Kopár hegyek, sárból tapasztott viskók, bombakráterek, temetők. Nincs termőföld, nincs gyár, nincs kereskedelem. Egy marék rizs a napi élelem.

Keresztülutazott az országon: mindössze két tehenet látott. Húszéves korában őszülni kezdett, azóta gyorsan hullik a haja: csodaszereket vásárol, hogy megállítsa. Fáradt, ideges, gyötri a honvágy, erkölcsileg, lelkileg összetört, koravén roncs . . .

De ekkor még — az út kezdetén — Balogh Imre és a többiek elhessegették maguktól a kellemetlen gondolatokat. Előttük volt Amerika, mögöttük az osztrák, az olasz lágerek, a franciaországi, angliai munkátlanság, a hányatott, máról holnapra élés keserű élménye.

AZ ALAPKIKÉPZÉS SZÍNHELYE: FORT JACKSON

Magyarul: Jackson erőd. Az erőd elnevezés még a régi indián világból származik, amikor egy-egy lakott országrész közepén, vagy annak valamely stratégiailag fontosabb pontján katonai tábort, erődöt építettek a betolakodók ellen harcoló indiánok támadásaival szemben.

A főparancsnokság épülete

Fort Jackson egyike a legfontosabb, legnagyobb kiképzőtáboroknak, amelyekben az Egyesült Államok szárazföldi haderejének kiképzése folyik. Tulajdonképpen itt kapják az újoncok az alapkiképzést.

A támaszpont általában mintegy 20 000 főnyi törzslétszámmal dolgozik. Itt szolgáltak több százan a Nyugatra szakadt, majd az Egyesült Államokba került magyar fiatalok közül.

A tábort, amely Dél-Carolina állam fővárosától, Columbiától mintegy 30 kilométerre délkeletre fekszik a Columbia—St. Matthews közötti vasútvonal mellett, 1917 júliusában alapították. Andrew Jackson tábornokról nevezték el. Az első világháború idején, 1918-ban 45 000 amerikai tisztet és katonát képeztek itt ki.

Az 1918-as fegyverszünet megkötése után befejeződött a kiképzés. 1925 és 1940 között a tábor területe Dél-Carolina állam ellenőrzése alatt állott. A második világháború idején, 1940-ben újra szövetségi igazgatás alá került. Huszonötmillió dolláros költséggel nagy átépítési programot hajtottak végre, a táborhoz még 200 000 acre területet csatoltak a környékbeli erdős, mocsaras vidékből. Új lakóépületeket, parancsnoki épülettömböket és csaknem 170 kilométer hosszú betonutat készítettek, vasútállomást építettek iparvágányokkal a raktárakhoz, és berendeztek egy tüzérségi lőteret. Itt állították fel és állomásoztatták az 1. és 2. gyalogos hadosztályokat, és itt összpontosították a 9., 20., 31., 43. és 44. tüzérosztályt is.

A háború éveiben sok hadosztályt, mintegy félmillió katonát képeztek itt ki.

A második világháború után állandó jelleggel idehelyezték a haderők személyi állományát kiegészítő négy törzs egyikét. A törzs *fogadó* és *elosztó* részlegből áll. A fogadó részleg foglalkozik az újoncokkal és a katonai szolgálaton már átesett személyekkel. Itt veszik állományba az újoncokat, majd szétosztják őket a kiképzőegységek között, hogy alapkiképzésben részesüljenek.

Fort Jackson a 3. hadseregparancsnokság alá volt rendelve. Ebben az időszakban két gyalogos kiképzőegység működött itt:

1. A hadosztály erejű és szervezésű *1. sz. egység.*

Parancsnoka N. A. Costello vezérőrnagy, parancsnokhelyettese W. R. Woodward dandártábornok, a törzs főnöke és F. R. Siebert ezredes volt.

2. Az *5. sz. egység* (ugyancsak hadosztály-erőben) Parancsnok: Christian H. Clarke dandártábornok, parancsnokhelyettes L. R. Cohran dandártábornok, az 1. kiképzőezred parancsnoka Matt C. C. Bristol ezredes, a 2. kiképzőezred parancsnoka Waldamer Mueller ezredes, a 3. kikepzőezredé Guinnes Perez ezredes, a 4. kiképzőezredé pedig Thomas R. Hannan ezredes volt, amikor tanulmányunk anyagát összegyűjtöttük.

Miután a fogadó részleg állományba vette és regisztrálta az újoncokat, az elosztó részleg intézi a kiképzőegységekhez való szétosztásukat. Egy-egy kiképzőszázad 200 főből áll, egy hadnagy vagy főhadnagy parancsnoksága alatt. Minden század négy, átlag 50 főből álló szakaszra oszlik. A szakasz parancsnoka egy őrmester vagy főtörzsőrmester.

N. A. Costello vezérőrnagy után H. Dudley Ives altábornagy lett a Fort Jackson-i kiképzőtábor parancsnoka. Közvetlen környezetében dolgoztak L. R. Cochran tábornok és

N. A. Costello

Paul S. Reinecke ezredes, az előbbi dandárparancsnok-helyettesi, az utóbbi törzsfőnök-helyettesi beosztásban.

Néhány fontos beosztású tiszt, akinek alakulatában az utóbbi időben nagyobb számban képeztek ki magyar és más külföldi fiatalokat: William R. White alezredes (ezredparancsnok); Lewis J. Stein őrnagy (zászlóaljparancsnok); Frederik W. Himel hadnagy (századparancsnok); Shirley M. Brown hadnagy (századparancsnok). Tiszthelyettesek, akik a kiképzés közvetlen irányítói voltak: Charles O. Jowers és George E. Fordham, James T. Lewis, Clyde S. Thompson, Jack Bass, Walter R. Bell, Arnold J. McCallisten őrmesterek.

A Fort Jacksonban kiképzett, s onnan azóta más szolgálati helyekre került magyarok elbeszéléseiből az alábbi kép alakul ki a táborba történő megérkezés első „élményeiről":

A repülőtéren hangszórós katonai gépkocsi bömböli a leszállás pillanatában szakadatlanul, hogy a táborba igyekvő újoncok hol gyülekezzenek.

Megérkezés a táborba

A gyülekezési helyen hatalmas szál, izmos, szűkszavú, ritkán mosolygó, éber tekintetű altisztek fogadják az érkezőket. A régi cserkészkalapokra emlékeztető furcsa, nagy karimájú kalapjukat a szemükre húzzák. Modoruk — az egyik magyar újonc jellemzése szerint — „nagyon érdekes". Tolmács van velük, hiszen az érkező fiatalság sokféle nyelvet beszél: a magyarokon kívül szép számmal akadnak csehek, lengyelek, szerbek, horvátok, szlovének, emigráns oroszok fiai, németek, kubaiak, spanyolok.

A társaság tehát eléggé vegyes képet mutat, mind öltözetre, mind magatartásra nézve. A bennszülött amerikai fiatalok — akiket csakhamar elkülönítenek az idegenektől — eléggé letörtnek látszanak, csak kevesen vidámak közülük. A legtöbb egy kicsit riadt, borongós tekintettel néz körül, mint aki tudja: most kellemetlen, de elkerülhetetlen időszak következik az életében.

Az autóbuszok csakhamar bekanyarodnak a Fort Jackson kapuján, és megállnak a törzsépület előtti nagy téren. Az érkezők itt találkoznak először a katonai fegyelem jeleivel: kettős sorokba állítják őket, az altisztek és a tolmács kézi megafonja szakadatlanul harsogja az utasításokat. Végre áll a sor és a csoportok körül úgy száguldoznak a komor képű őrmesterek, mint a hatalmas komondorok a frissen nyírott, riadt birkanyáj körül. Most már véletlenül sem mosolyognak, és ha megszólalnak valamiért, olyan hangon teszik, ami semmi jót sem ígér. A hangszórós tolmács most még „megfinomítva" fordítja magyarra az utasításokat:

— Kérem, ne cigarettázzanak a sorban!

— Kérem azt a kockásinges, szőke ujoncot, álljon vissza a helyére! Nem hallja, kérem? Azonnal engedelmeskedjék!

Az őrmester arckifejezése azonban elárulja a tolmács furfangját.

Az érkezőket egyenként szólítják az asztalhoz. Le kell adni behívójukat, és állományba veszik őket. Persze, ez sem megy minden zökkenő nélkül. Vagy az a baj, hogy a

kiszólított nem elég gyorsan megy az asztalhoz, ami újabb üvöltést vált ki az asztal mellett ülő altisztből, vagy a kettős sorban állók közül kezd beszélgetni valaki, amire hirtelen felcsattan a mellettük álló őrmester hangja:

— Shut up, you! (Hé, pofa be!)

— Alighanem texasi — súgják egymásnak a megszeppent külföldiek.

Az első megrendülések után kerül sor az eskü letételére.

A debreceni *Török Tibornak*, akinek szülei a Szepességi utca 10-ben laknak, a megérkezés első óráiban szülővárosa és a Nagyerdő természetes szépsége jutott az eszébe, amelyet összehasonlított az ide vezető úton látott túlságosan is dekoratívan, nyílegyenesen ültetett fasorokkal.

Tamás Árpád, aki Budapesten, a VI. kerületi Kmetty utca 22-ben lakott, a nagy kavarodásban riadtan kapkodta

Eskütétel

a fejét. aztán azzal nyugtatta magyar szomszédját és mindenekelőtt önmagát, hogy oda se neki, „csalánba nem üt a mennykő".

Végre nagy nehezen ők is, a többiek is átestek a tortúrán, és kétszázasával elosztották őket. Megalakult a kiképzőszázad, egy főhadnagy lett a parancsnokuk. A század négy szakaszból állt, egy-egy őrmester volt a szakaszparancsnok.

Török Tibor

A szakaszokat elvezették a raktárba, ahol a gyakorlott raktári személyzet — közöttük sok néger — villámgyorsan dobálta a soron levő elé azt a nagy halom holmit, ami ettől kezdve egyéni felszerelésüket képezte, és amiért — mint a tolmács többször is hangsúlyozta — anyagilag felelősek. Ha valami elvész, mondta, annak ötszörös értékét kell havi zsoldjukból megtéríteniük.

— Az árjegyzék a szobájuk falán látható, fiúk — tette hozzá a tolmács. — Zsoldjuk havi 75 dollár . . .

Itt többen felkapták a fejüket.

— A Via Vallombrosán és a Stiftkaserne toborzó irodájában az a pofa havi százról mesélt — mondta a Miskolc-Diósgyőrből származó *Menner Lóránd*, aki különben is dühös volt, mert az egyik amerikai újonc azt kérdezte tőle, hogy Magyarország az Egyesült Államok melyik államában van, a másik pedig azt, hogy Budapestig hány óra az út vonaton?

— Ezek ütődöttek — méltatlankodott. — Magyarországon egy negyedik elemista is többet tud a világról...

— Fontos, hogy itt vagyunk — vigasztalta barátját az RA 10813647 azonosítási számú *Szabó Pista*, a sashalmi fiú, akinek szülei a Gyöngynalász utca 8-ban akkor még mit sem sejtettek arról, hogy szökevény fiukat, aki önként jelentkezett az amerikai hadseregbe, hamarosan hivatásos diverzánssá képezik. — De valahogy — folytatta —, mintha ezek a nagy darab őrmesterek már nem is örülnének annyira nekünk, mint ahogyan a toborzó bizottság tagjai örültek.

Szabó István Fort Jacksonban hamarosan tekintélyt szerzett magának, mert jól futballozott. Az őrmester, aki eleinte „pikkelt rá" és általában szeretett „szórakozni" a magyarokkal, ennek hatására megszelídült. Szabó más vonatkozásban is talpraesett fiatalembernek bizonyult; a kiképzés első heteiben úgy mozgott, mint a született amerikaiak egyéves szolgálat után. De akárcsak a fentebb idézett Menner Lóránd — hamarosan ő is lenézően kezdett beszélni az amyk műveletlenségéről és ügyetlenségéről. Ezzel sok haragost szerzett magának, s később örült, hogy átvezényelték Európába, a Német Szövetségi Köztársaság egyik amerikai támaszpontjára.

A felszerelés átvétele után az újoncokat elvitték a lakóbarakkba. A táborban kevés a tartós jellegű épület. Ilyen a törzsépület, a raktár.. A lakóbarakkok legtöbbje beton-lábazaton álló fabarakk, vagy favázas tégla-

Szabó István

épület. Általában egy-egy század lakik egy barakkban. Az újoncok többnyire húszasával alszanak.

A hálóteremben a szerelvény kiegészült eggyel és mással, úgy, hogy a zsoldosok kiképzéséhez lényegében együtt voltak a legszükségesebb tárgyi feltételek.

Ruhavételezés a raktárban

ANGOL NYELVTANFOLYAM

A nem amerikai származásúak kiképzését egy tizenkét hetes nyelvtanfolyam, a Language Qualification School előzi meg. Ezen az amerikai zsoldba szegődött külföldieknek el kell sajátítaniuk az angol nyelvet annyira, amennyire az a kiképzéshez és az oktatáshoz szükséges...

Ez a nyelviskola ugyancsak Fort Jacksonban van. Sokezernyi volt hallgatójának nyilvántartási kartonjain nagy számban olvashatók magyar nevek: *Agárdi Zoltán, Babos János, Balázs István, Basa Péter, Besze György, Bíró Endre, Csekő László, Dósa Károly, Hámori Miklós, Hetting Nándor, Homok Gyula, Ihász V. Ferenc, Jámbor József, Katona Sándor, Krakszner Ferenc, Markó Mihály, Potocska István. Svcsik Pál, Schellinger István, Soós László, Szvitek Tibor, Tizel András, Zoltándi László.*

Az utóbbi években több olyan zsoldosnak szegődött magyar tanulta itt az angol nyelvet, aki szinte gyerekfejjel került az Egyesült Államokba. Néhányan ezek közül: a hatvani *Tolmácsi Béla,* a debreceni *Török Ferenc,* a rákoscsabai *Stanek Vilmos,* a szolnoki *Kőrösi Mihály,* a Tolna megyei Pincehelyről való *Bükkösy István,* a tatabányai *Jancsek Tibor,* a magyarbolyi *Váradi József* és a kalandos pályát megjárt *Szulimán Sándor,* akiről a továbbiakban még szó lesz.

A tanfolyam alatt a napirend a következő:

Reggel öt órakor ébresztő.

Öt órától hatig tisztálkodás, borotválkozás, körlettakarítás. Mindez az őrmesterek felügyelete alatt, akik látszólag sohasem alusznak, akiknek nem nő szakálluk, és akikből úgy árad az energia, hogy akaratlanul is mindenki villámgyorsan mozog előttük.

Hatkor ünnepélyes zászlófelvonási szertartás a törzsépület előtti téren, utána reggeli, majd mindenki visszamegy a körletbe és magához veszi a tanszereket.

Hét óra harminckor van a sorakozó a délelőtti foglalkozáshoz. Ez négyórás nyelvtanulásból áll, angol nyelvtanárok, tolmácsok, magnetofonok segítségével.

A nyelvtanulás után ebéd, utána újra négyórás foglalkozás következik: egy óra alaki kiképzés, egy óra harcszerű torna (amolyan katonai sportféle, amiben van akadályfutás, gránátdobás, mezei futás, súlydobás, talajtorna). Aztán még két elméleti óra következik: az egyik az Egyesült Ál-

lamok történetéről, a másik az amerikai szokások, katonai tradíciók, az amerikai gazdasági és szociális viszonyok ismertetése.

A nyelvtanfolyam alatt a diverzáns-jelöltek egyre gyakrabban hallják és mind erélyesebb hangsúllyal: „Önök immár amerikai katonák, akik önként vállalták a nehézségeket, hogy elnyerhessék az amerikai állampolgárságot, az amerikai társadalom támogatását jövőjük megalapozásához."

A „hallgató" hamarosan ráébred, hogy ez a „jövő" elég viharosnak és veszélyesnek ígérkezik. Szó sincs itt megértésről, elnézésről vagy egyéb ostoba „európai szentimentalizmusról", ilyesmiről jobb nem álmodozni. Nincs benne a szerződésben . . .

. . . „Katona akartál lenni, hogy Uncle Sam állampolgára lehess — mondja a hadnagy. — *Well, mi azért vagyunk itt, hogy katonát csináljunk belõled, és amikor katonát*

M. SGT. LORANSIA BOWEN
First Sergeant

SFC JOHN L. IDENS

Két kiképző őrmester

mondunk, akkor k a t o n á t is gondolunk, úgy ahogyan mi értjük ezt a szót. Fiam, katonává k e l l válnod, és a te bajod, ha belepusztulsz!"

A szökevények kezdik megszokni, hogy kizárólag ordítva beszélnek velük, és hogy az őrmesterek igyekeznek mindig fizikai értelemben is felülről lefelé kezelni őket: ha szerét ejthetik, azonnal felpattannak valami székre, asztalra, tornaszerre, s onnan üvöltenek lefelé a lihegő, verítékező, az idegen nyelvre való állandó, koncentrált figyelemtől szellemileg is elfáradt, riadt csoportra.

Ahogy kezdik megérteni a nyelvet, rádöbbennek, hogy az altisztek morálisan is lenézik, s — érthető — afféle szedett-vedett csőcseléknek tekintik őket, akik dollárért hazájuk elleni aknamunkára, kémkedésre, kártevésre vállalkoztak, s akiket most erre a piszkos munkára kell kiképezni. Ahogy érteni kezdik az angol nyelvet, egyre gyak-

Nyelvtanítás
az egyik kiképző táborban

rabban kap el a fülük olyasféle kifejezéseket, hogy „this lousy people", meg „damned rats" („ez a tetves népség", „átkozott patkányok"). Ha az oktató előtt anyanyelvükön beszélnek egymás között, az valóságos szerződésszegésnek számít. Amikor a tizenkét hét után megválnak a nyelvtanfolyamtól, beosztják őket a valódi, hamisítatlan kiképzőkeretbe.

A „TRAINING GROUP"

A kémeknek és kártevőknek jelentkezett szökevények kiképzése ötvenfős szakaszban történik. A szigor szinte elképzelhetetlen. A legkisebb fegyelmezetlenséget is súlyosan megtorolják. Fegyelmezetlenségnek számít az, ha valaki nem elég hangosan kiáltja a parancs vétele után, hogy „yes sir!" („igen uram!"), vagy ha valaki nem fut villámgyorsan, ha az altiszt hívja.

A kiképzési időszak alatt a napirend a következő:

Öt óra harminc perckor belép a napos a hálótermekbe, és torkaszakadtából harsogja az ébresztő parancsot.

Mosakodás, aztán rendbe kell hozni az ágyakat, kisöpörni a körletet.

Hat óra tizenöt perckor sorakozó a reggeli tornához. Ezt a tornatérig vezető háromkilométeres úton futás előzi meg. A torna fél órát tart.

Hét órakor reggeli.

Nyolc óra harminc perckor sorakozó a kiképzésre. Mindenkinek még egyszer meg kell néznie körletét, ellenőrizni ruházatát, felszerelése kifogástalan tisztaságát. A kiképzés alatt teljesen harcszerű felszerelést kell viselni: rohamsisak, gázálarc, hátizsák, gyalogsági ásó, fegyver, szurony, kulacs, elsősegély-csomag kötelező.

Sorakozó és szerelvény-ellenőrzés után nyolc-tízkilométeres menetelés a kiképzőterepre.

Tizenkét órakor ebéd.
Tizenöt órakor körletrendezés.
Tizenhat órakor testedzés.
Tizenhét órakor vacsora.

Vacsora után elvileg szabad idő volna a takarodóig, de a gyakorlatban ezután kerül sorra a fegyvertisztogatás, az ismételt körlettakarítás, és ekkor készülnek fel a másnapi gyakorlatra is. Így elég kevés idő jut a klubhelyiség látogatására, televíziónézésre, zenehallgatásra.

A kiképzés hallatlanul igénybe veszi a fiatal katonák szervezetét.

A harmadik kiképzési héten megismertetik a zsoldosokat a konvencionális harcgázokkal, először elméletileg, majd gyakorlatilag is.

Röviden elmagyarázzák a harcgázok történeti fejlődését, attól az időszaktól kezdve, amikor az ősember füsttel hajtotta ki barlangjából ellenfelét, vagy füsttel fojtotta meg odvában a vadméh-családot, egészen az első világháborúig, amikor Ypern mellett a németek állásai felől furcsa, piszkosszürke felhőt kezdett hömpölygetni a szél a francia

Készen a fegyverek ellenőrzésére

lövészárkok felé, és kisvártatva szörnyű köhögési rohamok között fulladt meg mindenki egy tízkilométeres frontszakaszon.

Ezután végigvezetik a zsoldosokat egy sereg olyan helyiségen, ahol a levegő telítve van olyan harcgázokkal, amelyek állítólag nem okoznak tartós elváltozást a szervezetben, nem roncsolják el a sejteket. Saját nyálkahártyájukon kell kitapasztalniuk a könnyfakasztó gáz hatását. Amikor mindenki kellően kisírta magát, olyan terembe kerülnek, ahol a falakon hatalmas falitáblákon szörnyű sérülések fényképei láthatók: tenyérnyi hólyagoktól kezdve üszkösödő emberroncsokig, ahol már csak a hús vörössége és némi egyenruha-foszlány jelzi, hogy akiről a felvétel készült, az valamikor éppen olyan erőtől duzzadó fiatal volt, mint ők maguk.

Vacsoraosztás

Gázkiképzés

A levegőben furcsa szag terjeng, nagyon emlékeztet az őszi avar illatára.

— Jól emlékezzetek erre a szagra, és meneküljetek, ha ez megüti az orrotokat! — harsog az őrmester. — Ez a foszgén szaga, és ha nem vagytok észnél, egy-kettőre úgy fogtok kinézni, mint az a pofa ott a táblán!

A tatabányai *Jancsek Tibor* egy ilyen gázkiképzés alkalmával azt írta jegyzetfüzetébe: „Így, kopaszon, a gázkiképzéshez használt munkaruhában pocsékul nézünk ki. Éppen azt tanultam, hogyan kell felvenni a gázálarcot, amikor a tízperces cigarettaszünetben elém toltak három füstbombát. Ez rohadt dolog, marhára csípi az ember szemét és a bőrét. Gyorsan felhúztam az álarcot, de le kellett venni, mert a füst még nem párolgott el. Akkor kezdődik az igazi sírás, amikor földi harc lesz. A legközelebbi gyakorlaton már igazi golyóval fognak ránk lőni, de mi lent leszünk hassal a földön, mert ha valaki feláll, az kinyíródik."

A magyarbolyi *Váradi József* (RA 3450 Co „D" soth Battalion 2 D Tng Regt) a „tréningen" sokat szenvedett a nyári hőségtől, nehezen bírta a kiképzés fáradalmait. Egész nap hátukon volt a felszerelés. Puskával célratartás, aknafelszedés és lerakás, drót alatt kúszás géppuskatűzben — ez volt a program. Váradi leginkább a gázkiképzésen kínlódott. Az ő iskolai füzetében ez volt olvasható: „A legrosszabb a gáz. Kúszni gázmaszkban, épületekre mászni

Jancsek Tibor

gázmaszk nélkül. Elkezdték dobálni a zöld, fehér és szürke füstgránátot. Olyan az élet itt a pampán, mintha tényleg háborúban volnánk. Egy hónap alatt kétszer voltam moziban, városban egyszer sem, nem adnak passzt. Nagyon kitolnak az emberrel a kiképzők. Odavágják: gyilkosokat akarunk belőletek nevelni."

Váradi tettetett naivsággal csodálkozik: gyilkosokat akarnak belőlünk nevelni? Mintha bizony arra számított volna, hogy jámbor misszionáriusokká, vagy tudós szakemberekké képezik őket . . .

Katonasapkás arckép Váradi Józsefről

A következő helyiségben a gyilkosjelöltek elé táruló kép hasonló az előzőhöz, csak az illat más. Itt szúrós, mustárra emlékeztető a levegő szaga. Az oktatók megmagyarázzák: nem kell nagyon begyulladni, ha ráfröcskölődik az emberre a cseppfolyós gáz, mert a klórmészpúder, ami az elsősegély-csomagban ilyen meg ilyen színű tubusban van, teljesen semlegesíti a méreg hatását, a ruhát pedig a zászlóalj segélyhelyén fertőtlenítik.

— A legfontosabb, hogy ne rohanjatok — mondják — és az orrotok elé nézzetek, mert a vörösök apró, terepszínű üveggolyókat szórnak a földre, és ha arra ráléptek, a mustárgáz átszivárog a legvastagabb bakancstalpon is . . . Értitek? Birkafejűek!

Ami ezután következik, az a gázkiképzés legkellemetlenebb szakasza. Az őrmesterek semmit sem mondanak, csu-

pán beterelik a szakaszt egy nagy terembe, ahol kellemes császárkörte szag terjeng. Nemsokára mindenki fulladozni kezd, és sokakon szörnyű halálfélelem vesz erőt: úgy érzik, óriási vasmarkok szorítják össze mellkasukat. Kétségbeesetten rohannak a megnyíló ajtó felé, de kint dühös komondorokként rohannak rájuk a szakaszparancsnokok:

— Ki engedte meg, hogy fussatok?! Vacsora után szekrényszemle lesz az egész tetves bagázsnak!

— Egyébként ez a „Clark II." volt — magyarázzák szelídebben —, nem kell megijedni, mert az adag nem halálos és nem ártalmas.

Rövidesen megszűnik a halálfélelem, és egy hatalmas tüsszentéssel heves nátharoham következik, de az is elmúlik.

Bemutatják gyakorlatban a gázfúvás, gázpermetezés, a tüzérséggel való gázlövés módjait. Felhívják figyelmüket a becsapódó 81 milliméteres akna, vagy tüzérségi lövedékek robbanásában mutatkozó hangkülönbségekre, amiről meg lehet tudni, hogy gázt lő az ellenség, mert a közönséges lövedék éles, recsegő robbanási hangja helyett a dörej inkább tompán puffanó.

A katonáknak egereken végzett kísérleteket mutatnak be újfajta gázokkal, amelyek időleges, esetleg végleges vakságot okoznak, vagy egy időre megbénítják a gázfertőzöttek mozgási idegközpontjait. A gázok nevét természetesen nem mondják meg a kémjelölteknek: nem tartozik rájuk. Ellenben szemforgató farizeuskodással hangsúlyozzák: az Egyesült Államok szigorúan ragaszkodik a genfi egyezményhez, amely szerint tilos harcgázokat alkalmazni. Hogy mégis foglalkoznak a vegyi háború kérdéseivel, és súlyos milliókat költenek újabb és újabb kísérletekre, az „mind a szabad világ érdekében" történik.

Ugyanebben a periódusban ismertetik a tanítványokkal a különféle aknatípusokat, az aknamezőkön való nappali és éjszakai áthatolást.

A nappali áthatolás nem okoz különösebb problémát —

mondják —, mert ilyenkor könnyen felfedezhetők a buktató drótok, amelyek az aknákat robbantják. A föld alatti aknákat rövidhullámú, hosszú kutatórúdra szerelt radarfélével derítik fel. Ez úgy működik, hogy a kutató fejhallgatójában fütyülő hang hallatszik, amikor a kereső antenna föld alatti fémtest fölé kerül. Az így letapogatott terepen az aknaszedő specialisták egykettőre kiemelik az aknákat, s előbb folyosókat teremtenek, majd kiemelik a teljes aknamezőt...

Más a helyzet éjjel. A terepkutató járőr ilyenkor bal karján könyökig feltűri zubbonya és inge ujját, majd kinyújtott kézzel lassan tapogatózni kezd maga előtt mellmagasságtól lefelé. A kar mozgásának rendkívül lassúnak kell lennie, mert a robbantó drótok már kis rántásra is robbantják az aknát. A tapogatózó mozgást a test szélességében lassanként leguggolva kell végezni, kutatni a test előtt a terepet, hogy nincs-e a földön valamilyen drót vagy vezeték. Ezután a szuronyt vagy rohamkést a jobb kézben hüvelykujjal lefelé nyomva, lazán, könnyedén be kell szúrni a földbe 1—15 centiméternyire, mintegy 45 fokos szögben. Ezekkel a szúrásokkal alaposan ki kell tapogatni a test előtt a földet, úgy, hogy egy-egy szúrás ne essék tíz centinél messzebbre a másiktól. Ha a kés akadályba ütközik vagy aknát talál, akkor a területtől jobbra vagy balra kell elmozdulni, és úgy haladni tovább.

A gyakorlatokat ebben a szakaszban gyakran tartják gázálarcban, amely füstszűrővel is el van látva, tehát véd a „Clark" ellen is. Gázálarcban kell végezni menetgyakorlatokat, futógyakorlatokat. A legnehezebb része a dolognak a teljes menetfelszereléssel akadálypályán való átkúszás, ugyancsak gázálarcban.

Az alapkiképzéshez tartozik az éjszakai harc gyakorlása, az éjszaki lövészet is, amelynek során bemutatják a „különleges nézőkével" („special sight") felszerelt M—3 puskát. Ennek éjszakai célzóberendezése infravörös sugarak segítségével teszi láthatóvá a célt. (Ez a berendezés a má-

sodik világháború vége felé jelent meg, az Ardennekben vívott harcok során már alkalmazták.)

A lőkiképzés tulajdonképpen csak a negyedik héten kezdődik. Ennek során meg kell tanulni az összes gyalogsági lőfegyverekkel való bánást. Ezen az M-1, az M-2, M-2 AI és az M-3 karabély, a géppisztoly, a pisztoly, a golyószóró, a géppuska és az aknavető alkatrészeinek ismeretét és kezelését kell érteni.

Sokat ezekről a fegyverekről nem érdemes beszélni: általában olyanok, mint a világ valamennyi fejlett hadseregének fegyverei.

A legrégibb közülük az M-1 félautomata karabély. Ezt nevezték a második világháborúban „tommy gun"-nak.

Az M-2 karabélyt egy egyszerű mozdulat alkalmazásával lehet félautomatának és egész automatának is használni.

Menetelés előre álarcban

Lőkiképzés

Az M-2 AI ugyanez a típus, csak könnyített kiadásban; oldalt elhajtható drót tusája van.

Az M-3 karabélyt alakították át a már említett éjszakai célzóberendezéssel való lövésre. E fegyverek mind 0,30 collos kaliberűek és az M-1 kivételével mindet 15-ös vagy 3-as tárakkal lehet használni. Súlyuk kb. 3 kilogramm.

Az AR vagy a DAR golyószóró — súlya 18—20 kg — a karabéllyal azonos lőszert használ. Gáznyomásos automatafegyver ez, csöve léghűtéses, cserélhető. Tűzgyorsasága háromféle ütemben szabályozható, percenként 250 lövéstől percenként 500 lövésig. Maximális lőtávolsága 3500 méter, hatásosan azonban 450—500 méterig lőhetnek vele.

Az „M-1919 MG" a könnyű géppuska elnevezése. Ezt most a modernebb M-60 típussal cserélték fel. Rendes gyalogsági lőszerrel tüzel, lánctáras megoldású. Minden gyalogos szakasznak egy van belőle.

Minden századnál van két-két 81 milliméteres aknavető. Ezeknek 350 méter a hatásos lőtávolságuk, és pontlövés esetében percenként 3—5 lövés adható le velük.

Ezeknek a fegyvereknek nemcsak a kezelését kell megtanulni, mindenféle időjárási és látási viszonyok között,

Harcszerű helyzetben

valamint gázálarcban, hanem szétszedésüket és összerakásukat is, bekötött szemmel.

A hatodik és a hetedik héten zajlik le az alapkiképzést összefogó nagy gyakorlat, normális szárazföldi terepen, rendkívüli fáradalmak, hosszú, kimerítő menetelések, szabadban alvás közepette, vagyis a háborús viszonyokat nagyon megközelítő körülmények között. A tüzérség éles-sel lő, a lecsapó vadászbombázók éles rakétákat és bombákat zúdítanak olyan közelbe, hogy a repeszdarabok nyugtalanító közelségben vijjognak, és a légnyomás sokszor belehasít az újoncok dobhártyájába.

A lángszórók fekete füstös, rőtvörös tűzsugara olyan közelbe csap, hogy a megrémült zsoldos ifjak ruhája csaknem tüzet fog. Kúszás közben nem lehet felemelkedni, mert a saját géppuskák és az ellenséget jelző bunkerek géppuskái alig fél méterrel lőnek el a kúszó alakulat felett. Izzó

a hőség, és egy közben bevágó akna robbanása után császárkörte illat terjeng a levegőben: „Gázriadó!"

A nyolcadik héten esnek át az altisztek által birkafejűeknek titulált diverzáns-jelöltek a „dzsungelkiképzésen". Ez abból áll, hogy a forró égövi tájon nagyon hasonló mocsaras területen kapnak speciális kiképzést, és hajtanak végre gyakorlatokat a Fort Jacksontól mintegy harminc kilométerre fekvő Murray-tó, vagy a Congaree folyó és a Marion-tó mocsaraiban. Ez az időszak fizikailag talán a legmegerőltetőbb, mert a mocsarakon való áthatolást igen sokszor kell gyakorolni. Az itt található sok moszkító, mérges kígyó és alligátor rendkívül kellemetlenné, sőt veszélyessé teszi a kiképzést.

Ötösével mennek libasorban, jó tíz méterre egymástól, kötéllel lazán összekötve. A felszerelés ilyenkor szúnyogsisakkal és dzsungelkéssel — egy súlyos, széles pengéjű, borotvaéles, félméteres, rövid nyelű késsel egészül ki. A bennszülöttek „macheté"-nek nevezik és a dzsungelben nélkülözhetetlen. Ezzel nyit az ember utat a liánok között, és ezzel üti le a mérges kígyó fejét — ha szerencséje van és észreveszi, hogy feléje csap.

Harci kiképzés éles lőszerrel

Mindenki vág magának egy hosszú botot, és nekiindulnak. Aki elöl megy, semmi terhet sem visz, hanem az utat keresi. A kötél nemcsak arra szolgál, hogy az elsüllyedő „birkafejűt" a többi kihúzza vele, hanem jeladás céljára is, mert a mocsáron való áthaladás közben minden zaj szigorúan tilos. Ha az élen haladó elmerül, a többi visszahúzza és új utat keresnek.

A ruha olyan szövésű, hogy alig engedi át a vizet, és a víz hatására annyira megkeményszik, hogy a kisebb kígyók harapása és a rovarok ellen is véd.

A nagyobb kígyókat a bal kézben tartott bottal fel kell dobni a levegőbe, és a jobb kézben tartott dzsungelkéssel ketté kell vágni. Az alligátort — amely egyébként ritkán támad az emberre — úgy kell elpusztítani, hogy a botot a szájába dugva, fejét kicsit fel kell emelni és ekkor torka alatt a puha, hasi bőrt elmetszeni.

Az oktatók — jórészt floridaiak — a feléjük úszó, néha a két és fél métert is elérő állat orrát villámgyorsan elkapják, összeszorítják és egy csavarintással a hátára fordítva, felhasítják a hasát. Az európai „szárazföldi patkányoknak" ez nem megy túlságosan simán. Ha valamelyikük a hüllő farkának közelébe kerül, megjárhatja, mert annak csapása még egy ökröt is leterít.

A nyolcadik hét után a „training group" tagjainak elméleti, harcászati kiképzésére fokozatosan mind nagyobb súlyt helyeznek.

A tizenhatodik hét letelte után mintegy harminckilométeres menetgyakorlattal egybekötött záróvizsga következik. Ez aránylag könnyű, a megmaradt állomány 98 százaléka simán átmegy rajta, mert a tizenhat hét viszontagságai során a fizikailag alkalmatlanok általában kihullanak.

A záróvizsga után a katonailag kiképzett kémcsemeték tíz-tizenhat napos szabadságot kapnak, majd elhelyezik őket egyéb táborokba, ahol megfelelő „szakkiképzésben" részesülnek.

NOW—MORE GUERRILLAS

At a time when the rest of the military is moving into missiles and space, the spotlight is suddenly turned on one elite group that puts a premium on old-fashioned warfare—the guerrilla forces of the Army. President Kennedy singled out the guerrillas, known as Special Forces—as one of his first acts to strengthen this country's ability to meet Communists in war at any level, at any place.

Strength of the guerrillas has just been jumped to 2,300. Their job is to organize anti-Red partisans in time of trouble. Photos made by "U. S. News & World Report" at Fort Bragg, N. C., show how these volunteers will operate.

COMMUNICATION, vital behind enemy lines, demands know-how. Every guerrilla leader is expert in 1 field, trained in 3 others.

SKILL WITH WEAPONS, foreign and American, is considered a "must" for leaders of insurgents.

Gyakorolják a kiképzőtáborban a) a vasútrobbantást, b) a rádiókészülékek kezelését, c) a különféle fegyverekkel való bánásmódot

EGYÉB KIKÉPZŐKÖZPONTOK

Fort Jacksonon kívül egész sereg olyan katonai tábora — bevonulási központja — van az Egyesült Államok haderőinek, amelyekben európai fiatalokat (köztük nagy számban magyarokat) képeznek ki. Csupán néhányat említünk ezek közül.

FORT LEONARD WOOD

A tábort, amelynek felállítását 1940. december 3-án határozták el, úgy tervezték meg, hogy az Egyesült Államok egyik legnagyobb kiképzőközpontja legyen.

A 66. számú autóút mellett fekvő Waynesville várostól nyolc kilométerre délkeletre fekszik a Gasconade folyóba

Búcsú Fort Jacksontól

ömlő Big Piney és Roubidoux között, Missouri államban. Területe mintegy 50 000 katasztrális hold.

Arról a Leonard Wood tábornokról nevezték el, aki a spanyol—amerikai háború idején Kuba elfoglalásában szerzett érdemeket, és aki 1910-től 1914-ig az amerikai hadsereg vezérkari főnöke volt.

A tábor az alábbi nagyvárosok közelében fekszik:

Jefferson City (Missouri állam fővárosa) 75 mérföldnyire északra van tőle, St. Louis 130 mérföldre északkeletre, Springfield 88 mérföldnyire délnyugatra. A táborhoz modern utak vezetnek. Ezek a Rolla és Lebanon között húzódó 66. számú állami autóútból ágaznak el.

A második világháború idején a 6, 8., 70., 75., és 97. gyalogos hadosztály és a 72. tüzérhadosztály állomásozott a táborban.

Ezek az alakulatok a táborban nyert kiképzésük után részt vettek a Cotentin-félszigeten 1944-ben végrehajtott partraszállásban.

1941 és 1946 között megközelítőleg 350 000 katonát képeztek itt ki, majd 1946 után csupán megőrzési és fenntartási munkák folytak, öt tiszt és ötven polgári alkalmazott vezetésével.

Amikor kirobbant a koreai háború, hirtelen újra megelevenedett a tábor. 1950 augusztusában ide vezényelték a 6. gépesített hadosztályt, majd 1956. március 16-án a tábort az Egyesült Államok központi műszaki kiképzőtáborává jelölték ki, és ugyanezen év március 21-én véglegesítették ezt a kijelölést.

A táborban jelenleg újonckiképzés, haladó fokú műszaki kiképzés, különleges műszaki kiképzés és tisztiiskola formájában műszaki tisztképzés folyik.

Adatgyűjtésünk időszakában a parancsnok Thomas A. Lane vezérőrnagy, helyettese Gerald D. Kelleher dandártábornok, a vezérkari főnök Joseph A. Smedile ezredes volt.

A Fort Leonard Wood egyik lakója, a budapesti *Dénes*

Bálint (baráti körben Bubi becenévre hallgat) ezt írta T. Tihaméréknak Chicagóba: „Tartsák titokban, ne mondják el senkinek, hogy Fort Leonard Woodban szolgálok, nehogy Magyarországon megtudják. Otthoni rokonaimmal nem a katonai címemen levelezek."

Dénes Bálinttal együtt szolgált ebben a táborban a Somogy megyéből való *Martin János* és a rákoscsabai *Erdélyi Károly*. Az utóbbi így ír egy barátjának Bécsbe: „Elrettenek arra a gondolatra, hogy katonai tudásomat bármikor is alkalmazzam. Ha kitörne valami, könnyen megeshetne, hogy magyar katonákkal, egykori osztálytársaimmal, barátaimmal találnám szemben magamat... Ez elég sok sötét gondot okoz."

Fort Leonard Woodban képezték ki *Holland Róbert, Somodi Lőrinc, Fekete Lajos, Bierbaum Tibor, Erdei Gyula, Sátor Béla, Deutsch Sándor, Palla János, Fillér József, Körmendi Ödön, Szőke Jenő, Janka Flórián, Brezovai Miklós, Hartyáni István, Mező Imre, Erényi Ernő, Rigó József, Zombori J. Attila* magyar ifjakat.

A bicskei *Voszatka G. József* amúgy is aggódó szüleihez olyan levelet írt, amely jól érzékelteti ugyan azt a különbséget, amely egyrészt Th. A. Lane vezérőrnagy táborparancsnok és társainak elképzelése, másrészt a valóság — az idegen népek fiaiból toborzott egyes önkéntesek hangulata, harci szelleme — között van, de a szülőket a legkevésbé sem nyugtatta meg fiuk sorsát illetően. „A mocsarak kellős közepén tankokkal játszunk katonásdit — írta Voszatka József Bicskére. — Sátrakban lakunk. A körülmények rendkívül nehezek. Nemrég ejtőernyős ugrás volt. Drágalátos fiatokat a frász törte ki, mire a földre ért a két ernyővel. A háternyő nem nyílt ki rögtön, én elsősorban magamra gondoltam és kinyitottam a hasernyőt. Utána reszkettem, mint a kocsonya...

Pedig az ejtőernyő a gyakorlótérre vitte a fiút. Mi lesz, ha gazdái egy napon váratlanul elszólítják Voszatkát civil környezetéből és néhány nap múlva egy békés, de nyugal-

mát elszántan védelmező ország fölött kell kiugrania a gépből, hogy odalent millió veszély közepette megkísérelje teljesíteni a parancsot: kémkedni az Egyesült Államok háborúra készülő katonai körei részére, minden percben az életét kockáztatva? Gondolkozzék ezen Voszatka József!

FORT BENNING

A tábor Georgia államban, Columbus várostól délre fekszik, mintegy tíz kilométernyire az Atlanti-óceán partvidékén. A táborban a dokumentumanyag összegyűjtése idején egy gyalogos hadosztály állomásozott. A tisztiiskola a tábor területén kívül működik. De Fort Benningben rendőralakulatok különleges kiképzésével is foglalkoznak, s ezért ebben a táborban az ellenőrzés az átlagosnál szigorúbb. A kiképzési idő alatt az odakerült fiatalok nem hagyhatják el a tábort, leveleiket erősen cenzúrázzák. Magyarországról érkező könyvek és újságok olvasását nem engedélyezik.

Itt volt a főhadiszállása a II. sz. gyalogos hadosztálynak is, amelyet „Indiánfejű divízió" néven ismernek. Még az első világháború idején jött létre a franciaországi Baumontban. Két évtizeddel később, 1939-ben újjászervezték, három kisebb egységre osztották. Ennek a hadosztálynak jelentős szerepe volt a második világháborúban, az Egyesült Államok első harcba vetett alakulata lett. Végigharcolta Franciaországot, áttört a Siegfried-vonalon, részt vett Belgium felszabadításában és ékein a háború utolsó napjaiban Csehszlovákiáig, Plzeň városáig jutottak el.

A háború után a hadosztály visszatért Texasba. 1946-ban Koreába került hadgyakorlatra. Ez a hadgyakorlat már a későbbi amerikai hadműveletek előkészítése volt. 1950-ben a VIII. amerikai hadsereg részeként szállt partra Koreában. A fegyverszünet után a 38. szélességi fok mentén védelmi állásba vonult. 1954-ben visszahajózott az Egyesült Államokba, Fort Lewisba. Egy alkalommal

Alaszkában tartott hadgyakorlatot. 1958 óta tartózkodik folyamatosan Fort Benningben.

A tábor vezetői az említett időben:

Frederick William Gibb vezérőrnagy, a parancsnok. 1908. július 24-én született New Yorkban. 1933-ban fejezte be a katonai akadémiát. A második világháborúban a 16. gyalogos hadosztálynál hadműveleti parancsnok volt. 1942-ben a 3. zászlóalj parancsnoka. Ilyen beosztással került át Angliába, majd Afrikába. A teljes 16. gyalogos hadosztály hadműveleti parancsnokaként részt vett a tuniszi és a szicíliai hadműveletekben.

A háború után, 1946-ban parancsnoki iskolára került, ott a gyalogság taktikai és támadásokat előkészítő bizottságának elnöke lett. 1952-ben az egyesített vezérkar stratégiai tervező csoportjánál szolgált, 1956-ban a Fort Ord-i hadgyakorlat-kísérletező és -fejlesztő központ parancsnoka lett. Fort Benningbe 1960 januárjában került.

Helyettese, William L. Hardick dandártábornok, 1909. április 28-án született. Részt vett a második világháborúban. 1952-ben Koreában harcolt, majd Belgiumban és Luxemburgban működött.

A törzs főnöke, Gustav M. Bacharach ezredes évekig katonai akadémián tanított. Koreában az amerikai parancsnokság tanácsadója volt.

Itt szolgált még L. L. Keene alezredes, Edward C. Miller őrnagy, végrehajtó kiképzőtiszt, S. H. Epps, J. Barto, Rl. Liles, Vison, E. J. Oliver századosok, Romas J. Plott főhadnagy, végrehajtó kiképzőtiszt, Sebastian Ruiz és Alber Kuser főtörzsőrmesterek.

Bármennyire nagy titokzatossággal veszik is körül, egyet-mást azért erről a hét lakat alatt őrzött táborról is közölhetünk. Ott szolgál például *Csizmazia György* tatabányai fiú, a 42. Co. Airborne kötelékében. Azonosítási száma: RA 13751585. Már befejezték ejtőernyős kiképzését. Ott van *Leidli János* is Budafokról, ahol a Dévényi utca 47-ben lakott.

Leidli a clevelandi munkanélküliség elől menekült ide, önként jelentkezett. Katonatársai hitetlenkedve hallgatták élménybeszámolóit: a hazátlan fiatalok — lányok, fiúk — lakás nélkül hányódtak Clevelandben, az autóbusz várócsarnokában aludtak. Gyakran előfordult, hogy napokig nem ettek, sokan rákényszerültek, hogy lopjanak. A lányok közül többen nyilvános házba kerültek. Leidli Jánost ebből az állapotból emelte ki „jólelkű" honfitársa, „Laci bácsi".

Leidlit „Laci bácsi" vacsorán látta vendégül. A vacsorán több magyarországi disszidens volt jelen, s az asztalfőn Kovács altábornagy ült — a *hajdani vitéz Kovács Gyula vezérőrnagy* —, a Donnál megsemmisült II. magyar hadsereg egyik sírásója. Leidlit „jótevője" a tábornok mellé ültette, s megbízta, hogy annak pohárköszöntője után — amelyben felszólítja majd a meghívottakat, hogy álljanak be önkéntesnek az amerikai hadseregbe — jelentkezzék elsőnek, vállalja a Special Forces kötelékében a szolgálatot, csináljon kedvet a többieknek. Az akkor még „forrófejű" Leidli János beszélni kezdett. Kikelt a DP-k ellen

Leidli János tengerész-egyenruhában

(így hívják a Horthy—Szálasi uralom után Amerikába került disszidenseket), azt mondta róluk: „... ezek a második világháború után kimenekült grófok, földbirtokosok csak arra lesnek, hogy mikor mehetnének haza Magyarországra, újra megkaparintani a vagyonukat, de a hazafias magyar fiatalok nem fogják nekik kikaparni a parázsból a gesztenyét".

Kovács altábornagy a fejét csóválta, de nem akart zavart előidézni, s ezért csak suttogva korholta Leidlit: „Ezt bízd a tapasztaltabbakra fiam, tedd, amit mondtak." János engedelmeskedett. Nem sokkal később „John A. Leidli" a haditengerészet kötelékébe került, ott kapott előzetes kiképzést ahhoz a feladathoz, amelynek végrehajtására vitéz Kovács — ezrek hóhéra — és társai kiszemelték a hazátlanná vált fiatalokat.

Azóta John már szolgált a Német Szövetségi Köztársaságban állomásozó amerikai alakulatok egyikében, és jelenleg tartalékos diverzáns-jelölt.

Fort Benningben a (9th Inf. 2. Div.) 2. gyalogos hadosztálynál és más egységekben nyert kiképzést *E. S. Kistelegdi* a Borsod megyei Mályi községből, *Hegedűs Sándor* Derecskéről, *Bazsó K. Péter, Bicsanszki Ferenc, Holovits László, Illovicza G. Antal, Mesgyán Károly, Várhegyi T. Jenő, Laki Gyula, Németh József, Takács Zoltán* és több más magyar fiatal.

Az 196974402 azonosítási számú Takács Zoltán Dorogról való. Édesanyja először azt hitte, hogy fia rendes kétévi katonai szolgálatát teljesíti. Csak akkor kezdett nyugtalankodni, amikor Zoltán a harmadik évet is Fort Benningben töltötte. Hívta haza: jöjjön, semmi bántódásuk nem esik a hazatérőknek. De Takács Zoltán azt válaszolta, nem jöhet: aláírta az ötévi zsoldos szolgálatra kötelező szerződést, és fél.

Félelmét megértjük, de mégis akkor járna el okosan, ha édesanyjára hallgatna, s szakítana a vérére spekuláló emberkereskedőkkel, amíg nem késő.

New Jersey államban fekszik a Camden—Mount Holly—Freehold városokat összekötő II. osztályú autóúttól keletre. Mount Holly városkától mintegy nyolc kilométerre északkeletre, New Yorktól mintegy száz kilométernyire délnyugatra.

Páncélos és gyalogsági kiképzőtábor, átlag ötvenezer újonc részére, autó-motorszerelői tanfolyammal, rádiós iskolával, ejtőernyős és víz alatti vadász kiképzéssel.

Ennek a tábornak a jelzett időpontban, Sidney C. Wooten vezérőrnagy volt a parancsnoka, helyettese Thomas N. Griffin vezérőrnagy. A törzs főnöke: Macon A. Hipp ezredes. A kiképzést Roland Chutzer főhadnagy, Michael Galacher hadnagy, Robert G. Richards hadnagy, Norman H. Spear, Chifford Litts, Angelo Carrubba törzsőrmesterek, illetve őrmesterek irányították.

Fort Dixbe vonult be a budapesti származású *Zsiga István* (most Steve Zsiga). Rossz bőrben volt, mindössze 55 kilót nyomott. „Sebaj, majd felhizlaljuk" — biztatták. Néhány hónappal később a mérésnél beírták: 145 pounds. Tíz kilót hízott. Azóta súlyban tovább gyarapodott, de nyugtalansága is nőtt, gyakran emlegeti: jobb volt otthon. Nem tudja, hogyan vághatná ki magát a hálóból, amelybe alaposan belegabalyodott.

Fort Dixben végzett diverzáns tanfolyamot a Veszprém megyei Vaszarból való *Czum Mihály* (azonosítási száma: 51470031), mielőtt európai támaszpontra került. Ott képezték ki a tatabányai *Ongrády Ignácot,* ott lett szakaszvezető *Bencze Péter,* akinek szülei Budapesten laknak, a Fürst Sándor utca 28-ban. Bencze egyike volt azoknak, akik a kiképzést követő vizsgákat a legjobb eredménnyel tették le, s azoknak, akiknek szája íze a legjobban megkeseredett, amikor csapattestével átkerült a Német Szövetségi Köztársaságba. Idegenkedett környezetétől, érezte, hogy a NATO-hadsereg kötelékében egy sorba került sok-

sok rokonának és hozzátartozójának gyilkosával, az egykori náci tisztekkel és SS-legényekkel.

A péceli *Kuti János* is Fort Dixbe került, *Tóth Pál* is a Veszprém megyei Ugodról. Tóth a tornavizsgán első helyen végzett a 230 résztvevő közül. A zsüri tagjai megdicsérték, azt mondták, olyan, mint a rugó. „A mi fiataljaink lusták — súgtak össze —, csak a táncban fáradhatatlanok." Tóth Pál a kiképzés idejére tizedesi rendfokozatot kapott, segített néhány szakaszvezetőnek a legügyetlenebbeket beidomítani. Népszerű, mert ért a motorszereléshez, rendbehozza a tisztek kocsiját.

Ez látszólag békés foglalkozás. „Csak az a vég, csak azt tudnám feledni!" — idézhetné Tóth Pál is „Az ember tragédiájá"-ból, mert nyilvánvaló, hogy ha leszerel is, adott alkalommal számítanak az ügyességére és be akarják rajta hozni a kiképzésébe ölt költségeket. Mi lesz akkor?

A rákoscsabai *Balogh István* is Fort Dixben szolgál.

Balogh István

Itt szolgál a Training Regimentnél *Kolb István József* (azóta megházasodott, s egyelőre egyetemi tanulmányait folytatja), *Bartha Róbert*, a tapolcai *Mozsdényi Lajos*, szüleinek egyetlen fia, *Posta Péter*, *Villányi K. Gyula*, *Zoltán András*, *Görgényi Tamás* Budapestről a Murányi utcából, ifjabb *Oláh Mózes* Felgyőről és sok más magyar fiatal. Oláh Mózes ejtőernyős, hegyi és víz alatti vadász kiképzésben részesült. *Keresztes Józsefné* (Rákospalota, Lenin u. 11.) fia, akinek azonosítási száma 12618686, noha szintén önként jelentkezett (egészségügyi szolgálatra kérte magát, de a páncélosokhoz osztották be), pacifista nézeteket vallott, s csak a lélektelen, robotos hajsza elől menekült a „biztos megélhetést" ígérő életveszélyes pályára. Fort Dixből nyugat-európai támaszpontra került. Leghőbb vágya volt, hogy ezt a „kalandot" ép bőrrel, egészségesen ússza meg. Valahogy így érzett a Cikóról való *Biró Antal* is, aki azzal nyugtatta magát, hogyha az amerikai állampolgárság elnyeréséért vállalja is a szolgálatot, hazája ellen sosem emel kezet.

Ez az elhatározás dicséretes, bár feltehetően még nem eléggé átgondolt. Hiszen — mint mondják —, aki eladja lelkét az ördögnek, sohasem válthatja vissza. Igen, ma még nem késő. Elhatározás, bátorság dolga az egész . . .

FORT CAMPBELL

Kentucky állam nyugati csücskében van, az államot észak—déli irányban átszelő 41. számú autóút mentén, Hopkinsville-től mintegy nyolc kilométerre délre, csaknem Tennessee állam északi határán. Ebben a táborban ejtőernyős és híradós kiképzés folyik, s itt specializálták azokat az alakulatokat, amelyeket egy esetleges nyugat-berlini vagy más helyi konfliktus során szándékoznak bevetni. *S. Károly* dicsekedve írta ismerőseinek: „Az ejtőernyősök egyenruháját viselem, bal vállamon a »süvöltő sasok« jelvényével."

A budapesti *Őrlőssy György* is ott kapott kiképzést. Az első két hétben csak a földön gyakoroltak, a harmadik héten 1200 láb (356 méter) magasból ugrottak. Később 60 kilogrammos teljes felszereléssel. Testi alkalmatosságuk vizsgájának tételei ezek voltak: 4 *pull up* (húzódzkodás nyújtón), 24 *push up* (fekvőtámasz), 24 *sit up* (fejen összekulcsolt kézzel térdet érintő könyökkel hanyattfekvésből felülni), 36 *suat jump* (guggolásból felugrás közben lábak tartásának cseréje és eredeti tartásban vissza, guggoló helyzetbe). 400-ból 130-an alkalmatlanok lettek. A továbbiakban a kiképzés közben elkövetett hibákat a fent említett gyakorlatok ismételt kiszabásával büntetik.

A 35 kilométer hosszú s mintegy 15—20 kilométer széles Fort Campbell-i tábor erdős területein partizánok elleni hadműveleteket gyakorolnak. Az egyik hadgyakorlaton valóságos kis háború folyt a 82. Division Airborne, és a 101. Division Airborne (Légideszánt Hadosztály) között. Őrlőssyék 73 tagú csoportjának 3 darab C-124-es típusú repülőgép és 3 dzsip állt rendelkezésére. Kijelölték részükre azt a pontot (drop zone), ahol a repülőgépekből ki kellett dobniuk a zsákot, majd nekik is földet kellett érniük. De a zsák megszorult a nyílásban, s ez nagy zavarokat okozott. Többen a gépben rekedtek, s Őrlőssyék csoportja bizony nemigen tüntette ki magát a gyakorlatban.

A szigetvári *Szulimán Sándor* (azonosítási száma: RA 10813622), akinek sok barátja és ismerőse dolgozik itthon a szigetvári cipőgyárban, tizenhat éves korában hagyta el hazáját. Édesanyja a konzervgyárban dolgozik. A fiú az első ejtőernyős gyakorlaton nagy szélviharba került. Halálos félelem vett rajta erőt, hogy a köves útra vagy az árokba esik. De szerencséje volt: az előtte ugró katonát húzta az ernyő keresztül az úton, ő pedig beleesett az ernyőbe.

Ezen a gyakorlaton negyvenen törték ki a lábukat. Szulimán társa — ugyancsak magyar önkéntes — agyrázkódást kapott, napokig eszméletlen volt. Egy másik gyakorlaton *hárman meghaltak*. Az egyiknek nem nyílt ki az ejtő-

ernyője, teljes fegyverzettel ugrott, teste a felismerhetetlenségig szétroncsolódott. A másik kettőnek a sisak vágta szét a fejét. Elvesztették a célpontot, rossz helyen dobták le őket, kivágott fák közé estek, ezekbe ütköztek.

Az 56343810-es azonosítási számú *Jordán Jenő*, aki ép bőrrel úszta meg a gyakorlatot, bevallotta: „A mi ezredünk össze van csomagolva, készen arra, hogy oda menjen, ahol elkezdődik valami. De jobb, ha semmi sem kezdődik, mert én élni szeretnék."

Őrlőssyn, Szulimánon, Jordán Jenőn kívül a Fort Campbell-i táborban kaptak ejtőernyős kiképzést *Bagi László, Benke István, Soma Gyula, Kárpáti Károly, Kárász Péter, Kálmán Gusztáv, Károly Sándor, Kolonusz E. László, Orovecz József*, és sokan mások.

L. Károly tizennyolc éves szabósegéd is azok közé a fiatalok közé tartozott, akik felelőtlenül, meggondolatlanul hagyták itt szülőföldjüket. 1956. november 13-án, amikor kalandra vágyva átlépte a magyar—osztrák határt, még nem tudta mi vár reá, min kell keresztülmennie. Lágerélet Ausztriában, mezőgazdasági munka a franciaországi Auricur községben, majd alkalmi munka a nyugat-németországi Essenben; ezek voltak L. Károly nyugati szerencsepróbájának első állomásai.

Talán még ma is alkalmi munkásként dolgozna, ha a véletlen nem hozza össze egy bizonyos Baranyai nevű toborzóval, aki beszervezte az amerikai hadsereg kötelékébe. 1958. szeptember 9-én eskették fel, s két nap múlva katonai repülőgépen elhagyta Nyugat-Németországot. Az amerikai Mc. Curda légi támaszponton landolt a gép, majd irány az olvasók által már jól ismert Fort Jackson . . .

A negyedik kiképzőezred 16. zászlóaljának „C" századába osztották be, ahol vele együtt több magyar fiatal teljesített szolgálatot: így *Szentgyörgyi József, Német István, Bece György, Nagy István, Kuti Miklós, Szvitek József, Hraboczky József* és mások.

Az első napon a zászlóaljparancsnok és egy pap fogadta

L. Károlyt, majd első feladatként őt is angol nyelvtanulásra fogták.

Az amerikai hadsereg újdonsült zsoldosa kissé meglepődött, amikor megtudta, hogy az alapfokú kiképzés bizony nem olyan könnyű, mint ahogy a toborzó igyekezett vele elhitetni. L. Károlynak naponta százszor kellett szétszednie és összeraknia a puskáját. A kiképzők nagy súlyt helyeztek arra, hogy tanítványaikkal begyakoroltassák, miként kell közelharcban az ellenséget megsemmisíteni. Természetesen „ellenségen" elsősorban saját hazájukat kellett érteniük — így L. Károlynak a Magyar Népköztársaságot —, amelynek állampolgárai békében élnek és dolgoznak.

A következő állomás 1959 áprilisában a Fort Campbell-i ejtőernyős iskola volt, ahol meg is mondták nekik, hogy a szocialista országok elleni bevetésre, diverziós és kémtevékenységre képezik ki őket.

Íme, néhány példa a kiképzés módszereiről. Az úgynevezett „előkészítő tornavizsga" az alábbiakból állt:

a) 27 fekvőtámasz,

b) 70-szer felülni hanyattfekvésből pihenés nélkül,

c) 80-szor felugrani guggolóállásból, közben állandóan cserélve a lábujjak helyzetét,

d) húzódzkodás nyújtón tízszer,

e) 1500 méter futás 4 perc alatt.

Aki mindezeken szerencsésen túlesett, kapott egy számot. Ezután mindenkinek csak ez a száma volt, neve nem ... L. Károly lett a 297-es, s ennek megfelelően osztották be szakaszába.

Csak ezután kezdődött az igazi kiképzés, melynek első napjai nagyjából a következőképpen zajlottak le:

Öt órakor ébresztő, majd reggeli, sorakozó és parancsolvasás, amely tudtul adta, hogy „ettől a perctől kezdve minden helyváltoztatás csak futólépésben történhet — beleértve a vécére menést is". A kiképzők ennek betartását a legszigorúbban ellenőrizték.

Még a reggeli sorakozónál került sor a haj, a lábbeli, az

egyenruha, a köröm és a fül ellenőrzésére. Ha valamelyik kiképzőnek bármilyen kifogása volt valamelyik zsoldos ellen — és ilyenre szinte mindennap akadt példa —, akkor a „vétkesnek" tíz büntetést kellett kiállnia. Ha a reggeli tornánál valaki nem úgy mozgott, ahogy parancsnokának tetszett, ismét jött a büntetés.

Különösen az ejtőernyős ugrások gyakorlásánál vált keserűvé L. Károly élete. Ő és társai teljesen ki voltak szolgáltatva a kiképzők önkényének. Az elöljárók tetszés szerint osztogatták a büntetést, s utána addig hajszolták beosztottaikat, míg a szerencsétlen fiúk ájultan estek össze. Hülye baromnak nevezték őket, de visszafelelni nem volt szabad, mert ez a legkeményebb megtorlást vonta maga után.

Megtörtént — emlékezik vissza L. Károly —, hogy két oktató kiszemelt magának egy áldozatot. Az egyik oktató az iskola bejáratához ment, a másik az udvar túlsó végére. A kiszemelt újoncnak futólépésben kellett ide-oda közlekednie. Az oktatók a „postással" a legválogatottabb hülyeségeket üzenték egymásnak, s az üzeneteket az illető köteles volt szó szerint továbbítani. A pontos tolmácsolásért is büntetés járt, hiszen „egy oktató nem mondhat hülyeségeket". A megalázó procedura egész nap tartott, szinte megszakítás nélkül, a „szellemes" oktatók nagy derültségére. Ez a kiképzők legkedveltebb szórakozásai közé tartozott.

A második, a harmadik és a többi nap hasonló módon zajlott le — csak még ennél is szigorúbban és megalázóbban. Aki nem bírta ki a megszégyenítést. az lefekvés után, az ágyban sírva fakadt, s ott kesergett, ahol senki sem látta . . .

Akik nem hullottak ki a rostán, azok számára csak ezután kezdődött az igazi kiképzés, melynek az alábbiak voltak a főbb tantárgyai:

Rádiókezelés, térképolvasás, hadifoglyok kezelése, lőgyakorlat, harcászat, sebesültek kezelése.

A „rádiókezelés" címszó alatt szereplő tantárgy magába foglalta a többi között titkos szövegek olvasásának elsajátítását. Ennek diverziós és kémtevékenység esetén szántak nagy szerepet.

L. Károly őrvezetői rendfokozatot kapott, majd 1959-ben elküldték az úgynevezett „recondo-iskolára", amelynek feladata a konkrét romboló és kémtevékenységre való előkészítés. Közvetlenül az iskolán való jelentkezés után L. Károlyt társaival együtt bezavarták a tanterembe, s első „leckeként" az oktatók botot próbáltak ki rajtuk.

„Egyik oktató az első nap kijelentette — emlékezik vissza L. Károly — hogy mától kezdve nem vagyunk emberek, tehát nevünk sincs többé. Mi most már az állatok közé fogunk tartozni, és úgy is kezelnek bennünket."

Ennek „alátámasztására" az iskolaparancsnok első naptól kezdve „gyáva, melegvérű patkányoknak" nevezte őket. Ha ebédosztás alkalmával két növendék közel tartózkodott egymáshoz, könnyfakasztó gránátot vágtak közéjük. Ettől csak úgy tudtak megszabadulni, hogy futólépésben mentek el a konyha előtt, mielőtt közébük zuhan a „kellemetlen vendég".

Ebéd után került sor az első „akaraterő-próbára". Ez úgy zajlott le, hogy az oktatók botokkal elzárták az utat, amelyen növendékeiknek át kellett törniük. Az első akadálynál amit „piszkosnak" kereszteltek el — egymás után három nyújtóra kellett hassal rávetni magukat kéz segítsége nélkül... Ezután két egymás mellett álló fát egy vékony rúddal kötöttek össze öt méter magasságban. A rúd mindkét végén kötél lógott. A kémjelöltnek fel kellett kapaszkodnia a kötélen a rúdra, azon áthaladnia, majd a túlsó kötélen leereszkednie úgy, hogy csak a kezét használhatta.

A következő meglepetés egy vízzel elárasztott területnél érte L. Károlyékat. Körülbelül 30 méter hosszan — a víz felett 35 centiméter magasságban — drótakadály volt elhelyezve. Ez alatt kellett átjutniuk, s ha valaki hibásan végezte a gyakorlatot, annak az oktatók a fejére léptek.

A kiképzők legjobban mégis a közeli folyónál „szórakoztak" a növendékekkel. A folyón keresztül, a víz fölött öt méter magasságban kötelet húztak ki. Ezen kellett a jelöltnek fél kézen csüngve, a levegőben lógva „vigyázz állást" felvenniük, s tisztelegve engedélyt kérniük arra, hogy a kötelet elhagyhassák. Az engedélyt „természetesen" késve kapták, amikor már nem bírták magukat tartani a kötélen. A „melegvérű patkány" így engedély nélkül pottyant a vízbe.

Talán mondani sem kell, hogy az „engedély nélküli távozásért" ismét büntetés járt. Az oktatók addig szórakoztak ezzel a mulatságos társasjátékkal, amíg ebbe is bele nem untak.

A kiképzés „fénypontja" azonban az úgynevezett „halálcsúszás" volt. Ez abból állt, hogy a folyó folyásának irányában kifeszítettek egy kötelet. Legmagasabb pontja 24, legalacsonyabb pontja 12 méternyire volt a folyótól. A kötélre csigát helyeztek. Ezt a jövendőbeli diverzáns megfogta és vezényszóra el kellett hagynia a legmagasabb pontot. Indulás után hármat számolt, ekkor el kellett engednie a kötelet — a víztől mintegy 12—15 méter magasságban.

„Ennél a gyakorlatnál — mesélte L. Károly — minden csoportnak megvolt a maga halottja. E napok után az iskola növendékeinek jelentős hányadát, mint alkalmatlant elveszítettük."

Nem volt sokkal veszélytelenebb a közelharc amerikai módszereinek elsajátítása sem. Az úgynevezett „küzdőpályát" homokzsákokkal kerítették körül, s csak egy bejáratot hagytak meg. Ezt a bejáratot a legvállasabb oktatók elállták, ezen kellett a vizsgázóknak keresztül törniük — miután leküzdötték az oktatók ellenállását —, majd utána azonnal fejre kellett állniuk. Aki elmaradt, az hátulról megkapta a maga „adagját". Itt sajátították el a vállon történő átdobást, a különféle leütési módszereket s legvégül — a bajonett-harcot.

Eleinte a kés még tokban volt, később az éles pengével támadtak egymásra. Ez a kiképzés jó néhány sebesüléssel, kar- és lábtöréssel járt.

Ezután L. Károly olyan táborba került, ahol a növendékeknek a valóságos háborús viszonyokhoz kellett alkalmazkodniuk. Ebben a táborban nem volt egy nyugodt pillanat sem. Ha sötétedés után valaki tüzet gyújtott, azonnal odarepült a gránát, vagy megszólalt a géppuska. Ha valaki sötétben elhagyta a tábor területét, leütötték és elvitték 20—30 kilométer távolságba, onnan kellett egyedül visszatalálnia a táborba. A megterhelés sokszor olyan erős volt, hogy a növendékek örültek, ha napi két órát alhattak. az oktatók bírták, hiszen három műszakban dolgoztak.

A partizánokkal való találkozás eshetőségeire is felkészítették L. Károlyékat. A „partizánok" szerepét természetesen az oktatók töltötték be. Velük kellett a növendékeknek megütközniük. A „partizánok" elszedték késeiket, pénzüket és minden élelmiszerüket. Ezután egy tavon kellett átkelniük, s a parton ismét „ellenséges" csapat várt rájuk háromszoros túlerővel. A túlerőben levő „partizánok" teljesen szétverték a partra szállók egységét, a növendékek nem találták meg kötelékűket, s mindegyiküknek egyedül kellett visszatérnie a táborba. Az utakat azonban nem használhatták, mert elzárták a „partizánok". Ha valakit útközben elfogtak, az csúnyán ráfizetett.

Az utolsó nap éjszaka repülőről ugrottak le, és el kellett foglalniuk egy várost, amit külön erre a célra építettek. Házról házra kellett előnyomulniuk, s az épületek tele voltak „ellenséges elemekkel". A lakásokból mindenkit ki kellett dobálni. Ez a közelharc egész éjszaka tartott, hajnalra mindenki vérzett. Ezután visszagyalogoltak a táborba, ahol kihirdették a végeredményt: ki fejezte be az iskolát és ki hullott ki. A kezdeti 86-os létszámból mindössze 19-en kapták meg az oklevelet.

L. Károlyt kiképzése után — 1961-ben — Dél-Koreába helyezték, 1962-ben ismét Nyugat-Németországba került.

Talán meglepi az olvasót, hogy L. Károly személyénél hosszasabban időztünk, pályafutását részletesebben ismertettük, mint sorstársaiét. Ennek az a magyarázata, *hogy L. Károly is azok közé tartozik, akik hazatértek a Magyar Népköztársaságba, elhatározták, hogy szakítanak bűnös múltjukkal.* L. Károly részletesen és alaposan ismertette a hatóságokkal hatesztendős pályafutásának minden részletét és *elég bátor volt ahhoz, hogy azt is feltárja, amit mások félelemből vagy óvatosságból — esetleg más okból — megpróbálnak elhallgatni.* Elmondta, hogy a Fort Campbell-i támaszponton a CIA megbízottai már körvonalazták előtte, hogy bizonyos feladatok elvégzése céljából esetleg hazaküldik Magyarországra. Később Dél-Koreában a Csun Csan város melletti amerikai katonai támaszponton vették fel vele a kapcsolatot a CIA emberei. Ekkor már nyíltan értésére adták, hogy mint képzett diverzánsnak és kémjelöltnek egyelőre fegyver nélküli megbízatást kell majd teljesítenie. Rövidesen az NSZK-ba helyezik, onnan szökjön át az NDK-ba, s ott jelentkezzék a hatóságoknál, kérje, hogy segítsék haza Magyarországra.

L. Károly úgy járt el, ahogy megbízói kívánták, akik kilátásba helyezték: *ha majd itthon lesz, egy idő múltán megtalálják a módját, hogy érintkezésbe lépjenek vele. Akkor megkapja a konkrét eligazítást arra nézve, hogy milyen bizalmas adatokat kell megszereznie, milyen úton és módon kell eljuttatni őket a CIA-hoz.*

L. Károly nem várta meg a CIA jelentkezését, tájékoztatta a hatóságokat megbízatásának előzményeiről és körülményeiről. Ennek köszönhette, hogy — jóllehet diverziós és kémfeladatok teljesítésére vállalkozott, ilyen munka elvégzésére idegen hatalmak részére elkötelezte magát — kegyelemben részesült, minthogy a tervezett bűncselekményt de facto nem követte el, sőt vallomásával segítséget nyújtott hatóságainknak az amerikai háborús körök zsoldjába szegődött hazaárulók és kémek további kísérleteinek meghiúsításához.

A tábor a Kalifornia állambeli Marina és Seaside városok között, San Franciscótól kb. 80 mérföldre délre, a Csendes-óceán mellett fekszik. Területe 28 600 acre. 1940-ben a 7. hadosztály barakkjainak építése 3 millió dollárba került.

A táborban tüzérségi, páncélos, gyalogsági, radiológiai és biológiai kiképzés folyik. A kiképzés ideje általában nyolc hét. Ezalatt kemény fegyelemben tartják és súlyos megpróbáltatásoknak vetik alá az amerikai hadsereg újoncait. A többi között bizonyos ideig gázkamrákban kell tartózkodniuk — gázálarc nélkül.

Amikor e köteten dolgoztunk, a Fort Ord-i tábor vezetője Orlando C. Troxel vezérőrnagy volt. Mielőtt Fort Ordba helyezték, Koreában a Hadsereg-főparancsnokság Egyesült Katonai Tanácsadó Csoportjában működött.

Vele együtt a Fort Ord-i táborban voltak:

Stanley R. Larsen — dandártábornok,
Pierre D. Boy — ezredes, dandárparancsnok,
Ralph H. Curfman — alezredes, csapatparancsnok,
Hubert I. Whitener — százados, századparancsnok,
Cosmo Barrone — főhadnagy, századparancsnok,
Russel Williams — hadnagy, végrehajtó tiszt,
Gene R. Cartel — hadnagy,
William F. Henderson — hadnagy,
John Bannister — főtörzsőrmester,
Roosevelt Hooper — törzsőrmester,
Gerald Becker — törzsőrmester,
Bert Ovitt — törzsőrmester.

A tábor kiképzési vezető helyettese Frank J. Confield dandártábornok, egyben a kémek kiképzésének egyik legnevesebb specialistája.

Más Fort Ord-i parancsnokok:

Carl A. Peterson — ezredes, dandárparancsnok,
R. M. Buttler — alezredes,
Richard M. Craig — századparancsnok,

Cornelius A. H. Law — főhadnagy, végrehajtó tiszt,
Denny Miller — hadnagy.
Altisztek:
Lauress G. Hall — főtörzsőrmester,
Earl de Fontes — törzsőrmester,
Burns — géhás.

Ennek a tábornak a nyilvántartásában is sok magyar nevet találunk a törzslapokon. A többi között a budapesti *Krause Nándorét,* a környei *Schlepp Józsefét,* a kispesti *Kelemen Lajosét,* az ugyancsak budapesti *Pintér Károly* repülőét (Kid), aki Budapesten a XI. kerület Alsóhegy út 34-ben lakott, *Papp Csabáét* a szabolcsi Napkor községből, aki az ejtőernyősöknél szolgált, és a sárospataki *Szkircsák Tiborét, Homolya Gáborét* (Jobbágyi, Nógrád megye), *Marton Ernőét* Hegyfaluról, a mohácsi-szigeti *Aley Józsefét, Bozsó Sándorét, Koncz Károlyét, Tridomszki K. Lajosét, Erdei Józsefét, Tolnai Istvánét, Jaskovits Mártonét. Molnár Sándorét, Antal J. Gyuláét, Kovács Gáborét, Kamenál Istvánét, Petróczy Zsoltét* Karancskesziről. Petróczynak sok nehézsége volt a kiképzés során, különösen az elméleti problémákkal (első és második világháború, koreai háború, berlini kérdés, demokrácia, kommunizmus, gázháború, atomháború stb.). „Nekem azért nehezek ezek a dolgok — vallotta be —, mert nem érzem szív-

Krause Nándor egy német őrmesterrel

Papp Csaba
és Szkircsák Tibor

ügyemnek az amerikaiakat szolgálni, a jenki fiúknak pedig azért nehéz, mert soha senki sem volt hozzájuk szigorú, nem ismerik, mi a fegyelem."

A papai *Pady Sándornak* (Uzdomb 1.), a szegedi *Bódog Sándornak* (Tápéi út 31.) és más szülőknek — mint a Magyarok Világszövetsége által szervezett beszélgetéseken kiderült — olyan értesüléseik voltak fiaikról Fort Ordból, hogy megelégelték az ottani életet, felismerték, milyen sorsot szánnak nekik felbérlőik, bármi áron szívesen hazaternének Magyarországra, hogy itthon tisztességesen élhessenek, dolgozhassanak.

FORT GORDON

Georgia állam északkeleti határának közelében, Augusta várostól nyolc kilométerre délre fekszik. Ebben a táborban gyalogsági kiképzésen kívül motoros, rádiós, radar, elektrotechnikai és általános híradástechnikai kiképzés folyik.

Itt kapják meg speciális híradástechnikai kiképzésüket

azok, akiket rádióval és egyéb technikai eszközökkel felszerelve akarnak kémmunkára Magyarországra küldeni. Ennek megfelelően, ott-tartózkodásuk idejére teljesen elzárják őket a külvilágtól.

A tábor vezetői: Cecil H. Strong ezredes, parancsnok, Cecil H. Bolton ezredes, parancsnokhelyettes, Earl Short alezredes, Harold Wilson őrnagy, zászlóaljparancsnok, John A. Larch századparancsnok.

Ebben az erődben is szolgáltak magyarok: *Gáspár Sándor, Szemiller Géza,* a soproni *Németh János,* az angyalföldi *Zagyva Imre* és mások. Némethet — nagy büszkeségére — az 1962-es táborozáson csoportvezetővé léptették elő, tizenhárom társa került a keze alá. Őt a kiképzés után az NSZK-ba vezényelték.

Zagyva is elégedett volt sorsával, a jó ellátással, a szórakozási lehetőségekkel, a zsolddal, a ruházattal. Bizonytalan jövőjére nem sokat gondolt.

Kevésbé volt elragadtatva Fort Gordontól az óbudai *Néray Antal,* akinek következő állomáshelye ugyancsak az NSZK-ban a döblingeni (Würtemberg tartomány) páncélos laktanya lett. A gyakorlatok nagyon elkedvetlenítették. Amikor egy alkalommal kezébe került egy magyarországi lap és elolvasta belőle az egyik különleges amerikai kiképzőtáborból megszökött magyar fiatalok itthoni beszámolóját, megdöbbent, a maga sorsára ismert benne. Ő maga híradó-kiképzőtáborban volt, s mégis förtelmes dolgokra tanították. „Igaz — mondta egy közeli ismerősének —, a hadsereg nem cserkészfiúk gyülekezete, mi mást tanulhatnánk itt, mint emberölést? De azért — nyugtalankodott — mégsem természetes, hogy minket az alaki kiképzésen arra oktatnak, hogyan kell valakinek a fejét vékony acélhuzallal levágni."

Néray egyike azoknak, akik a CIC toborzóinak nyíltan megmondták, hogy hazájuk elleni diverziós, kártevő megbízatásokat nem vállalnak, s ha az SWC kötelékébe kényszerítik őket, megszöknek.

FORT LEWIS

Washington államban van, Olympia az államszékhely és Tacoma városok között félúton, a 101. számú állami autóút mentén, Olympiától mintegy 16 kilométerre keletre. Gyalogos és páncélos kiképzés folyik itt, amelyben a fiatal magyarok közül *Ek László, Michura Imre, Papp József, Szabó László, Teklits István, Fazekas György, Schalk Ferenc, Tamás Árpád, Matuska Lipót, Osgyán László, Reznicsek Aladár, Székely László, Belián Gyula, Preising János, Szabó István* és mások vettek részt.

FORT KNOX

Páncélos kiképzőközpont Kentuckyban, légideszánt-alakulatokkal.

Balázs Péter, Bodó László, a kispesti *Kigyós Ferenc* szerszámkészítő és sok más magyar itt kezdte meg katonai szolgálatát a US 55743955 Co B6 BN 3 Rgt. USATCA kötelékében. A fehércsurgói *Patak László* is itt kapott kiképzést a páncélosoknál.

Itt kezdte meg 1964 júliusáig tartó szolgálatát a diverzáns munkára kiszemelt, Romhányból való *Balázs* fiú is, akinek azonosítási száma 55738124.

Patak László

FORT HOOD

Horváth Zoltán

A texasi Fort Hoodban részesült kiképzésben a füzesabonyi *Tassy József*, később szakaszvezető, továbbá a nemesdédi *Nagy Árpád*, aki innen az NSZK-ba került és több más magyar fiatal.

A kiképzés itt is sok megpróbáltatással járt. *Beni János* például egy Fort Hood-i ünnepségen, 35 fokos melegben egy órát állt őrségen. Társai közül többen elájultak. Hat-nyolc sótablettát vettek be naponta, hogy a kiizzadt sót pótolják. Étkezés előtt nyújtógyakorlatokat kellett végezniük. A kiképző megkívánta, hogy közben tele torokból ordítsanak. Aki nem volt elég hangos, annak folytatnia kellett a gyakorlatot.

Fort Hoodban képezték ki a pápai származású *Horváth Zoltánt* is, akinek azonosítási száma: 51470531.

FORT MYER

Washington közvetlen közelében fekszik Arlington külváros mellett, a Pentagontól talán 4 mérföldnyire északnyugatra.

A 3. gyalogezred, az ún. Régi Gárda (The Old Guard) állomásozik ott. Őrszolgálatot lát el a Fehér Ház és a Pentagon körül, s díszelgéseken veszik igénybe.

Ebben a táborban képezték ki *Bányai Ernőt, Horváth Sándort* és *Badolai Andrást*. Persze korántsem csupán díszelgésre. Ezt elvégzik helyettük azok, akiknek az életére jobban vigyáznak. Nekik kevésbé látványos feladatokat tartogatnak.

NYUGAT-NÉMETORSZÁGI TÁMASZPONTOK

Tulézi Vince a Baranya megyei Vásárosdombról szökött ki, Bruchmühlbachban szolgált.

A Szabolcs megyei Kemecséről való *Mráz József* és a keszthelyi *Tomor István* Karlsruhében teljesítenek szolgálatot. Tomor jó ideig azzal áltatta szüleit, hogy Nyugat-Németországban „dolgozik". Valójában ő is — mint a többiek — diverzáns tanfolyamokat végzett.

Tulézi Vince

Tomor István

A dél-németországi Ludwigsburgban szolgált *Dörömböző Béla* Pécsről, *Nagy Árpád* Nemesdédről, a nagykanizsai *Ocskay Pál*, aki itthon üveggyári munkás volt. Széles körű ismeretségre tettek szert a környéken élő sok Magyarországról kitelepített német körében.

Mannheim mellett Friedrichfeldben szolgált a nyíregyházi *Bikády József*, aki Kiskőrösön született 1935. december 1-én. Szökése előtt az Agrártudományi Egyetem mezőgazdasági gépesítési karának hallgatója volt, a második félévet végezte elégséges eredménnyel.

A pestújhelyi *Török József* a würzenbergi amerikai támaszponton, a harmadik hadosztály Schweinfurt melletti táborhelyén, majd Nyugat-Berlinben szolgált, a kaposvári *Nagy F. László* pedig a würzburgi atomtámaszponton teljesített szolgálatot.

Szabó László, akinek szülei Nagykőrösön, a Kossuth Lajos utcában laknak, Augsburgban szolgált. Szüleit félrevezette. Azt írta nekik, hogy kedvező munkalehetőségek reményében jött át Európába, itt egy amerikai cég alkalmazottja. Kerek mesét talált ki arról, hogy egy Coca-Cola üzemben dolgozik, amely gyártmányaihoz az Egyesült Államokból kapja a szirupot. Szülei később megtudták, hogy fiuk meséi mögött tragikus valóság húzódik meg: Lászlóból is kémet, kártevőt akar faragni a Különleges Hadviselés Központja.

Dr. Oswald György, fiatal orvos, akinek hozzátartozói Zuglóban laknak, hosszú ideig a Frankfurt am Main-i amerikai kórházban szolgált. Meglehetősen nyugtalanították a nyugat-németországi nácik különféle akciói, hiszen családja, rokonsága annak idején sok szenvedésen ment keresztül. de azzal vigasztalta magát, hogy „ezeknek nem kell különösebb jelentőséget tulajdonítani".

A csikériai *Reményi Tibor Ede* Bruchmühlbachban, Pfalzban szolgált.

A csömöri *Krizsán Rudolf*, a pécsi *Stadler József* és *Borontai György*, a csepeli *Stöhr Ferenc* (Öcsi) ugyancsak a

Reményi Tibor

US Army Nyugat-Németországban állomásozó alakulatánál szolgáltak. Mannheimben képezték ki *Gyenis Jánost,* aki azzal kérkedett, hogy olyan gázálarcokkal látták el őket, amelyek még az atombomba hatását is közömbösítik. Ilyen gázálarcok persze nem léteznek, csupán annyi igaz, hogy alakulatukat modernebb fegyverekkel látták el. Új automatikus fegyvert kaptak a régi 4—5 kilogrammos súlykategóriában. Az M-14 típus kiszorította a régi géppuskát.

FORT BRAGG, A SZUPERKATONÁNAK NEVEZETT DIVERZÁNS-JELÖLTEK KIKÉPZŐ KÖZPONTJA

Fort Bragg Észak-Carolina állam keleti felében fekszik, Fayetteville várostól mintegy 20 kilométerre északnyugatra, a Fayetteville—Sanford vasútvonal és a 421. számú autóút mentén. A tábortól néhány kilométerre ugyancsak északnyugatra fekszik Pope légi támaszpont.

Fort Braggben van elhelyezve

a Special Warfare Center (Különleges Hadviselés Központja),

a Special Warfare School (Különleges Hadviselési Iskola),

a 82. Division Airborne (Légideszánt Hadosztály);

a XVIII. Army Corps (XVIII. hadtest), hosszú ideig Sink altábornagy parancsnoksága alatt,

az 503. Military Police Battalion (503. táboricsendőr-zászlóalj) átlag mintegy 800 főnyi létszámmal,

az 519. Military Intelligence (katonai hírszerző csoport),

A legfontosabb Fort Bragg-i tantárgyak egyike: hogyan kell gyilkolni feltűnés nélkül, késsel, vagy akár puszta kézzel

a 701. Field Counter Intelligence Center (tábori kémelhárító központ) Mr. Rutter vezetésével,

a 3. Army Criminal Investigation Department (a 3. hadsereg bűnügyi nyomozó osztálya) kb. 40—50-es létszámmal,

az 1. Különleges Ejtőernyős Parancsnokság, melynek az ugyancsak ott állomásozó 5. és 7. Különleges Ejtőernyős Csoport van alárendelve.

A Special Warfare Center általában azokat a fiatalokat vezényli át Fort Jacksonból és az előbb felsorolt kiképzőközpontokból Fort Braggbe (többnyire talajtalan, hazátlan külföldieket vagy — mint azelőtt a francia idegenlégiónál — a törvény elől menekülő amerikai fiatalembereket, kalandorokat, kalandvágyó ifjakat), akik társadalmi helyzetüknél fogva alkalmasnak látszanak a különleges szolgálatra, másrészt megfelelő testi és szellemi adottságokkal rendelkeznek leendő feladataik ellátásához.

A KIVÁLASZTÁS MÓDSZEREI

A kiképzés idején szigorú ellenőrzés alatt tartják az alakulatok európai, s általában nem amerikai tagjait. Az ellenőrzés kémelhárítási és politikai szempontok szerint történik. Ezen nincs semmi csodálkozni való, hiszen biztonságáról, katonai titkainak őrzéséről minden állam gondoskodik. Itt azonban egyebekről is szó van.

A különleges alakulatokba került különféle nemzetiségű fiatalok egymás közötti beszélgetéseiből kiderül, hogy milyen a valódi beállítottságuk ezeknek az amerikai zsoldba szegődött kalandoroknak. A toborzó bizottság, a CIC emberei előtt persze valamennyien elszánt antibolsevistáknak, a nyugati életforma híveinek vallották magukat. De az átlagember nem tud huzamosan hibátlanul hazudni. A

kiképzéssel járó megannyi nehézség, a bánásmód durva lélektelensége nagyon alkalmas eszköz arra, hogy kihozza az emberekből a lappangó ellenkezést, a kiábrándultság és csalódottság különféle megnyilvánulásait. Így aztán évek folyamán kialakultak bizonyos csoportok. A Magyarországról kikerült fiatalok között például ilyen kategóriák különböztethetők meg:

a) Akik valóban kalandvágyból, „munkaiszonyból" szöktek meg hazulról.

b) Akik a menekülttáborok kilátástalanságából akartak szabadulni, és ezért jelentkeztek az amerikai hadsereg toborzóinál.

c) Az a töredék, amelyben olyan fiatalok találhatók, akiket közvetlenül sérelem ért itthon, szüleik vagy ők maguk valamilyen vonatkozásban hátrányt szenvedtek.

d) Végül az a csoport, amelynek tagjai mind sűrűbben elszólják magukat, kifakadnak és elmondják, hogy „bizony, nagy bolondság volt idejönni, de hát csináljuk, ha már benne vagyunk, hátha a végén csakugyan valami jó sül ki a dologból". Ebben a csoportban vannak azok is, akik úgy nyilatkoznak, hogy ha alkalom kínálkozna, szívesen hazatérnének és akik remélik, hogy a legrosszabbat — bevetésüket — valahogy mégis elkerülhetik.

Az *a)* és a *c)* csoportba tartozókkal már az újonckiképzés alatt elkezdenek foglalkozni abból a szempontból, hogy később a „különleges hadviselés" céljaira igénybe vegyék őket.

A *Special Warfare Center* 1952 szeptemberében kezdte meg szervező munkáját. Ez a központ szervezi, vezeti és képezi ki azokat a különleges alakulatokat, amelyeknek célja — az amerikai „veszetteknek", a Pentagon háborús

William P. Garborough, az SWC parancsnoka

köreinek propagandája szerint — „felszabadítani" a „leigázott" kelet-európai és ázsiai népeket.

Itt olyan provokációs akciókra, kártevésre, kémtevékenységre való kiképzésről van szó, amelyre elsősorban az érintett területről származó személyeket veszik számításba. Az Egyesült Államok szélsőséges, a nemzetközi enyhülésre irányuló erőfeszítéseket ellenző katonai köreinek elképzelése szerint a belőlük regrutálódó alakulatok a kiszemelt országokban — adandó alkalommal — afféle „kis háborút" viselnének; előkészítenék a talajt a nagy hadműveletek, a nagy háború számára.

A Lodge-törvény révén kapott emberanyagot az SWC azoknak az elveknek alapján képezi ki, amelyeket a második világháború partizánháborús tapasztalataiból és a koreai, vietnami, laoszi agressziók folyamán a maga részére leszűrt. A szovjet partizánok, a francia maquisardok tapasztalatait vették elsősorban alapul, és felhasználták az angol hadsereg „Commando" kötelékeinek kiképzési szabályzatát is.

Bárhol, bármilyen nyelven lát napvilágot valami ilyenféle anyag, az amerikai hírszolgálat szervei sietve megszerzik, lefordítják a Pentagonnak a „különleges hadviselés" ügyeivel foglalkozó illetékes osztálya részére.

A különleges alakulatokat — elképzeléseik szerint — háború esetén általában ejtőernyővel dobnák le arra a területre, ahonnan tagjai származnak, ahol ismerik az országot, beszélik a nyelvet. Feladatuk, hogy a kijelölt területen kémkedést, kártevő, diverzáns munkát folytassanak.

Különleges szolgálatra a titkos előírások szerint csakis elsőrendűen megbízható, állandóan ellenőrzött, katonailag és fizikailag kiváló elemek alkalmazhatók, akik politikailag is teljesen megfelelnek, és készek bármiféle agresszív imperialista politika szolgálatára.

Az „emberanyag" megközelítése és a Különleges Haderő kötelékébe való beszervezése nagyon alapos munkát igényel.

Az első lépés többnyire az, hogy a kiszemelt önkéntest már az újonckiképzés alatt behívja valamelyik elhárító szerv — a CID (Criminal Investigation Department = Bűnügyi Nyomozó Hivatal), vagy a FOI (Field Official Intelligence = Tábori Hírszerző Csoport), hogy az illető „segítsen" egy honfitársa kihallgatása közben. Így közelítették meg a CID emberei a többi között a Münchenben szolgáló *Molnár Gyulát,* akit egy alkalommal megkértek: mondjon véleményt egy kihallgatási jegyzőkönyvben foglaltakról, hazudott-e a kihallgatott, mit jelent ez vagy az a szó, amit a tolmács nem tud lefordítani.

Ezt a szívességkérést egyszer-kétszer megismétlik, a kapcsolat szorosabbá válik, és a kiszemelt egyén az újonckiképzés végén bekerül a Fort Bragg-i Különleges Hadviselési Iskolába. Ilyen és hasonló módszerekkel nyerték meg a diverziós és felforgató munka előkészítő „tanfolyamának" elvégzésére a pásztói *ifj. Marossy Gyulát,* a berettyóújfalusi *Diószegi* fiút, K. J.-t, akit — tudomásunk szerint — fontos megbízatással közvetlenül is bevontak a CID munkájába és több alkalommal elküldtek a „vasfüggöny" mögé. *Steiner Jenőt, N. Kálmánt* és néhány más társukat Bécsen keresztül turistacsoportok tagjaiként akarták átjuttatni a magyar határon.

KÜLÖNLEGES HADVISELÉSI ISKOLA

Erre az „iskolára" csak altiszteket, tiszteket vezényelnek. Az iskola — mint már említettük — Fort Braggben van és a 77. Különleges Ejtőernyős Csoport (Special Forces Group — SFG; itt jegyezzük meg, hogy a 77. Ejtőernyős Csoport hadrendi számát 7.-re változtatták) parancsnoksága alá tartozik. A parancsnok Noel A. Menard ezredes, aki 1947-től 1952-ig az Egyesült Államok szárazföldi haderejének ABC (Atomic- Bacteria-Chemical) törzsénél teljesített szolgálatot. Ugyancsak ilyen iskolát állítottak fel 1961—1962-ben a München közelében, Bad Tölzben állomásozó 10. és az Okinawa szigetén (Japán) elhelyezett 1. Különleges Ejtőernyős Csoport mellett is.

Az iskolai kiképzés öt szakaszból áll:

1. alapkiképzésből (ez 8—12 hetet vesz igénybe),
2. egyéni szakkiképzésből (5 hét),
3. alegység kiképzésből (13 hét).

Ennek keretében

4. életben maradási kiképzésből (3 hét),
5. helyi és hideg éghajlati kiképzésből (10 hét).

AZ EGYÉNI SZAKKIKÉPZÉS

A kellően megvizsgált és kiválasztott jelölt megkapja az utasítást, hogy jelentkezzék egy bizonyos laktanyában Fort Braggben. Ott állományba veszik, és parancsot kap: vegye le esetleges rendfokozatát és fegyvernemi jelzéseit. Új körletében már csak mint az X. számú hallgató jelentkezzék. A szolgálati szám három jegyű.

Az egyéni szakkiképzés első fázisa az *ejtőernyős kiképzés*. Ez nagyjából egy hónapig tart. Ez alatt a jelölt még nem számít végérvényesen a különleges alakulatok állományába tartozónak, de felvételéről már közvetlenül küszöbön áll a döntés.

Az ejtőernyős kiképzés első hete a fizikai erőnlét javításával telik el. A résztvevőkkel izületlazító és rugalmasságot növelő gyakorlatokat végeztetnek, amelyek futásból, bukfencből, fekvőtámaszokból állnak.

Hajnali fél 4-kor kelnek, a foglalkozás napi négyórás tornával kezdődik, fokozódó magasságból (13—15 méteres toronyból) való ugrás, leereszkedés drótkötélen, ötkilométeres futás stb.

A négyórás torna után elméleti oktatás következik egy földön álló repülőgépen. Ez abból áll, hogy a leendő kémet megtanítják a gép elhagyásának, a földre érkezésnek a technikájára.

Ezután két hétig a magatartást gyakorolják: a kiugrás és a levegőben tartózkodás technikáját, a célba ugrást, a teendőket olyan alkalmakra, ha az ugrás vízben, vagy netalán egy fa tetején végződnék.

Megtanulják, hogyan kell csomagolni a felszerelést, ledobni a különféle eszközöket.

Az ejtőernyős kiképzést rendszerint harcgyakorlat követi valamelyik idegen alakulat területén.

Ezután kerül a hazátlanná vált szökevény végérvényesen a különleges állományba, legtöbbször a 7. SGF-hez. Itt megfelelő összeget kap civil ruhák beszerzésére, mert a gyakorlatok egy részét civil ruhában kell végrehajtani. Csapatjelzés, szakképzettségi jelzés nem lehet az egyenruhákon sem, legfeljebb a rendfokozati jelzést és a zöld baszk sapkát viselik. A rendfokozati jelzéseket senki sem veszi figyelembe, mert ebben a csoportban — legalábbis az előírások szerint — mindenki egyenrangú, mindenkit úgy, ott és akkor használnak fel, ahogy, ahol és amikor szükség van rá.

A kaposvári *Delley Péter* ejtőernyős anyaggyűjtésünk idején esett át a kiképzésen, az NSZK-ba került a Special Forces 10. csoportjához. Fort Braggben képezték ki *Kiss G. Tibort (RA 10817153), Molnár Józsefet, Hajdú Domokost* (akinek szülei Budapesten a Róbert Károly körút 102-ben laknak), *Krokszer Ferencet*, egy magyarországi németajkú család fiát, *Jobbágy Lászlót* az 505-ös ezrednél (ő is az NSZK-ba került a „Fekete Párducokkal"), a Komárom megyei *Kéri Istvánt*, aki Nyugat-Németországban szolgált, s akit később civilben többedmagával a cseh határra vittek titkos megbízatással.

Akit Fort Braggbe küldenek, a 7. SFG irodájában kihallgatják: milyen nyelveken beszél, tud-e úszni, milyen fegyverekhez ért, milyen különleges katonai kiképzésen vett részt, és meddig tartottak az egyes különleges kiképzési időszakok.

Amikor mindezt felkartotékozták, a jövevény szolgálati jegyet kap. Ezen rajta van, hol, mikor, kinél jelentkezzék „szakkiképzésre".

A FEGYVERNEMI SZAKKIKÉPZÉS

Ez a „szakkiképzés" sokak számára a katasztrófa kezdete. Tulajdonképpen az lenne a helyes, ha „hivatásos gyilkosok kiképzésének" mondanák, mert a kiképzés végén a „tanítvány" az ember és a fenevad sajátos keverékévé válik, amelynek („amelynek", többé már nem „akinek"!) hivatása ettől kezdve az ölés, az áldozat vagy a szétrombolandó objektum láthatatlan, hangtalan megközelítése és habozás nélküli, emberi érzések nélküli megsemmisítése, mindaddig, míg hosszabb vagy rövidebb idő múltán pályafutása véget nem ér, míg vállalkozásába bele

nem pusztul. Nem szabad egy pillanatig sem arra gondolnia, hogy a megölt ember honfitárs, esetleg barát, volt kolléga, vagy talán együtt járt vele iskolába. Nem szabad „filozofálnia", nem szabad arra gondolnia, hogy a híd, a gyár, a zsilip, amit a parancs értelmében fel kell robbantania, saját honfitársainak munkáját segíti, boldogulását és jövőjét szolgálja.

A janicsároknak, akiket csecsemőkorban raboltak el a törökök, nem voltak emlékeik. De ezek a szökevények többségükben még jól emlékeznek hazájukra, népükre, egy részüknek a Magyar Népköztársaságban élnek a szülei, testvérei, rokonai. Ők ismerik az itthoniakat, mi ismerjük őket és bármiféle egyenruhába bújtak, bármilyen különleges alakulat tagjai, vagy akár civilben, álcázva, hamis iratokkal indulnak el ellenségként végzetes útjukra, a találkozás aligha szolgálna örömükre.

„Kalandot akartál, fiam?" — kérdezik tanítványukat a 7. SFG emberei. „Úgy halljuk — mondják gúnyosan —, hogy szükségleteid e téren nincsenek kielégítve. Nos, itt megkapod, amit keresel, csak győzzed!"

Az „iskolán" az alábbi dolgokat tanulják:

a) a kézitusa technikája, cselgáncs és puszta kézzel végrehajtandó emberölés, speciális gyilkosságok technikája;

b) robbantási ismeretek;

c) ellenséges területeken és akadályokon történő áthatolás;

d) térképolvasás, iránytűvel való tájékozódás, helymeghatározás, éjszakai menetelés;

e) a létfenntartás technikája;

f) a külföldi fegyverek ismertetése és a speciális fegyverek.

Ezeknek a „tantárgyaknak" órarendszerű tanítása és gyakorlása előtt alapos anatómiai oktatást kapnak a hallgatók. Szakemberek mutatják meg nekik csontvázon a csontok illeszkedését és azt a módszert, amellyel a legkönnyebb eltörni vagy kimozdítani őket helyükről. Elmagyarázzák nekik az agyrendszer és a gerincoszlopok szerepét, pontosan megtanítják, hová és milyen erővel kell ütni, hogy az ütés halálos legyen.

Külön foglalkoznak a légutakkal, a legkönnyebben sebezhető erekkel.

Tulajdonképpen ezek a különféle gyilkolási módszerek alapjai. Baltával, ásóval, feszítővassal vagy egyszerű vasrúddal gyakorolják, hogyan lehet valakit egyetlen ütéssel vagy más módon megölni.

Hogy a „tanulást" hatásosabbá tegyék, emberformájú próbabábukon gyakorolják a műveleteket. A bábukba épített különféle szerkezetek jelzik, hogy az ütés elég erős volt-e ahhoz, hogy halált okozzon, a helyes pontra irányították-e. A hallgatók a kifüggesztett táblák segítségével önmaguk állapítják meg, hogy a műszerek által jelzett adatok szerint megölték-e áldozatukat. A gyilkosjelöltek kiképzése ebben az időszakban kockázatmentes. A bábu nem védekezik — de a hazája, népe iránti kötelességét teljesítő katona nem bábu. Felkészül az orgyilkosokkal való leszámolásra.

Ennyiféleképpen kell abszolút pontosan begyakorolni az emberölést.

A Special Forces tagjai megtanulják azt is, hogy a fegyverek miféle segédeszközökkel helyettesíthetők. A kés palackkal, üvegtábla darabjaival, vékony vaslemezzel is pótolható. Minden vasrúd, balta, puskatus, fadarab. szikla, rohamsisak alkalmas emberölésre — ezekkel is gyakorolni kell.

A Gerjen községből származó *Balogh Imre* (azonosítási száma: RA 10813377) a különféle országokban élő ismerőseit elárasztja a kiképzés közben átélt rémtörténetekkel. Egy másik jelölt — N. Antal — írta barátjának Frankfurt am Mainba: „Megtanultuk, hogyan kell valakit úgy fejbe verni kalapáccsal, hogy ne csináljon felesleges zajt. Förtelmes ez az egész dolog. Képzeld, amikor a kiképző megkérdezi: fiúk mire való a szurony? — ordítanunk kell, mint a sakálnak: arra, hogy öljünk vele!"

Külön gyilkolási módszereket tanítanak egyedül álló őrök elpusztítására.

„A késsel vagy szuronnyal végrehajtott megsemmisítésnél — mondja a tananyag — ügyelni kell, hogy a kés hegyét a lapocka alatt, a szív magasságában tolják a hangtalanul megközelített őr hátába, aztán könyökben behajlított bal karral a torkán átkapva bele kell rántani a késbe."

„A torokszúrásnál felfelé vagy lefelé kell irányítani a kést, oldalirányban, hogy a fő verőeret, a jugulárist át lehessen vágni. Szúrás után is tartani kell az áldozatot, nehogy a lezuhanó test zajt okozzon."

A ZAJTALAN GYILKOLÁS

A speciális gyilkosságokat az imperialisták felbérelt ügynökei civil személyek eltüntetésénél szokták alkalmazni.

„Ha a megsemmisítés nem a támadás helyén történik, akkor elszállítás előtt célszerű úgy megkötözni az áldozatot, hogy a kötőanyagnak nyoma ne maradjon a bőrön."

A zajtalan gyilkolás egyik gyakori — nyilván texasi eredetű — módszere a rugós késsel történő szúrás is. Ez a fegyver tulajdonképpen egy 25 centiméter nagyságú tok, amelyből rugó löki ki a pengét, illetve a hegyes acéltüskét. Ezzel úgy lehet célozni, mint a lőfegyverrel. Használatát — a parancs szerint — a teljes tökéletességig kell gyakorolni.

Ebben a gengszteriskolában megtanítják a hallgatókat a mérgek használatára is. Ezeket vagy folyékony, vagy kristályos formában alkalmazzák.

A folyékony mérget tejbe vagy szeszesitalba kell keverni, a kristályosat pedig ételekre hintik.

A használati utasítás rajta van az üvegen vagy a dobozon. A mérgek íztelenek, szagtalanok, tehát az áldozat nem foghat gyanút, hacsak az alkalmazást észre nem veszi.

AZ ALKALMAS PILLANATBAN

A hivatásos gyilkosok iskolájában külön oktatják a meggyilkolandó személy figyelését, hogy az akciót a legalkalmasabb pillanatban hajtsák végre.

Az áldozatot — így szól az előírás — hosszú ideig kell

figyelni, hogy szokásait, mozdulatait tanulmányozzák. Erre azért van szükség. hogy a legalkalmasabb pillanatot lehessen felhasználni a kitervelt banditatámadás végrehajtására. Katonai őrnél például az az időszak a legalkalmasabb — mondják —, amikor szolgálata vége felé jár, de még van valamennyi idő az őrségváltásig.

Civil személyeknél, amikor a feltűnést el kell kerülni, a gyilkosságot célszerű öngyilkosságnak feltüntetni. Ez különösen fontos, ha a meggyilkolandó személytől valamiféle dokumentumot kell megszerezni. Ilyen esetben a meggyilkolt személyt — miután a keresett okmányokat elvették tőle — főbe lövik vagy felakasztják. Agyonlövésnél a pisztolyt a kezében hagyják.

Nagyon fontos az is, hogy az áldozatot az öngyilkosság látszatát keltő második „meggyilkolásig" meleg helyen tartsák, nehogy a hullamerevség korán beálljon.

A Pentagon „veszettjeinek" tanítványai, mindaddig, míg maguk is nem válnak gyalázatos foglalkozásuk áldozataivá, a föld legkülönbözőbb részein gyakorolják gyilkolási tudományukat a szabadságszerető népek sok hű fiának elpusztításában.

A ROBBANTÁSOK

A Különleges Hadviselési Iskola hallgatóival a továbbiakban a robbanóanyagokat, majd a robbanás fizikai és kémiai jelenségeit ismertetik meg nagy részletességgel.

A tradicionális trinitrotoluolon és ekraziton kívül főleg és túlnyomórészt a plasztik robbanóanyagokat használják. Ezek közül a C_2, C_3 és C_4 elnevezésű robbanóanyagokat kiadják gyakorlati célokra, míg a C_5 nevű anyagot raktárban tartják, mert azt egyelőre titkosan kezelik.

A C_2 narancssárga színű, a hidegben morzsolódik. Hosszas tárolás esetén elzsírosodik.

A C_3 vörös színű, a hidegben a C_2-höz hasonlóan viselkedik, melegben pedig elmállik. Rendkívül kellemetlen szaga van.

A C_4 fehér színű, öt centiméter széles és ugyanolyan vastag, huszonöt centiméter hosszú hasábokban tárolják. Egy-egy hasáb súlya mintegy másfél kilogramm.

A robbanóanyagok normális hőmérsékleten plasztikusak, gyúrhatók, alakba formálhatók. Semmiféle ütésre, nyomásra nem robbannak, a fémekkel való érintkezés esetén nem képeznek könnyen robbanó pikrinsavat. Vízben vagy szabad levegőn kémiai állandóságukat megőrzik Robbantásuk elektromos gyutaccsal történik. Ha a robbanó

Robbantásra előkészített épület-modellek

töltet meghalad egy bizonyos mennyiséget, akkor külön „indító töltetet" alkalmaznak.

A hallgatókat pontosan és részletesen kioktatják a hidak, épületek, gyárak, víz alatti gátak, vasúti szerelvények, gépjárművek tudományos pontossággal végrehajtott robbantására. Mindig arra kell törekedniük, hogy minimális robbanóanyaggal érjenek el maximális hatást, ezért alaposan kell ismerniük a többletsúlyok pontos kiszámítását.

Fort Bragg területén külön robbantó gyakorlótér van erre a célra berendezve. Itt felépítik mindazokat az épületeket, hidakat, vasútvonalakat, amelyeknek robbantására a diverzánsokat kiképezik.

Az ipartelepek robbantásának legcélszerűbb módját valamely nagy ipartelepen vagy erőművön mutatják be, természetesen csak képletesen. A hivatásos kártevőknek elmagyarázzák, hol lehet a legkisebb fáradsággal a legnagyobb kárt előidézni.

ÁTHATOLÁS ELLENSÉGES TERÜLETEKEN ÉS AKADÁLYOKON

Ez a kiképzés csoportosan történik, a gyakorlatok során megtett út hosszát fokozatosan növelik.

A kiképzés célja: megtanítani egy esetleges háborús provokáció résztvevőit, hogy a megtámadott ország területén hogyan kíséreljék meg észrevétlenül az áthaladást, hogyan lehet észrevétlenül megközelíteni a megsemmisítésre kiszemelt objektumokat.

Igen lényeges — figyelmeztetik a kártevő csoportok leendő tagjait —, hogy a mozgás mindenképpen feltűnés nélkül történjék. Az erre a célra kiképzett szökevények

ezeket a gyakorlatokat civil ruhában hajtják végre. Eligazításuk mindig váratlanul történik — soha nem tudják, milyen területeken kell átjutniuk, tehát nem tudnak felkészülni.

A „munkacsoportok" létszáma sohasem kevesebb három, de nem több tizenöt főnél. Az eligazításon a magasabb parancsnokság meghatározza a csoport létszámát, s azon túl neveket nem használhatnak, csupán a csoporton belüli sorszámnévvel szólíthatják egymást. Ugyanezen az eligazításon szabják meg a feladatot is, amely lehet valamely vasútvonal, gyártelep, olajtartály, távvezeték megsemmisítése, fontos irat megszerzése, fontos személy elrablása stb. A gyakorlatokat kölcsönösségi alapon hajtják végre. A haderő egy másik alakulata, vagy valamely biztonsági szerv legénysége egyidejűleg éppen annak a tárgynak, ipartelepnek vagy személynek rajtaütések elleni védelmét gyakorolja. Sokszor csupán a céltárgy szervezetszerű biztonsági személyzetét, vagy a tényleges hadsereg és a rendőrség figyelmét kell kijátszani.

A menetek hossza tíz-tizenöt kilométernél kezdődik, és azt fokozatosan ötszáz kilométerig növelik. Minden csoport olyan felszerelést viheti magával, amilyent szükségesnek tart a feladat végrehajtásához. Élelmiszerről és közlekedési eszközökről saját erejükből kell gondoskodniuk. A lényeg, hogy a gyakorlat titokban maradjon és sikerüljön. Szigorúan figyelmeztetik a zsoldoskötelékek legénységét arra is, hogy ha elfogják őket, semmiképpen se árulják el nevüket, alakulatukat és megbízatásukat, még akkor se, ha kínzásoknak vetik alá őket. Ezért, hogy megbizonyosodjanak a diverzáns-jelöltek állhatatosságáról, gyakori, hogy elfogatják őket az amerikai hadsereg egy másik alakulatával és megpróbálják kínzásokkal kiszedni belőlük a bizalmas természetű adatokat.

Az egyik módszer: lábánál fogva felakasztják a diverzáns-csoport kiszemelt tagját, és kisebb feszültségű árammal villanyozzák a gyomrát, s más érzékeny testrészeit.

Néha tűző napon kis méretű vékony lemezszekrénybe zárják a Special Forces kiképzés alatt álló zsoldosát, s két-három órán át a napon hagyják. Közben puskatussal döngetik a szekrényt, vizet folyatnak, vagy forró homokot, kavicsot szórnak a kémjelölt fejére, nyakába, hogy elég edzett legyen a kiképzésre költött dollárok megszolgálására.

Az is megesik, hogy a gyakorlat során elfogott diverzánsoknak tizenöt-húsz személy között kell vesszőfutáson, a legbrutálisabb ütlegelésen átesniük.

A kínzások változatosak. Nem hiányzik a lélektani vallatás sem. Egyik leggyakoribb formája a következő: A fogdában szörnyű módon eltorzított arcú, hatalmas néger katonák rohanják meg a foglyot, s a legsértőbb, legtrágárabb szidalmak közepette rángatják, lökdösik, ütlegelik. Aztán átviszik egy szobába, ahol órákig vallatják, éles fényű reflektorral vakítják. Ha már eléggé éhes, akkor esznek, isznak, cigarettáznak előtte, de ő semmit sem kap. Aztán egyszerre megszűnik a kínzás, és az elfogott egy másik szobába kerül. Egy magas rangú tiszt fogadja, aki nagy meglepetést és felháborodást színlel elkínzott, kimerült állapota láttán. Addigra a kiképzés alatt álló zsoldos — most fogoly — már húsz-harmincféle kínzáson esett át; éhes, napok óta nem hagyták aludni, órákat töltött egy alacsony, szűk, föld alatti veremben, amelynek fenekén bokán felül érő iszap volt. Elképzelhető, milyen állapotban van, hogy érzi magát.

A tiszt megnyugtatja, elmagyarázza neki, hogy csupán *teherbíró képességét tették próbára,* mert megszólalásra akarták bírni, de ő a maga részéről nem ért egyet az ilyen módszerekkel. Vizet ad a próbázónak, keksszel, cigarettával kínálja, majd aláirat vele egy nyomtatványt, amelyben kijelenti, illetve tudomásul veszi: az elszenvedett kínzások csupán a gyakorlat kiegészítői, s kötelezi magát, hogy ezért senkire sem haragszik, nem áll bosszút.

Elmenőben a diverzáns-jelölt még el is csodálkozik,

hogy milyen emberségesen beszéltek vele. Az emberséges tiszt ekkor rendkívül udvariasan utána szól: fáradjon egy pillanatra vissza, mert a csoportszámát elfelejtette ráírni a nyomtatványra. Aki a hallgatók közül ilyenkor készséggel odafirkantja a nyomtatványra a gyakorlatra kiadott titkos csoportszámot, az egyszerre azt tapasztalja, hogy most aztán igazán van oka az ijedtségre. A rejtekhelyeikről előugró pribékek megragadják, s a kínzások hosszú skálája elölről kezdődik. Mert az „emberséges" tiszt csupán egyik tagja a vallatóláncnak, aki „lélektani" alapon igyekezett a titok elárulására bírni a jövendőbeli ügynököt, diverzánst, és ez — a fent leírt esetben — sikerült is neki.

„GYAKORLATSZERŰ" VALLATÁSOK

Van olyan alkalom is, amikor valamely gyakorlatozó soralakulatra engedik rá ugyancsak gyakorlatképpen a Special Forces egységeit. Ilyenkor rendszerint úgy szól az eligazítás, hogy a gyakorlaton levő nagy kötelék által megszállott területeken át kell szivárogniuk a megadott célterületig. Az áthatolás ideje alatt az ott gyakorlatozó amerikai sorkatonaság „ellenségnek" számít. A hadsereg gyakorlatozó alakulata ugyancsak megkapja a figyelmeztetőt, hogy „ellenséges ügynökök" beszivárgásával kell számolnia. Természetes, hogy a tábori rendőrség tagjai, az „MP"-k fokozottabban figyelnek, és minden biztosítási rendszabályt harcszerűen hajtanak végre.

A „mérkőzés" váltakozó szerencsével folyik az „MP"-k és a Special Forces túlnyomórészt külföldiekből toborzott alakulatai között. A pillanatnyilag alul maradó fél természetesen kevés szimpátiát érez a másik iránt, hiszen

ahol az „ellenfél" sikert arat, ott a vesztes kellemetlen megbélyegzést, zsoldlevonásokat, büntető gyakorlatokat és egyéb hasonló megtorlásokat szenved el.

Így történik aztán, hogy ha a Special Warfare Center embereinek néha sikerül beosonniuk valamelyik gyakorlatozó magasabb egység parancsnokságára, nemcsak dokumentumokat visznek el onnan, hanem kisebb „csínyeket" is elkövetnek. Például: golyóstoll vörös festőanyagával csíkot rajzolnak az alvó hadosztályparancsnok nyakára, miközben a biztonsági őrök leütve, összekötözve fekszenek valahol, szájuk leukoplaszttal leragasztva. Kiveszik a parancsnok pénztárcáját, hadműveleti naplóját, és a mellére cédulát helyeznek:

„Uram, Ön halott. Teljes tisztelettel: Ivan Ivanovics szovjet partizán."

Nem nehéz elképzelni, hogy másnap az illetékes biztosító kötelék parancsnoka és személyzete mit hall a kifestett hadosztályparancsnoktól, és mit vágnak zsebre büntetés formájában a leütött, „harcon kívül helyezett" őrök.

Amikor pedig egy civil ruhás diverzánst fognak el az „MP"-k — hogy az érem másik oldaláról is szó essék —, csak természetes, hogy ilyen előzmények után nem valami kesztyűs kézzel bánnak vele. Igyekeznek száz százalékig „harcszerűen" viselkedni. Egy-két diónyi daganat, a szemen egy-egy „monokli", néhány kivert fog nem sokat számít ilyenkor.

A kiképzés magasabb fokán a „különleges hadviselés" emberei sokszor komoly gondokat okoznak a hadsereg olyan alakulatainak, amelyek ellen gyakorlat céljából bevetik őket. Gyakran megesik, hogy eltűnik egy-egy csapatszállító gépkocsi, legénységestül, tisztestül. A „különleges hadviselés" emberei ejtik foglyul őket s igyekeznek kiszedni belőlük a gyakorlat tárgyára, céljára és egyéb katonai értesülésekre vonatkozó információkat. Ezt természetesen a gyakorló egység beosztottainak éppúgy nem volna szabad elárulniuk, mint ahogyan a hallgatók sem

mondhatják meg, hogy kicsodák, ha a tábori rendőrség vagy egyéb hatóságok elfogják őket.

Nos, az elfogott sorkatonák eleinte tréfának tekintik a dolgot; meggyőződésük, hogy ez is hozzátartozik a gyakorlathoz. De amikor elkezdődik erőszakos eszközökkel a vallatás, és látják, hogy ennek bizony a fele sem tréfa, néha felötlik bennük a gondolat, hogy *valóban* ellenség kezébe kerültek. Annál is inkább feltételezhetik ezt, mert azok erősen idegen akcentussal beszélnek angolul, egymás között pedig olykor különféle ismeretlen nyelveken érintkeznek... Aztán a kínzások egyáltalában nem „gyakorlatszerűek", hanem átkozottan komolyak.

Az elfogottak közül sokan megtörnek. Ezeket azután elszállítják, a parancsnokával pedig közlik, hogy sikerült kiszedni a fogolyból a kívánt információkat.

A PROFESSZOR ÉS TANÍTVÁNYAI

A kiképzés során a Különleges Haderőnél nagy előszeretettel veszik igénybe *Otto Skorzenynak*, a hírhedt gyilkos SS-obersturmbannführernek emlékiratait és gyakorlati kiképzési célokra írott könyveit, amelyek a „különleges hadviselés" problémáival foglalkoznak. Skorzeny egyébként is nagy becsben áll Amerikában, ahol a háború befejezésétől egészen a legutóbbi időkig részt vett a különleges alakulatok kiképzésében. Jelenleg Spanyolországban szervezi az oda kihelyezett titkos jellegű hajdani náci hadiüzemek és hadianyagraktárak őrzését, biztosítását.

Az ellenséges területen való áthatolás problémájával szorosan összefügg a különféle akadályokon való áthatolás. Nemcsak műszaki akadályokról van szó. Ezekre vo-

natkozólag a zsoldosok már az előzetes csapatkiképzésen megszerezték ismereteiket. Elsősorban a természeti akadályokra gondolunk.

Ennek a kiképzésnek az a célja, hogy a végén a hallgatók olyan akadályokon is át tudjanak hatolni, amelyeken a közönséges halandó nem juthat át.

A kiképzés részei:

1. dzsungel, mocsaras, tropikus terület,
2. sivatagos terület,
3. magashegység,
4. sarkvidék,
5. tengeri partraszállási gyakorlatok.

DZSUNGELEN ÉS MOCSARAS VIDÉKEKEN VÉGREHAJTOTT ÁTKELÉS

A kiképzés tulajdonképpen kiegészítése az előbb tanultaknak. De a különleges háború résztvevőinek nem állnak rendelkezésére azok a szabványos hadseregfelszerelési cikkek és eszközök, amelyeknek használatára az alapkiképzés során oktatták őket.

Ez a kiképzés szubtrópusi és trópusi vidékeken folyik: Panamában a csatorna-övezetben, valamint Guatemalában, a United Fruit Company területeinek szomszédságában.

Panamában szolgált a Lócacséki községből való *Tóth Gábor* és az SWC kötelékébe tartozó több más magyar is.

A dzsungelkiképzésben résztvevőknek először a környezettel, annak növény- és állatvilágával, időjárásbeli adottságaival kell megismerkedniük. Megtanulják, melyek az ehető növények, melyek a mérgesek, melyik cserje gyökeréből lehet ehető ételt főzni, melyik növényfajtával lehet tarkítani a szükségellátás étlapját. Az állatvilág ismertetése arra is kiterjed, hogy milyen állat veszélyes,

Egyéni és csoportkép

melyik állat hogyan viselkedik, ha embert érez a közelében. Különösen a kígyókkal foglalkoznak sokat, főleg a mérges kígyókkal. Hol fészkelnek legszívesebben, milyen szokásaik vannak, mi a teendő a kígyóharapásnál? Milyen fajta kígyómarás ellen válik be a kiadott kígyómarás elleni gyógyszer? Milyen a skorpió, a csörgőkígyó?

Erre az oktatásra jócskán szükség van, ha meggondoljuk, hogy alig akad hadgyakorlat, amelyen

néhány ember ne esne a mérges kígyók áldozatául. A Fort Bragg-ben kiképzett *Berényi Lajos* (Budapest, XI., Hamzsabégi út 19.) alakulatának az egyik gyakorlat alkalmával három halottja volt. A csapat naplója szerint egyikük ejtőernyős ugrás után a vízbe fúlt, egyet autószerencsétlenség ért, a harmadikat mérges kígyó marta halálra.

Külön oktatják a nomád életet élő indiánok szokásait és halász-vadász tudományát, mert sokszor csak az ilyen ismeretek segítik át a terepen a csoportot. A jelölteknek tudniuk kell, hogyan lehet fogyasztható eledelt készíteni a kígyók, a majmok, a papagájok és az alligátorok húsából, mely részeik használhatók fel emberi táplálkozásra.

Megtanulják utánozni az állatok, madarak hangját, a kígyósziszegést, mert ezt a tudományt jelbeszédre is fel lehet használni. Megtanulják azt is, hogy ezek az állatok mikor hallatják hangjukat, nehogy éppen azzal árulják el magukat, hogy olyankor utánoznak egy-egy állati hangot, amikor ez az állat *nem ad* hangot.

A kiképzők között a helyi körülményeket jól ismerő vadászok is vannak. Ezek megmutatják, hogyan lehet a legkisebb fáradsággal és a legbiztosabban közlekedni, taborozni, elrejtőzni a dzsungelben és a mocsarakban, hogyan és milyen fákból, indákból, ágakból lehet könnyen és gyorsan tutajt, kö-

A kemjelöltnek a dzsungelharc „mesterévé" kell válnia

télhágcsót, kunyhót készíteni, milyen fák törzséből lehet iható, frissítő nedvet nyerni, és melyik évszakban nem lehet bizonyos állatokat, növényeket megenni.

A kiképzés egy részét az észak-carolinai Fort Lejeuneban folytatják le, amely a New-folyó északkeleti partján fekszik, az Atlanti-óceántól mintegy húsz kilométerre. A folyó itt már csaknem Balaton szélességű, és a terület mocsaras, kiöntésekkel, vízerekkel átszőtt. Sok a bozót és bennük a mérges kígyó. Itt tanulmányozzák a vízen járás tudományát és a mocsaras vidéken való táborozást.

A SIVATAGI KIKÉPZÉS

Ezt a kiképzést a Nagy Sós Sivatagban hajtják végre, Utah államban, a Salt Lake Citytől mintegy 280 kilométerre nyugatra eső Wendover város közelében levő hasonló nevű légierő-támaszpont szomszédságában. A város a Salt Lake City—San Francisco vasútvonal mentén fekszik, közvetlenül Utah és Nevada államok határán. Tőle közvetlenül keletre terül el a Great Salt Lake-síkság, amely sós mocsaraival és tavaival nagyon emlékeztet a Szahara Kattara nevű mélyföldjére. De ez a vidék ezer méterrel van a tenger színe fölött, ezért az éjszakák itt sokkal hidegebbek, mint a Szaharában.

A sivatagi kiképzés menetelésekből, rejtőzési gyakorlatokból áll. Célja, hogy a „hallgatók" megismerjék a víz nélküli menetelés nehézségeit, a sivatagi területen való mozgást. Megtanulják, hogy nappal rejtőzni kell a homokszínű és kisebb fűcsomókkal álcázott sátorlap alatt, és éjjel kell megközelíteni a menetcélt. Megismerik a sós pasztillákat, amelyeknek fogyasztása hatásosan csökkenti a szomjúságot.

A kártevést ezek a diverzáns-jelöltek élethivatásukul választották, így tehát vasútvonal-robbantási gyakorlatokat is végeznek. A valódi vasútvonalat kell robbantásra

előkészíteni úgy, hogy se a vasútbiztosító rendőrség, se a pályafenntartás emberei ne vegyék észre. Napokig rejtőznek ilyenkor a cél közelében és figyelik a forgalmat, hogy kitapasztalják, mikor tudják a robbantással a legnagyobb kárt okozni. A csoport híradósának rá kell kapcsolnia a vasútvonal melletti távíróvezetékre akkor is, ha az a föld alatt van elhelyezve. Le kell hallgatnia és pontosan le kell írnia a közleményeket. Közben „harcszerűen" kell viselkednie. Ha fogytán van az élelmiszer, „szerezni" kell valami utánpótlást.

MAGASHEGYSÉGI KIKÉPZÉS

Ezt a kiképzési formát két helyen bonyolítják le.

Egyrészt az Észak-Carolina államban levő Pisgah Forest nevű hegyvidéki erdőségben, amely Asheville-től délnyugatra fekszik, nagyjából a French Broad és a Little Tennessee folyók között, másrészt Colorado államban, Fort Garson mellett, ahol 4000 méter magasak a csúcsok és az időjárás rendkívül zord. A tábor maga Colorado Springs várostól 12 kilométerre délre fekszik, a 25. számú állami műút mentén.

Ezeken a helyeken a hallgatók a magashegységben való közlekedést tanulják meg, többnyire svéd nemzetiségű oktatók segítségével. Addig gyakorolják a sziklamászás minden részletét, a leereszkedést kötélen, a sebesültek meredek sziklafalon való leszállítását, a sziklafalak megmászását, a hosszú, megerőltető meneteléseket, amíg meg nem tanulnak észrevétlenül áthatolni olyan magashegységnyi akadályokon, amelyeken átlagos felszerelésű katona nem juthatna át.

Ez Alaszkában folyik. Fort Richardsonban vagy a Yukon-vidéken.

Ennek során a diverzáns-jelöltek elsősorban síoktatásban vesznek részt, majd megtanulják az eszkimó oktatóktól, hogyan kell viselkedni a hóviharban, a sarkvidéki éjszakában. Megismerik az összes tudnivalókat, amelyek a közlekedéssel, a táborozással és a menettel függnek össze. Jégkunyhót kell építeniük, és abban laknak.

Alaszka 1958 óta az Egyesült Államok 49. állama. A hadsereg itt állomásozó kötelékeiben is vannak magyarok.

Domonkos István, akinek özvegy édesanyja Budapesten, a Logodi utca 48-ban lakik, Fairbanksból került Alaszkába. Büszkeséggel töltötte el, hogy „Thunderbird" gépen

Ejtőernyőn érkezett utánpótlás (Alaszka)

szolgál; ezekről a „villámmadarakról" odaát azt tartják, hogy a legjobb hadirepülőgépek. A fairbanksi kiképzés idején, a laktanyában közelebbi ismeretségbe került az egyik kiképzővel, aki elmondta neki: a második világháborúban olyan kötelékben szolgált, amely többször bombázta Budapestet. Ő bombakioldó volt, saját kezűleg oldotta ki azokat a bombákat, amelyek Csepelre, a Keleti pályaudvarra, Budára, Vácra hullottak.

Paulik József

Ami Domonkos alaszkai szolgálatát illeti, több évi ott-tartózkodása alatt megbarátkozott a körülményekkel. Ott az a szólás-mondás járja, hogy igazi pionírnak csak az számít, aki 1. legalább két évet tölt egyfolytában Alaszkában; 2. megmászik egy 2—3000 méter magas hegyet; 3. indián lányt választ szeretőül; 4. megöl és megnyúz két medvét; 5. aranyat mos; 6. belevizel a Yukon folyóba. Domonkos büszke volt rá, hogy az első három feltételnek már megfelelt. Egy Florence nevű indián lánynak udvarolt. A medvék még hátra vannak, s hátra van mindaz, amit az olyan kalandorok sorsa tartogat, akik elvakultságukban hazájuk ellenségeinek szolgálatába szegődtek.

A tiszacsegei *Paulik József* sem fogta fel túlságosan tragikusan a helyzetét. „Itt egyhangú az élet — irta egyik civil barátjának. — Néhány fickónak megfeketedett, vagyis megfagyott az orra. Az én bokám is kiment a helyéből sígyakorlat közben. Ilyesmi itt csak tréfa. Egyik nap egyik

töri el a lábát, másik nap a másik veri a fejét a fába. All right."

Mint a többiek, Paulik József is túl van már a kiképzés nehézségein, s talán csak ritkán gondol azokra a gyászos eshetőségekre, amelyekkel számolnia kell, ha a Special Warfare Center egyszer újra fegyverbe szólítja, hogy egy hazája vagy valamely más szabad ország elleni akció részese legyen. Ez már nem lesz tréfa. Erről maga is meggyőződhet, ha majd saját bőrét viszi a vásárra.

A kiképzést sarkvidéki nagygyakorlat fejezte be, melynek során Domonkos, Paulik és a többiek hol a támadók szerepét töltötték be — ilyenkor a támadók egyike-másika szovjet egyenruhát viselt —, hol pedig nekik kellett szovjet egyenruhás kötelékek között átverekedniük magukat. Ilyenkor előfordult, hogy elfogtak egy szovjet egyenruhás gyakorló alakulatbelit, és a tőle elvett egyenruhában szivárogtak be az „ellenség" közé.

Az alaszkai lövészet után nyerte el hadirepülő-képesítéséről tanúskodó oklevelét *Sziráky S. György* is. Katonai pályafutását a Mexikói-öböl közelében, a „Lackland Air Force Rose" laktanyában kezdte. Később hőlégsugaras vadászgépen repült. „Alaszkában — emlékezik vissza a kiképzésre — autót kellett vezetnünk. Botkormánya volt, és éppen úgy volt rajta a géppuska, mint a repülőgépen. Papírrepülőgépre lőttünk a kocsiból. Később felszálltunk, a parancsokat lentről kaptuk. Sugárirányítású gépekre lőttünk, azok visszatüzeltek alfa-sugárral. Eredményeinket lent mutatta a radar. A statisztika szerint élve kerültem ki a légicsatából. Az Air Force legnagyobb embere, White tábornok adta kezembe az oklevelet."

A TENGERI PARTRASZÁLLÁSI GYAKORLATOK

Ez a kiképzés nem azonos a tengerészgyalogság és a szárazföldi hadsereg partraszállási gyakorlataival, ahol szabványos partraszállási járműveket, kétéltű páncélosokat,

haditengerészeti egységeket és repülőgépeket használnak. Itt a hallgatók először békaember-kiképzésen esnek át. Ennek során le kell merülniük 60—70 méter mélységbe is, ami elegendő ahhoz, hogy az őket partra rakó tengeralattjáró bizonságosan le tudjon feküdni a tenger fenekére, megvédve magát a felszíni radarállomások felderítésétől.

Meg kell tanulniuk a kikötőberendezések jellegzetességeit, meg kell tanulniuk, hogyan kell felrobbantani a víz alatt ezeket a berendezéseket és a kikötőben állomásozó hajókat.

A Csongrád megyei *Eötvös István* is olyan alakulathoz került, melynek tagjai az ejtőernyős kiképzésen kívül a víz alatti vadászat tudományát is elsajátították. A kiképzés legelején meghűlt, Magyarországon élő szülei megtudták, hogy hónapok óta kórházban van. Aggódtak miatta, kérdéseikkel ostromolták. Az alábbi mesét tálalta fel nekik: Az ő baja tulajdonképpen az amerikai gazdag emberek betegsége. Persze — magyarázta — félre ne értsék őt, ez nem azt jelenti, hogy ő már gazdag, csupán azt, hogy a túltápláltságtól, a sok elfogyasztott hústól és a jó ételektől a vérében bizonyos sav keletkezett, amely megtámadja a végtagokat, megduzzasztja az ereket, s nehezíti a járást. Tulajdonképpen az a baj, hogy nem szereti a zöldségféléket. A szülőket nem vigasztalta meg ez a magyarázat. Tudják, hogy fiuk, az amerikai zsoldban álló békaember, súlyos betegséget szerzett.

Amikor a diverzáns-jelöltek már teljesen tisztában vannak a búvárkiképzés minden részletével, gyakorlóterepre viszik őket. Ez többnyire Kaliforniában van, de volt már gyakorlat trópusi vizeken is, a Panama-csatorna-övezetben meg Guatemalában, ahol a Különleges Hadviselés Központja annak idején a felszabadult Kuba ellen bevetett diverzánsokat képezte ki. A kubai ellenforradalmárok közül is sokan átestek a békaember-kiképzésen, mert ez a partraszállási mód látszott a legbiztosabbnak. Ugyancsak víz alatt rakták ki a tenger fenekére „ismeretlen" tengeralatt-

járók a fegyvereket és az anyagokat a Kuba területén végrehajtott szabotázsakciókhoz. Azóta kiderült. hogy a nép szabadságvágyát és erejét semmiféle diverzáns hadviselés nem tudja megtörni. Az amerikai „veszettek", valamenynyi ellenforradalmi zsoldosukkal egyetemben, csúfos és végleges vereséget szenvedtek Kubában is.

A tényleges partraszállási gyakorlatot megelőzően dokumentumfilmeket vetítenek, amelynek többsége a második világháború idején, vagy utána keszült.

A behajózás vagy valamilyen haditengerészeti támaszponton történik — általában este —, vagy az óceán bizonyos pontján száll be a tengeralattjáróba a zsoldosok kijelölt csoportja esetleg egy ártatlannak látszó halászbárkáról.

A tengeralattjáró ezután lemerül és megindul a célte-

Partraszállási gyakorlatok

rület felé. A hajózás alatt térképek és fényképek alapján megtörténik az eligazítás. A feladat nagyon sokféle lehet, de a legtöbbször valamilyen part menti erőmű, katonai raktár vagy egy gyártelep (pl. egy kubai cukorgyár) megsemmisítése. Van olyan eset is, hogy a part közelében gyakorlatozó tengerészgyalogság vagy szárazföldi kötelék bizalmas okmányanyagát kell elhozni, vagy valamelyik tisztet „elrabolni".

Amikor a hajó célközelbe ér, alapos radarfelderítés után periszkóp magasságra emelkedik. Megállapítják, hogy nincs-e ellenséges vagy bármilyen idegen hajó a közelben, repülőgép a levegőben. A hajózás idejét úgy számítják ki, hogy éjjel érjék el a célterületet.

Ha a *sonar* (akusztikai felderítő műszer) nem jelez nyugtalanító tényeket, akkor a periszkóp a felszín fölé emelkedik, és a partra kerülő járőrt most már a helyszínen igazítják el, megmutatva neki az egyes vonatkozási pontokat (hegyek, gyárkémények, világítótornyok stb.). A szabotázsakció végrehajtására legalkalmasabbak a holdfényes éjszakák, mert ilyenkor gyorsabban lehet mozogni és könnyebben oldható meg a feladat. Igaz a vállalkozásban résztvevők is jobban ki vannak téve a felfedezés veszedelmének, de a világháború és a koreai háború tapasztalatai azt mutatják — tanítják az amerikai kiképzők —, hogy ezt a kockázatot érdemes vállalni, mert a holdfényes vállalkozásnál százalékszerűen nagyobb a „haszon", mint a kár.

Az eligazítás után a járőr (két-három fő) felölti a búvárruhát, amely fekete, testhez tapadó, szigetelőanyagból készült. A felszereléshez roham- vagy dzsungelkés, tranzisztoros rádióadó-vevő állomás, megfelelő robbantó anyag, revolver, géppisztoly, esetleg speciális miniatűr fényképezőgép, térkép és kézigránátok tartoznak. A felszerelés alkalomszerű, mindig a célnak megfelelően állítják össze. Ha a járőr valamelyik tagja vagy az egész járőr a parton ma-

rad, akkor vízhatlan zsákban civil ruhát és megfelelő felszerelést is visz magával.

Ezután a hajó lesüllyed a tengerfenékre, és ettől a pillanattól kezdve tilos minden hang, még a cipőket is levetik, és gyapjú harisnyában mozog, akinek éppen mozognia kell. A sonar nagy távolságból még egy köhintést is meghall. Kikapcsolnak minden motort, beleértve a giroszkopirántyú motorját, és a légkondicionáló motort is, a tengeralattjáró legénysége aludni megy. A járőrt kizsilipelik a tenger fenekére, felszereléssel együtt.

A partraúszás víz alatt történik. A part közelében egy diverzáns feljön a felszínre és onnan figyeli a partraszállásra kijelölt pont környékét jó fél órán át, hogy nincs-e valamilyen gyanús mozgás. A partraszállási pontot igyekeznek úgy megválasztani, hogy a víztől a terepfedélzetig terjedő fedetlen felület minél keskenyebb legyen. Amíg a figyelő a felszínről a partot fürkészi, a járőr tagjai egymástól 10—15 méternyire pihennek a fenéken, nehogy az egy helyen feltörő buborékok gyanút keltsenek.

Ha a terepen semmi gyanús nincs, akkor a tervek szerint a járőr partra úszik, és a parti homokban vagy valami fa tövében, jól megjelölt helyen elássa a buvárfelszerelést. A békauszony helyett puha gumitalpú cipőt húz, és megindul a cél felé. Ha őrt kell „elhallgattatni", akkor ügyel arra, hogy felállása helyén rohamsisakjának, zubbonyának és puskájának felhasználásával olyanforma „madárijesztőt" készítsen, amely messziről úgy hat, mintha még mindig az őr állna ott. Az elfogott őrt az előírások szerint meg kell ölni, holttestét jól elrejteni. Szabály, hogy a „különleges hadviselés" katonái nem hagyhatnak maguk mögött élő tanút. Ez az elmélet. A gyakorlat más. Eddig a különféle helyeken megkísérelt beszivárgási akciók túlnyomórészt véresen összeomlottak. A minden eshetőségre felkészült gyilkosokat a megtámadott ország fegyveres erői, a nép segítségével elpusztították.

Komplikáltabb feladatoknál, amikor a csapategység

megrohanásáról van szó, célszerűnek tartják a táborhelynek a szárazföld *felőli* oldalán figyelemlekötő zűrzavart kelteni, valamilyen tárgy — lehetőleg benzineshordó vagy tehergépkocsi — esetleg harckocsi üzemanyagtartályának felrobbantásával. Ilyenkor a járőr megoszlik: a tulajdonképpeni feladat végrehajtója vagy végrehajtói a tenger felőli oldalon maradnak, a zavart keltő részleg pedig a szárazföld felőli oldalon végrehajtja a robbantást. A keletkező zűrzavarban még elhajigálnak néhány kézigránátot, és több felől géppisztoly-sorozatot adnak le. A kijelölt személy ezalatt elindul, hogy végrehajtsa a feladatot. Ilyen akciót a diverzánsok oktatására szolgáló anyag szerint jól fedett, erős terepen egy személy is végre tud hajtani. Ilyenkor időzített robbantással tereli el magáról a figyelmet. Erre a célra szolgál a mintegy harminc centiméter hosszú és két centiméter átmérőjű alumíniumhengeres töltet, melyet többféle késleltetéssel lehet robbantani.

Ha az akció kudarcba fullad, akkor a járőr előre meghatározott helyen gyülekezik és visszatér a hajóra. Ha ez sem sikerülne, a járőrnek át kell vágnia magát egy előre megadott partszakaszra, ott várakoznia kell másnap éjjelig, amikor a tengeralattjáró oda érkezik, és előre megbeszélt jelzés — kölcsönös ismertetőjel — alapján a fedélzetére veszi.

Különleges esetekre minden zsoldost gyorsan ölő méreggel látnak el, hogy végezhessen magával, mielőtt fogságba esne és bajt hozhatna amerikai megbízóira.

A végleg partra tett személy rendszerint olyan valaki, aki ottani születésű — kubai, panamai, kínai, bolgár —, vagy hosszú ideig lakott a célba vett tengermelléki országban. Feladata, hogy szerzett tudásával eligazodjék, megfelelő helyzetben esetleg diverzáns csoportot szervezzen, azt kiképezze és ellássa fegyverrel. A szükséges anyag partrarakása ugyancsak tengeralattjáróról történik, békaemberek segítségével. Az akciót hídfőállásszerűen szervezik meg, és az ellenőrzés alatt álló területet úgy terjesz-

tik tovább, mint a valódi hídfőállast. Ezt főleg tagolt, nehezen áttekinthető tengerparti részen vélik megvalósíthatónak, ahol a part ellenőrzése csaknem lehetetlen.

Az ellenséges területen való mozgáshoz elengedhetetlen a nyelvismeret. Ezért a hallgatókkal, diverzánsokkal — mint az előbbiekben elmondottuk — aszerint, hogy hol kívánják alkalmazni őket, elsajátíttatják a célország nyelvét, ha nem éppen onnan származnak. Elv az, hogy a bevetésre kerülő kémek lehetőleg három nyelvet jól beszéljenek. Erre a célra — a már említetteken kívül — külön nyelviskola is működik Kaliforniában, Montereyben, Hollywoodtól mintegy 40—50 kilométerre. Itt a nyelvet anyanyelvként beszélő tanárok tanítanak. A tanárok az illető állambeli amerikai követség révén állandóan tájékozódnak a nyelv fejlődéséről, a jellegzetes kiszólásokról, viccekről, tehát a hallgatók folyamatosan tudják tökéletesíteni magukat a célterület nyelvében.

Ebben a kaliforniai nyelviskolában hosszú ideig Obolensky herceg tanította az orosz nyelvet, és ott működött Nyikita Romanov is, a cári család oldalági leszármazottja, aki nemrég a Magyarországról származó Pallavicini Amo grófnővel járta Európát. Rómában a Piazza della Muse melletti Via Giacomo Porro 22 b. alatt laktak.

TÉRKÉPOLVASÁS, TÁJÉKOZÓDÁS, RÁDIÓ, FOTOTECHNIKA

A Special Forces embereit alaposan kiképezték az amerikai rendszerű térképek olvasására. Ezek a térképek nem különböznek lényegesen másoktól, de különböznek a katonai egyezményes jelek, amelyeket — mint a kiképzők mondják — a hallgatóknak álmukban is tudniuk kell.

Az SWC zsoldosainak úttalan terepen hosszú, fárasztó menet- és harcgyakorlatokon kell részt venniük, térkép se-

gítségével, mind magányosan, mind kötelékben. A térkép utáni menet iránytűvel és tájolóval történik, és ehhez bizonyos csillagászati ismereteket is el kell sajátítani. Ha például erdei úton vagy ösvényen haladnak, akkor indulás előtt sátorlappal lefedik a térképet és alatta megállapítják, hogy az indulási ponttól hány száz vagy hány ezer lépésre vannak az útvonalon jellegzetes pontok, szakadékok, források, patakok, útelágazások. Indulás után a tájoló világító iránytűjével ellenőrzik a menetirányt, valaki pedig halkan számolja a lépéseket. Aki mellette megy, ellenőrzi, nem mond-e kétszer egy számot, vagy nem téved-e a számolásban; később szerepet cserélnek és az ellenőr számol. Így csaknem méterre ki lehet számítani az útvonalat. Zaj, beszéd és cigarettázás nélkül, kísérteties nesztelenséggel mozogni — így szól a parancs —, mert a menetvonal mentén sok az ellenőrző közeg, és ha tévednek, a keserves túra elölről kezdődik.

A legnagyobb súlyt a könnyű és kis méretű, úgynevezett „ügynöki rádiók" használatára, készítésére és javítására vonatkozó kiképzésre helyezik. Ez annál is fontosabb, mert ezekkel a készülékekkel azokat a diverzáns csoportokat szerelik fel, amelyek mélyen — néha 2000 kilométerre — az ellenség hátában működnek.

Az utasítások szerint nagyon alaposan kell ismerni a PRC—6, PRC—10, PRC—11, PRC—13 és PRC—15 típusú hadseregrádiókat és kezelésüket.

Ezek közül a három utóbbi úgynevezett „nehéz" rádió. Gépkocsira szerelve működik és specialisták kezelik.

A *PRC—6* típusú rádió kicsiny, másfél-kétkilogrammos, tranzisztoros készülék, öt-hat kilométer adótávolsággal.

A *PRC—10*-es rádió háton hordozható, négy-öt kilogramm súlyú. Hatótávolsága, élettartama nagy, szárazelemmel és kis antennával nyolc-tíz kilométer, nagy antennával harminc-negyven kilométer. Dzsipre szerelve, ahol erősítővel is lehet működtetni, ötven-hatvan kilométerre ad. Ez a készülék keretantenna segítségével alkal-

mas más rádióállomások helyzetének megállapítására is. A fototechnikai kiképzés nemcsak fényképezésből, hanem filmek előhívásából is áll. A fényképezőgépek között vannak mikrofilmes mikrogépek, amelyek öngyújtónak vagy más fel nem tűnő tárgynak vannak álcázva, és vannak speciál objektívos, nagy távolságra fényképező készülékek.

E kiképzés kapcsán tanulják meg a diverzánsok a vegyszeres titkosírást, és annak előhívását is. Külön gyakorolják a filmek vagy titkosírással írt levelek, titkos okmányok gyors megsemmisítését, ami sokszor — ha a helyzet úgy kívánja — nem áll másból, mint a papírdarab lenyeléséből. Van olyan vegyszer, amely a gyomorsavval való rövid érintkezés után már megsemmisíti a vele gyárilag impregnált papírt.

A Dorogról származó *Anday János*, az SWC egyik alakulatának tagja, így számolt be tanulmányairól: „Tanulni — ez tág fogalom. Olyan dolgoknak jutok birtokába, amelyekről otthon álmodni se mertem volna: mikroszkóp, lombikok, egész vegyi laboratórium, mikrométer, különféle kifordítható ruhák, szemüvegek, összehajtható kalapok, esernyők, filmfelvevős fényképezőgép, nagyító és előhívó berendezés, tuss és speciális vonalzók, körzők, savak, gipsz, ecsetek, gumikesztyűk, kvarc, azaz ultraibolya lámpák, ezredgrammig mérő mérleg, benzinlámpa, elektromos kemence, mélység és anyagfelület, keménységmérő műszerek, fénymérők, oldószerek és ragasztók, fény- és napsugár-energetika. Felszerelésünkben az üvegvágótól az aszpirinig mindennek meg kell lennie."

Dorogon és a többi bányavárosban katonáink, rendőreink, a munkásőrök és segítőik, a lakosság ezrei nem foglalkoznak ennnyiféle műszer és elem tanulmányozásával, de azért bizonyosak vagyunk benne, hogy Andaynak nem sok öröme telne a velük való találkozásban, ha gazdái parancsára megkísérelné, hogy belopakodjon országunkba.

E hangzatos cím mögött az van, hogy a diverzáns-jelölteket megismertetik azokkal a módszerekkel, amelyekkel mindenféle vidéken, minden évszakban élelmiszerhez juthatnak és azt emberi fogyasztásra alkalmassá tehetik.

Nem más ez, mint a nomád vadászok évmilliós tapasztalatainak oktatása. A kiképzés során a helyszínen mindent végig kell csinálni. Gyökerek, gombák, kígyók, halak, madarak, vadak a táplálkozás alapanyagai. A jövendőbeli kémek megtanulják megszerzésük módját, kezdve az egyszerű csonthorogtól és csapdától az ekrazittal való halászásig.

A May Károly regényekben olvastuk valaha, hogy a hozzá nem értő vadász éhen halhat egy elejtett bölény mellett, és ez igaz is — mondta Hooper, Becker, Ovitt és a többi kiképző Fort Ordban a magyar fiataloknak. Ez a különleges kiképzés azt a célt szolgálja, hogy a Special Forces embereinek életben kell maradniuk ott is, ahol az egyszerű katona éhen pusztul. Természetesen nem lehet finnyásnak lenni — figyelmeztették a kiképzők *Kelement, Pintért, Papp Csabát, Szkircsákot* és társaikat —, félre kell tenni az előítéleteket. A pörkölt sáska és még néhány bogár, vagy a termeszek petéi „nagyon tápláló és jó ízű ételek" A jacaré, a nagy alligátor farka megfelelően elkészítve megtévesztésig hasonlít a sülló fehér húsához. a tüzes kövek között sütött kígyó és óriáskígyó is jó falat — magyarázták vigyorogva.

Ez tehát a létfenntartási kiképzés: megismerni a helyszínen az egyes évszakokban található ennivalót és megtanulni megszerzését.

Ebbe a fejezetbe tartozik az egészségügyi kiképzés, ami nem tévesztendő össze az egészségügyi altisztek csaknem egyéves speciális szakkiképzésével. Ez a kiképzés nem egyeb, mint egy fejlettebb elsősegély-tanfolyam, kibővít-

ve a trópusi betegségek és a kígyómarás eseteinek alapos megtárgyalásával. A betegségek tüneteit valódi betegeken mutatják be, valamint színes filmen, hogy a bőr elszíneződését is látni lehessen. Életben és színes dokumentumfilmekkel mutatják be az egyes mérges kígyó típusokat és megmagyarázzák, hogy marásuk ellen mi a teendő. Előfordul az is, hogy az áldozat életét csak a megmart ujj azonnali levágása menti meg. Ez ugyanis a leggyakoribb sérülés, mert az éjszakai gyakorlatnál a tapogatódzó kéz nemegyszer bukkan kígyóra.

Amikor a Special Forces emberei mindezeken átestek, általános vizsga következik. Az egyes kiképzési szakaszok végén vannak ugyan részletvizsgák, amelyeknek eredményeit a vizsgáztatók pontozzák, de van összefoglaló vizsga is, amikor a hallgatók már oktató nélkül oldanak meg bonyolult feladatokat, harcszerű körülmények között. Az ilyen gyakorlatokon — mint már utaltunk rá — sok a sebesülés, és nem ritka a haláleset sem.

A tanfolyam végével a hazájuk elleni aknamunkára felkészített árulók az elért pontszámoknak megfelelően őrmesteri vagy főtörzsőrmesteri rangot kapnak, majd kihelyezik őket az alakulatokhoz, ahol egyéni továbbképzésben részesülnek.

Az alakulatnál, amely már speciálisan valamely ország ellen van beállítva és földrajzilag ennek megfelelően elhelyezve, a hallgatókat megismertetik az illető ország történelmével, kulturális és gazdasági viszonyaival, védelmi rendszerével és hadfelszerelésével.

Amikor a diverzáns a kötelékben végzett tanfolyam vizsgáját letette, az alakulatnál megismeri annak az országnak a fegyvereit is, amely ellen adott alkalommal harcolnia kell. Ha az illető ország kézi fegyverei rendelkezésükre állnak, ezekkel gyakorolnak, ha pedig nem, csak fényképek és előírások alapján folyik a kiképzés.

A SPECIAL FORCES SZERVEZETE ÉS CÉLJAI

A szervezetet, amelyről már sok szó esett e kötetben, 1952-ben vonta egységes vezetés alá az Egyesült Államok hadvezetősége.

A kérdés régóta napirenden volt a Pentagon „illetékesei" körében. Tanulmányok és szakkönyvek százaiban utaltak arra, hogy a partizán hadviselés nem új a hadtörténelemben, hiszen a hadviselés és a hadsereg-szervezés ortodox hagyományait már a francia forradalom is fenekestül felforgatta. Az Amerikai Egyesült Államok militarista körei a napi politika szótárában is belefoglalták a „gerillaháború" fogalmát. Ez a megjelölés tulajdonképpen a Napóleon korabeli spanyol népfelkelés harcainak emlékét idézi. Hogy csak a fontosabb eseményeket említsük, emlékeztetnünk kell az 1870—1871-es francia—német háború „szabad lövészeire", a franc-tireurökre, akik még regényes módon, vörös hóhértalárban, vörös kámzsában törtek rá egy-egy német hadseregre, majd ismét eltüntek az Ardennek bozótjaiban, ahol a második világháború alatt ismét fellobbant a „maquisardok" hősi harca. (Maqui bozótot jelent.)

Az angol tábornokoknak is eszükbe jutottak Rogers őrnagy ranger-különítményeinek viselt dolgai, és sietve megalakították „Comando" néven különleges alakulataikat, amelyek feladata különleges háború viselése volt különleges eszközökkel. Ezeknek az egységeknek a kiképzése nagyjából hasonlított ahhoz, amiről a ranger-alakulatoknál volt szó, hiszen az amerikai haderő a maga számára elsősorban a szövetségesek tapasztalatait hasznosította.

A szovjet hadvezetés, mint ismeretes, rendkívül széles alapokra helyezve indította meg hihetetlenül szívós, öntudatos, lelkes, rendkívül magas erkölcsi színvonalon álló partizánhadseregével az ellentámadást mindenütt, ahová a fasiszta területrablók betették a lábukat. A partizán had-

műveletek arányait, előkészítésük és kivitelezésük monumentalitását teljes egészében és összefüggésében még nem ismerjük. Annyi bizonyos, hogy nem egyes elszigetelt, válogatott hősökből álló kis csoportok tetteiről volt szó, hanem egy hatalmas, *népi alapon álló*, jól átgondolt és a reguláris hadsereg műveleteivel egybehangolt, szakszerű, pontos hadvezetésről.

A másik nagy eseménysorozat, amely a „különleges hadviselés" témakörébe tartozik, és amely magára vonta az amerikai hadvezetőség érdeklődését, a nagy kínai népi felszabadító háború, majd később a koreai háború volt.

A Pentagon urai 1952-ben végleg elhatározták, hogy felhasználják a világháború tapasztalatait, és a „gerillaharcra" vonatkozó ismereteket beillesztik az Eisenhower elnök által bejelentett „kommunizmus elleni keresztes hadjárat" stratégiájába.

Ezt a célt szolgálta a már említett Lodge-törvény. Láttuk, honnan és hogyan került emberanyag ehhez a programhoz.

GERILLAHARC ÉS „FELKELÉS-ELHÁRÍTÁS"

Az amerikai hadvezetőség képviselői többször hangot adtak annak a meggyőződésüknek, hogy az Egyesült Államok hadseregének célszerű, sőt szükségszerű felkészülnie, olyan „korlátozott", közvetett agresszió elhárítására, amely szerintük a világ valamelyik pontján a „kommunista előretörést" szolgálja. Nem vitás, hogy mit értenek „korlátozott, közvetett agresszión", illetve „kommunista előretörésen". Ázsiában, a Közel- és Közép-Keleten, Afrikában, Közép- és Latin-Amerikában az Egyesült Államok diplomáciai köreinek és a hadsereg szélsőséges reakciós

vezető köreinek szóhasználata szerint „felkelésnek" és „közvetett agressziónak" számít minden olyan népi megmozdulás, amely az elnyomott gyarmati és félgyarmati országok önállóságának, függetlenségének, szabadságának kivívását szolgálja.

A Kongresszus hozzájárulásával megszervezték a Különleges Hadviselési Hivatalt, amelynek főnöke közvetlenül a vezérkari főnöknek tesz jelentést. Bővítették, kiegészítették a tisztek és beosztottak oktatási és kiképzési programját, a „gerilla- és felkelés-elhárító módszerek" kidolgozásával. Lépéseket tettek, hogy lényegesen emeljék a Különleges Haderők létszámát.

Egyidejűleg kineveztek egy minisztériumon belüli ellenőrző bizottságot Taylor tábornok vezetésével, amelynek feladata, hogy összhangba hozza a kormány „felkelés-elhárító" ténykedéseit. A bizottság többi tagja: McGeorge Bundy, a Fehér Ház vezető tisztviselője, Robert Kennedy volt igazságügyminiszter, Gilpatric hadügyminiszter-helyettes, Alexis Johnson külügyminiszter-helyettes és Lyman L. Lemnitzer tábornok.

1962-ben egy 13 tábornokból álló bizottság ült össze a szárazföldi haderő Különleges Hadviselési Központjában, Hamilton Howze altábornagy vezetésével. Alaposan tanulmányozták azokat a módokat, amelyek alapján a szárazföldi haderő megnövelhetné, kiszélesíthetné a gerilla-elhárító hadviselést.

Herbert B. Powell tábornok, miután meghallgatta ennek a bizottságnak a jelentését, kijelentette: a szárazföldi haderő „igen jól halad a »különleges hadviselés« területén, a program célszerű és jól megy". A bizottság javasolta, hogy támogassák a Különleges Haderőt egészségügyi, műszaki vagy egyéb „polgári" szakképzettséggel rendelkező specialistákkal. „Ezeket fel lehetne használni a kiképzésnél, segítséget nyújthatnának a gerillatámadást elszenvedő nemzetek katonáinak és polgári lakosságának." Magyarul: segítenék a belső reakciós ellenforradalmi

erőket minden demokratikus, szabadságharcos törekvéssel szemben.

„A specialisták magva — »felkeléselhárító«, lélektani, nem hagyományos hadviselési és egyéb specialisták személyében — már rendelkezésünkre áll a »különleges hadviselés« terén, és ha ezt megtoldjuk egyéb katonai szakképzettségű tehetségekkel, akkor az Egyesült Államok szárazföldi hadserege nagymértékben hozzá tud járulni a szövetségesek közti segítő törekvéshez" — jelentette ki Powell tábornok.

A Howze-féle bizottság javaslatai a többi között a következő pontokat foglalták magukban:

1. Ismertessék meg nyolc hadi létszámú hadosztállyal a gerilla- és a „felkelés-elhárító" elméleteket, a fegyvereket, a technikát és a harcászatot. A hadosztályparancsnokok különleges tanfolyamokat iktatnak be a csapatkiképzésbe. A hadosztályparancsnokoknak módjukban lesz ezt a kiképzést a szabályszerű kiképző programokba belefoglalni.

2. Szervezzenek egy héttől tíz napig terjedő különleges „tájékoztatási" programokat az összes szárazföldi harci parancsnokok részére, ezredestől kezdve a négycsillagos tábornokig. A törzstisztek ismerkedjenek meg a „különleges hadviseléssel". Ezeket a tanfolyamokat Fort Braggben és a szárazföldi haderő más iskoláiban kellene megtartani. A tananyagot ki lehet bővíteni (pl. gerilla-tanfolyam Fort Benningben stb.).

3. Indítsanak „felkelés-elhárító" tanfolyamokat (illetve bővítsék ki a már működőket) négy iskola keretében: Fort Braggben, a szárazföldi haderő dzsungeliskolájában a Panama-csatorna övezetben, a Különleges Haderő Bad Tölz-i csoportjánál és Okinawán.

4. Képezzék ki a reguláris és tartalék hadosztályokat gerillaharcra és a „felkelés-elhárító" hadviselésre a világ különféle területeit szem előtt tartva. Mindegyik hadosztálynak jelöljék ki a legvalószínűbb bevetési helyét.

5. Egy vagy több csoporttal növeljék a Különleges Haderő már meglevő négy csoportját (egy-egy csoport kb. 1200 főből áll). Mindegyik csoportnak határozzák meg működési területét Európa, Délkelet-Ázsia, Latin-Amerika, Afrika, a Közép-Kelet és Távol-Kelet különféle pontjain.

6. Állítsanak fel egy új, különleges törzsrészleget a hazai szárazföldi haderő parancsnoksága mellett a „különleges hadviselés" ügyintézésére. Ennek a részlegnek később egy tábornok lesz a parancsnoka.

7. Létesítsenek szimultán fordítási rendszert a Különleges Haderő iskoláinál (az ENSZ-ben alkalmazott fülhallgatós rendszerhez hasonlóan) a külföldi hallgatók gyorsabb oktatása érdekében.

8. Bővítsék ki a Nemzeti Gárda és a szárazföldi haderő különleges hadviselési és lélektani hadviselési tartalékcsoportjait, amelyeket jelenleg Alabamában, Utahban, New Yorkban és Kaliforniában szerveznek meg.

Az általános rendeltetésű katonai erők fontos része az *Egyesült Államok ütőerőinek parancsnoksága,* amelyet 1961 végén alakítottak meg. Vezérkara MacDill légi támaszponton van, Florida államban. Eleinte a 18. légideszánt hadosztály és a hadsereg 3. hadteste tartozott hozzá (két légideszánt, két páncélos és négy gyalogos hadosztály, valamint körülbelül 1400 repülőgépből álló taktikai légierő). Az ütőerő-parancsnokságra bízták 1963 végén az amerikai fegyveres erők összes közép-keleti, dél-ázsiai és afrikai „védelmi" műveleteinek irányítását. Ehhez, a már korábban alája rendelt szárazföldi és légi alakulatokon kívül, rendelkezésére bocsátották az atlanti-óceáni és a kelet-földközi-tengeri haditengerészeti egységeket, valamint a Fort Monroe (Virginia) támaszponton állomásozó különleges rendeltetésű haditengerészeti csoportosulások egyikét.

Az ütőerő-parancsnokság élén álló P. Adams tábornok nem titkolja, hogy a „védelmi" műveletek tényleges rendeltetése a népi felkelések elfojtása és a nemzeti felsza-

badító mozgalom ellen folytatott fegyveres harc. Mint mondotta, a „szabad világ" ezeket a népi megmozdulásokat lázadásnak, diverziónak és burkolt fegyveres agressziónak tekinti. („Military Review", 1962 május. 3. old.)

Külön meg kell jegyezni, hogy az ütőerő-parancsnokság saját nukleáris eszközökkel rendelkezik: Corporal, Honest John és Little John taktikai rakétákkal, amelyek nukleáris tölteteket szállíthatnak, és Davy Grookett lövegekkel, amelyekhez hagyományos és nukleáris lövedéket egyaránt lehet használni. Ilyenformán az Adams tábornok rendelkezésére álló erők, a tábornok saját kijelentése szerint, felkészültek „a katonai erő egész skálájának felhasználására, kezdve a nesztelen éjszakai szurony- vagy késdöféssel és végezve a hatalmas nukleáris csapásokkal". (Ugyanott, 10. old.)

Az antiimperialista, szabadságukért harcoló népi erőkkel szemben azonban kudarcot vall a nagyarányú felkészülés és minden katonai számítás.

A „U. S. News and World Report" 1964. június 8-i számában interjút közöl R. L. Moore amerikai íróval, aki Dél-Vietnamban hosszabb időn át együtt harcolt a Különleges Haderő katonáival. Íme a lap kérdései és R. L. Moore válaszai:

Kérdés: Mi a véleményük erről a háborúról a Vietnamban állomásozó amerikai közkatonáknak?

Válasz: Ezt a háborút olyan háborúnak nevezik, amelyben nincs köszönet. Azt mondják, hogy idehaza senki sem tudja mi történik, és nem is törődnek vele.

Kérdés: Az amerikaiak feladata a harc, vagy pedig csak a vietnamiak harci kiképzése?

Válasz: A kiképzés a feladatuk, de maguk is részt vesznek a tényleges harcban.

Kérdés: A harc legnagyobb részét nem a reguláris vietnami hadsereg csapatai folytatják?

Válasz: Mint már említettem, a harc legnagyobb részét a különleges alakulatok és a hozzájuk tartozó irreguláris csapatok vívják. Ezek mennek harcba és támadnak, s ezek állítanak fel csapdákat. Gerillákként harcolnak.

Kérdés: Jó felszereléssel rendelkeznek a különleges alakulatok?

Válasz: Igen. Ebből a szempontból nincs helye a bírálatnak. A felszerelés jó, és minden lőszert megkapnak, amire szükségük van. Az új típusú fegyverek kitűnőek. Új típusú M—79 gránátvetővel rendelkeznek, amely a legjobb fegyver, amit valaha láttam. Majdnem 200 yardnyira (1 yard = 0,91 méter) veti a gránátot, és külalakra puskához hasonlít.

A különleges alakulatok legfontosabb fegyvere az AR—15 típusú 22-es kaliberű automata puska, amely hatalmas ütőerejű és igen könnyű fegyver.

Kérdés: A vietnamiak is kapnak ilyen fegyvert?

Válasz: Kaptak, de a Viet Kong elszedte tőlük.

Kérdés: A különleges alakulatok hatékonysága ellenére olyan jelentések érkeznek, hogy elveszítjük a háborút.

Válasz: Igen, de sokkal gyorsabban elvesztenénk, ha a különleges alakulatok nem volnának ott . . .

KÉTÉVES PROGRAM

A szenátus „Fegyveres Szolgálatok" bizottsága előtt elhangzott beszámolójában Barksdale Hamlett altábornagy, az egyesített vezérkarok csoportfőnökének helyettese egykét éves programot javasolt, amelynek célja, hogy jelenté-

kenyen megnövelje a szárazföldi haderő képességét a korlátozott harci cselekményekre.

Elhatározták, hogy három területi jellegű „támogató köteléket" szerveznek — a délkelet-ázsiai erőt Okinawán, a latin-amerikai erőt Fort Braggben és az európai középkeleti erőt a nyugat-németországi Bad Tölzben —, majd később egy negyediket. A karibi szárazföldi haderő parancsnoka kérte, hogy az egész latin-amerikai erőt, amely jelenleg Fort Braggben tartózkodik, Latin-Amerikában állomásoztassák az 1964-es költségvetési év végéig. (A latin-amerikai erők egy részét — a 7. Special Forces Groupot — a délkelet-ázsiai erő támogatására rendeljék ki, minthogy mostanában „megnövekedett a szükséglet" Laosz és Dél-Vietnam területén.)

Habár Hamlett tábornok nem nevezte meg a földrajzi területet az új, negyedik erő számára (amely magában foglal egy további, jelenleg Fort Braggben szervezés és kiképzés alatt álló különleges erő-egységet), úgy vélik, hogy ez Afrika lesz. A tábornok megjegyezte: a szárazföldi haderő fokozza katonai missziós tényekedését Afrikában és a Szahara déli részén, s máris mozgékony kiképzőcsoportjai vannak.

Egy-egy katonai jellegű támogató kötelék a következő elemeket foglalja magába:

— egy 1262 fős SF-csoportot,
— egy 58 fős lélektani hadviselési századot,
— egy 25 fős műszaki különítményt,
— egy 86 fős polgári különítményt,
— egy 91 fős hírszerző különítményt,
— egy 66 fős egészségügyi különítményt,
— valamint repülő, híradó, szállító és egyéb különítményeket, amelyekre — mint a Pentagon illetékesei mondják — esetenként szükség lehet.

Hamlett megjegyezte: a Fort Bragg-i iskola alapvető doktrinákat dolgoz ki, és területi iskolákat irányít Okinawán, Európában és a Karib-tenger térségében.

A katonai jellegű támogató erők az „adott országhoz szabott" csoportokat foglalnak magukban. Ezeket az illető országba lehet küldeni. Hivatalos feladatuk lesz: segítséget nyújtani a „kommunisták által támogatott felkelések" (értsd: antiimperialista, népi felkelések) leveréséhez, mielőtt még Amerika egy kommunista államcsínnyel találná magát szemben és „drasztikusabb intézkedéseket kellene végrehajtania". Hamlett tábornok kijelentette: a katonai csoportok „tábori kiképzést és iránymutatást nyújtanának azoknak az országoknak, amelyeket kommunisták által inspirált felkelés fenyeget". Ezek a támogató erők ezenkívül a „vezetéssel kapcsolatos tanácsokat is nyújtanának", vagy szükség esetén részt tudnának venni a szövetségesekkel együtt a „felkelés-elhárító" műveletekben.

A csoportok segítséget nyújtanának abban is, hogy „megszilárdítsák a rendet" azokban az országokban, amelyeket még nem ért nyílt kommunista támadás. Ez a segítség történhet a közegészségügy, a műszaki építés területén és egyéb területeken, a hazai erőkkel együttműködve.

TÖBB HELIKOPTERT

Herbert B. Powell tábornok kijelentette: a tábornoki bizottság egyik legfontosabb javaslata az volt, hogy „több helikoptert biztosítsanak a Különleges Haderő részére". Majd így folytatta: „A mozgékonyság nagyon fontos, amint azt már megtanultuk Délkelet-Ázsiában. Ez elengedhetetlen követelmény, és reméljük, hogy gyorsan fogunk haladni e téren."

A Fort Knoxban kiképzett, Hegyhátszentmártonból származó *Bodó Lászlót* a legnagyobb méretű, H. 37-es helikop-

terre specializálták. Több más magyar szolgál ilyen alakulatoknál is.

A szenátus „Fegyveres Szolgálatok" bizottsága előtt Arthur G. Trudeau altábornagy arról beszélt, hogy a szárazföldi haderő milyen érdeklődést tanúsít a „különleges hadviselési" eszközök kutatása és fejlesztése iránt.

A „különleges hadviseléssel", azaz a gerilla, a gerillaelhárító, lélektani és a „felkelés-elhárító" hadviseléssel kapcsolatos kutatás és fejlesztés fontossága 1961 tavasza óta megnövekedett — mondotta. Az 1962—1963-as költségvetési évben a program céljaira 20—30 millió dollárt utaltak ki és várható, hogy ez az összeg 1964—1965-ben tovább növekszik.

Trudeau vázolta azokat a tennivalókat, amelyeket a szárazföldi haderő tervbe vett.

A „különleges hadviseléssel" összefüggő kutatás és fejlesztés sok tényezőre kiterjed. Ilyenek:

— a könnyű és néma fegyverek,
— speciális robbantószerek,
— híradó berendezések,
— technikai eszközökkel történő figyelő és biztosító, nyomkövető és azonosító rendszerek.
— a lélektani hadviseléssel kapcsolatos felszerelések,
— tökéletesített légi szállítóeszközök.

Várható, hogy a következő években állandóan bővítik majd a programot, mert nyilvánvalóan továbbra is nagy súlyt fektetnek arra, hogy a különleges hadviselési egységeket megfelelő technikával és felszereléssel lássák el.

A hadseregben a gerilla-elhárító kutatást és fejlesztést az ARPA (Advenced Research Projects Agency) — Haladó Kutatástervezeti Ügynökség — hozza összhangba. Ez a hivatal különféle felszerelési tárgyak és eszközök tökéletesítésével foglalkozik. Dzsungelöltözéket tervez, hangtalanul ölő fegyvereket, miniatűr nylonrakétákat, hangtompítóval felszerelt puskákat, szappannak vagy zsírkonzervdoboznak álcázott robbanószereket, kis helyen elrejthető

rádiókat és vegyi fegyvereket. (Az utóbbiak közül egyik „legizgalmasabb" találmánynak egy vegyszer ígérkezett, amelyről azt tartották, hogy elpusztítja a dzsungel füvét, a fák leveleit, és ilyen módon megfosztja a partizánokat az álcázás, a rejtőzés lehetőségeitől.)

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK HADVEZETŐSÉGÉNEK ELKÉPZELÉSEI

Az amerikai vezető katonai köröknek a gerillákra vonatkozó elképzeléseit a legvilágosabban a védelmi költségvetéssel kapcsolatos kongresszusi üzenete fejtette ki.

E haderő feladatai az ő meghatározásuk szerint a következők lehetnek:

1. Válogatott, sokszorosan átszűrt, politikai és fizikai szempontból teljesen megbízható törzset kell szervezni, mely egy háborús összeütközés esetén alkalmas az ellenséges hátországban terrorista és szabotázsakciók végrehajtására, kémfeladatok ellátására, rémhírterjesztésre, valamint arra, hogy sebtében kiképzett felkelő (értsd: ellenforradalmár) tömegek élére álljon, vezesse őket, megszervezze légi úton való elszállításukat, összehangolja tevékenységüket a reguláris haderő hadműveleteivel.

2. Békében be kell szivárognia a leendő ellenfél országaiba, ott szimpatizánsok felhasználásával, később aktivizálandó felkelő körzeteket és személyzetet szerveznie, előkészítenie a légi hídfőállásokat.

Ki kell terjesztenie a kémkedést és a diverziót a szóban forgó állam háborús potenciáljával és béketermelésével összefüggő minden területre.

3. Az Egyesült Államokban közre kell működnie abban, hogy a haderő alakulatait kiképezzék az ellenséges parti-

zánháború során várható összes lehetőségekre, hogy a harcoló csapat ellenálló legyen a partizánharc legdöntőbb tényezőjével — a meglepetéssel szemben. A kiképzésben el kell érni, hogy a haderő egységei megtanuljanak számolni mindazokkal az eseményekkel, melyek az ellenséges területen bekövetkezhetnek.

A „KÜLÖNLEGES HADVISELÉS" SZERVEZETE

A szárazföldi, légi és haditengerészeti erők egyesített vezérkari főnöksége az Egyesült Államok haderőinek minisztériumában, a Pentagonban székel. Itt működik a Különleges Hadviselési Módszerek Hivatala is.

McNamara hadügyminiszter 1962-ben a szenátus fegyverszüneti bizottságában kifejtette az úgynevezett „különleges" alakulatok továbbfejlesztésének tervét. Ezek irányítására létrehozták az Egyesült Államok hadseregében a Különleges Hadviselési Módszerek Hivatalát, amely a katonai és politikai kémkedés módszereinek kidolgozásával, terrorcselekmények és a diverziós tevékenység tervezésével foglalkozik. A hivatalnak alárendelték a Különleges Hadviselési Módszerek Központját (Fort Bragg, Észak-Karolina), a Különleges Hadviselési Módszerek Iskoláját (ugyanott) és több különféle „tudományos kutató" (!) intézményt.

Mint Dwight Beach tábornok (a tudományos kutatómunkák vezetője az Egyesült Államok hadseregében) közölte, jelenleg több mint száz partizán- és partizánellenes hadviseléssel foglalkozó témát és tervet dolgoznak ki. A légierők Eglin légi támaszponton tartanak fenn egy „különleges hadviselési módszerekkel" foglalkozó „központot". Mint Eugene Zuckert, a légierők minisztere kijelentette, a

központ munkájának alapja egy olyan program, „amelynek keretében a nemzet felkészül a partizánellenes harcra". („Air Force Space Digest", 1963 április. 38. old.)

A Pentagon vezetői szerint a „különleges hadviselési módszerekhez" szervesen hozzátartozik az úgynevezett „lélektani hadviselés", amelyet az amerikai imperializmus az állami politika rangjára emelt.

Az Egyesült Államok vezető körei lélektani hadviselésen olyan intézkedések széles körét értik, amelyek célja elsősorban az, hogy erkölcsileg megingassák a polgári lakosságot, a szocialista táborhoz tartozó országok fegyveres erőinek személyi állományát, s az imperialista elnyomás és a kolonializmus ellen, felszabadulásukért harcoló nemzeteket. A lélektani hadviselés keretében a gátlástalan és rágalmazó kommunistaellenes propagandán kívül felhasználnak korántsem lélektani eszközöket is, például a kémkedést, a diverziót, a haladó politikusok meggyilkolását.

Az imperialista kémszolgálatok effajta tevékenységére igen sok példa volt az utóbbi időben. Ismételten merényleteket kíséreltek meg Szukarno indonéz és Nkrumah ghanai elnök ellen, folytatják a terrorista tevékenységet Kubában és számtalan kémet dobnak át a szocialista országokba. Így hát nem véletlen, hogy a lélektani hadviselés irányításával a Különleges Hadviselési Módszerek Hivatalát bízták meg az Egyesült Államokban. A lélektani hadviselés irányításában részt vesz a külügyminisztérium, a Központi Hírszerző Ügynökség (CIA) és a Szövetségi Nyomozó Iroda (FBI) is. Az Egyesült Államok elnöke mellett rendkívüli lélektani hadviselési tanácsadó működik.

A Különleges Hadviselés Központjának közvetlenül vagy közvetve alárendelt szervek:

1. A már korábban említett Különleges Hadviselési Iskola — a Special Warfare School Fort Braggben — s ennek nyelviskolája a kaliforniai Monterey városban.

2. A 7. Különleges Ejtőernyős Csoport — 7th Special Forces Group, Airborne (korábban 77.). Ez nagyjából ezred erejű ejtőernyős csoport, amelynek feladata az iskolaparancsnokság által kidolgozott gyakorlati terv végrehajtásában való közreműködés és a hallgatók ejtőernyős, híradástechnikai, robbantási kiképzése. Ugyancsak itt van az 1. Különleges Ejtőernyős Parancsnokság is, amely alá az 5. és 7. Különleges Ejtőernyős Csoportok tartoznak.

(Tekintettel arra, hogy a diverzáns- és szabotőr-egységek vagy személyek a tervek szerint legnagyobbrészt repülőgépen kerülnek a működési terület közelébe, létfontosságú, hogy az ejtőernyős ugrás természetes közlekedési móddá váljék számukra. Így logikus, hogy a legfőbb gyakorlati kiképzőegység egy különleges ejtőernyős alakulat legyen.)

3. Fort Braggben van elhelyezve az 1. rádiós és röplapzászlóalj is. Ez ugyancsak hozzátartozik a „különleges hadviselés" eszközeihez. Feladata az ellenséges vagy leendő ellenséges országok felé irányuló propaganda-rádióállomások működtetése, valamint az ott ledobandó, illetve terjesztendő röplapok készítése és terjesztésük megszervezése. A lehallgatott rádióközléseket, akár nyílt nyelvűek, akár rejtjelzettek, a hadsereg különleges rejtjel-megfejtő osztályának (a vezérkari főnökség egyik osztálya) adják tovább megfejtés céljából, és az így kapott, valamint a közvetlenül lehallgatott nyílt nyelvű közlemények alapján készítik röplapjaikat, tájékoztató brosúráikat, propagandafüzeteiket.

A gyakorlatok során ennek az alakulatnak az alegységei teljesen harcszerűen dolgoznak, hol az egyik, hol a másik félnél. Felszerelésük lehetővé teszi a rádiózás zavarását is.

4. Az 1. hangszórós és röplap-század is Fort Braggben állomásozik. Ez az egység a propaganda legaktívabb végrehajtója. A rádiós zászlóaljtól kapott közleményeket, lehallgatott adatokat mondja be nagy teljesítményű hangszó-

rókkal felszerelt hardkocsikról az ellenséges állások felé, az első vonalak közvetlen közeléből.

A rádiólehallgatások eredményét ravasz lélektani eszközökkel szeretnék kihasználni. Sokszor előfordul, hogy az első vonalba teljesen titokban érkezett egység még be sem rendezkedett, s az ellenséges vonalak felől egyszerre harsogó hangon szólal meg a megafon és „köszönti a... zászlóalj tisztjeinek, legénységének, parancsnokának megérkezését". Gyakran egy-egy könnyelmű telefon-, vagy rádióbeszélgetés eredményeként neveket is mond, az illető családi adataival. Elfogott személyek kihallgatását magnetofonszalagról olvassák be, megfelelő kommentárokkal fűszerezve. Megtörténik, hogy valamely rajtaütés révén az első vonalba küldött posta kerül a kezükbe, s ilyenkor „bajtársi segítségként" gúnyosan beolvassák a legénységnek a leveleket. Mindezek a módszerek a szabadságharcos erők demoralizálását hivatottak szolgálni.

Ez az egység megtanulta, hogyan kell röplapokat nyomtatni, majd pedig léggömbökről vagy repülőgépekről ledobni a velük szemben állók vonala fölött.

5. Nyugat-Németországban állomásozik a Különleges Haderő egy ejtőernyős zászlóalja, amely szintén elit csapatnak számít. A „Fekete Párducok" („Black Panthers") nevet viseli, és állandó hadi létszámon van, állandóan készen a bevetésre. Főleg a Nyugat-Berlin körüli háborús hisztéria légkörének feszített állapotban tartására szolgál. Igyekszik megismerni az NDK haderejének fegyvereit, kikémleli szervezeti beosztását, harceljárási és taktikai elveit. Ezeknél az alakulatoknál orosz, ukrán, keletnémet, lengyel, magyar származású diverzánsok vannak, akik módszeres pontossággal készülnek aljas terveik végrehajtására.

Ejtőernyős kiképzést kapott *Kiss G. Tibor* (RA 10817153 azonosítási számú) magyar disszidens, aki így beszélt terveiről: „Kemény elhatározással mindent elérhetek, és el

fogok érni mindent. Az ejtőernyős szolgálat veszélyes, de szép. Nálam nincs lehetetlenség. Talán elbizakodott vagyok, de visszaút nincs!"

A Különleges Haderő egységeinek nagy szerepük és sok sebesültjük volt a nyugat-németországi NATO-hadgyakorlatokon is.

Az ejtőernyős alakulat székhelye Wiesbaden.

6. Van egy — a Különleges Haderő kötelékébe tartozó — ejtőernyős zászlóalj az Egyesült Államok-beli Fort Brucknerben is. Feladata: részt venni az amerikai haderő egyes gyakorlatain, támadási és védelmi feladatokkal. Legtöbbször az arcvonalak mögött ledobott diverzáns alakulatok szerepét játssza.

7. Okinawa szigetén egy hangszórós és röplap-század állomásozik. A távol-keleti haderő kötelékében a propagandaszolgálatot látja el Vietnam, Laosz, Korea és Japán területén.

8. Egy rádiós és röplap-század Hawaii szigetén, a Fort Schafterben van. Ez az alakulat is távol-keleti specialistákból áll, nyilvánvalóan az okinawai hangszórós század kiegészítője.

9. A nyugat-németországi Heidelbergben állomásozik az úgynevezett „Munkaszolgálat" („Labour Service") parancsnoksága. Ez tulajdonképpen egy segédszolgálati ág, amely legénységét főleg szökevényekből és egyéb (elsősorban kelet-európai) emberanyagból toborozza. Feladata épületek, raktárak őrzése, a repülőterek földi segédszemélyzetének feltöltése, a tűzoltó alakulatok kiszolgálása.

10. Külön kell megemlékezni az úgynevezett „F" alakulatokról. Ha háborúra kerülne sor, az amerikai hadvezetőség elgondolása szerint a szárazföldi haderő olyan műveletet indítana el, amelynek célja, hogy a kém- és diver-

záns tevékenységet közvetlenül összekapcsolja a hagyományos katonai ténykedéssel.

Ennek a tervnek a megvalósulását az európai hadszíntéren néhány száz amerikai katona kezdené el. Ezek — köztük többen az említett magyarok közül — békeidőben Bad Tölz városában állomásoznak.

Az elsőrendű feladattal szoros összefüggésben van a kártevők második feladata: a hadszíntér parancsnoka által kijelölt különleges feladatok végrehajtása. Sok ilyen feladat, cél közül csak néhányat említünk:

— felderíteni és esetleg megtámadni az atomenergia központokat és az irányított lövedékeket gyártó műveket, a tároló és kilövő helyeket;

— felderíteni és megbénítani az ellenséges légvédelmi riasztóhálózatot, a vegyi hadviselési intézményeket, valamint a harcászati csapat- és utánpótlási összpontosításokat;

— a gyárak bénításával vagy rombolásával megzavarni a megtámadott ország speciális termelő kapacitását;

— rémhírek terjesztése, politikai vezetők semlegesítése, ártalmatlanná tétele, fontos személyek kiszabadítása, alapcsoportok (deszántok) szervezése. Mindegyik csoportnak van egy törzse és három — „A", „B", „C." — típusú hadműveleti különítménye. Az „A" különítmény (2 tiszt és 10 beosztott) a legkisebb és a legnagyobb számban fennálló különítmény. Minthogy a Különleges Haderő egyetlen szabálya a rugalmasság, ez a különítmény egy tiszttel és öt beosztottal is működhet (a csoportparancsnok általában százados, a csoport törzsaltisztje törzsőrmester, egészségügyije törzsőrmester, fegyverzeti szakértője törzsőrmester, robbantó szakértője őrmester, rádiókezelője törzsőrmester). Egy teljes látszámú „A" különítmény ezeknek a beosztásoknak és rendfokozatoknak a bővítménye.

Az „A" különítménynél nagyobb a „B" és a „C" különítmény. A „B" különítmény parancsnoka általában őr-

nagy, a „C" különítményé pedig alezredes. Amikor egy „A" különítmény konszolidálja a célterületet, akkor feladata elég nagy lehet ahhoz, hogy egy „B" vagy egy „C" különítmény vegye át.

A Különleges Haderő újonca pályafutását minden valószínűség szerint a Különleges Haderő 5. vagy 7. csoportjánál fogja megkezdeni, a Fort Braggben levő Különleges Hadviselési Központnál.

Ha az újoncnak még nincs ejtőernyős minősítése, akkor az iskolán elvégzi az ejtőernyős tanfolyamot. Ezenkívül — mint mondottuk — nyolchetes szakkiképzésben vesz részt valamelyik szakterületen, pl. hírközlés, harcászat, egészségügyi segély, különleges ejtőernyős taktika, a saját és a külföldi fegyverek ismerete stb. Ezt az előbbiekben részletesen ismertettük.

Ezután átvezénylik az illetőt a 7. Különleges Ejtőernyős Csoport egyik hadműveleti különítményéhez. Itt legalább 13 hetes különítmény-kiképzésben részesül, amely magában foglalja a megfelelő helyőrségekben és állomásokon folyó kétéltű, mocsár, dzsungel és sarkvidéki „túlélő tanfolyamokat". Ezenkívül vagy egyénileg, vagy különítménnyel együtt különleges iskolába küldik rohamosztagos, hideg idő elviselési, víz alatti robbantó, gerilla-elhárító vagy lélektani hadviselési kiképzésre.

Így válik érthetővé, hogy legalább 26 hetes (6 és fél hónap!) speciális kiképzésre van szükség ahhoz, hogy a Különleges Haderő egy-egy katonáját tengeren túli beosztásba küldjék. Lehet azonban az is, hogy a beosztott 71 hetes, vagy ennél hosszabb tartamú kiképzésben részesül.

Ha a katonát a Különleges Haderő 10. csoportjához osztják be, akkor a Bajor Alpok csúcsai alatt fekvő Bad Tölz-i táborba vezénylik.

A Különleges Ejtőernyős Csoportnál a kiképzés többféle szempontból is erősen különbözik az egyéb helyeken folyó kiképzéstől. Míg a 7. SF-csoport az adminisztráció

részleteivel bajlódik, a 10. SFG nem törődik ilyesmivel. Attól a pillanattól kezdve, hogy egy szökevényt hadra foghatónak nyilvánítanak a 10. SFG-nél, az illető tudja, hogy ha a sípba fújnak, különítményének két órán belül indulásra készen kell állnia.

KIKÉPZÉSI CÉLOK

A Különleges Haderő 10. csoportjánál meghonosodott kiképzés — a Pentagon illetékeseinek elgondolása szerint — kettős célt szolgál.

Az első, hogy a különítményt maximális túlélési lehetőséggel juttassák a célterületre. Minden beosztottnak nehéz viszonyok között is jól kell tudnia ugrani. Jól kell ismernie a vitorlázó repülőgéppel történő leszállás technikáját, valamint az elő nem készített terepen történő leszállást. Meg kell találnia a lehetőséget, hogy mindenfajta terepen és időjárásban közlekedni tudjon. Gyakran előfordul majd — így oktatják —, hogy egy „A" különítmény nagy területen fog működni. Nem sok élelmiszert vihet magával, és meghatározatlan ideig a terepen kell beszereznie élelmét.

Ez a kiképzési terület a kibővítése annak, amelyet a Special Forces zsoldosa már elsajátított, azzal a különbséggel, hogy most tábori kiképzésben részesül egy adott területen. Ez specializált kiképzés, amelynek célja, hogy az illetőt szakképzetté tegye bizonyos területeken. Nemrég az „A" különítménynél külön ugróiskolát létesítettek. Ugyanígy képesített oktatók (mindegyik az Egyesült Államok szárazföldi haderőitől) oktatják a mélyvízi búvárkodással, a víz alatti légzőberendezés használatával és a víz alatti robbantással kapcsolatos tantárgyakat. Ezek a

tanfolyamok kényelmes uszodában kezdődnek, és olyan éjszakai feladatokkal végződnek, amelyeket a nyugat-németországi mély- és hidegvizű tavakban hajtanak végre.

A 10. SF-csoportnál a kiképzés nagy részét tábori körülmények között hajtják végre, sokszor éjszaka. A téli gyakorlatok előtt szép időben hegyet másznak. A hegymászás különböző problémáit oldják meg. A téli gyakorlatok rendszerint egyhónapos túlélő tanfolyamot foglalnak magukban. E kiképzések során gyakori terepsíkfutásokat hajtanak végre színlelt harci körülmények között, amikor a hőmérséklet sokszor rendkívül alacsony. Ehhez a körülményhez még hozzájárul a korlátozott élelmiszer-adagolás és a kötelező 80 fontos (37 kg) hátizsák.

A másik cél: a 10. csoportnál kiképezik a különítményt azokra a teendőkre, amelyeket akkor kell végrehajtani, ha már felvette a kapcsolatot a „helyi gerillákkal" Ez a „helyi gerillacsoport" — elméletben — magában foglalhat 20—200 vagy 2000 személyt is. A feltevések szerint lehet, hogy ez az erő képzetlen elemekből verődik össze, nem rendelkezik felszereléssel, de az is lehet, hogy egy jól képzett ezredből áll, amelynek nincsenek megfelelő fegyverei és nincs utánpótlása. Az egyik parancsnok — a feltételezések szerint esetleg valamilyen nacionalista törzs tagja — gyűlöletet érezhet a Nyugattal szemben, egy másik háromszor annyi fegyvert igényelhet, mint amennyire szüksége van, az egyik csoport esetleg nem akar egyesülni a másikkal. Mindenfajta embertípus megtalálható ezeknél az elméletben számba vett egységeknél: az idealista, a zsoldos, a hazafi, a fanatikus, a kalandor, a politikai opportunista, a bűnöző és a szélhámos. Az emberi kapcsolatok tehát állandó problémát fognak jelenteni a SFG-különítmény számára — mondják az oktatók. A problémák megoldásának zöme a különítmény-parancsnok vállára nehezedik. Ezért jól ki kell ismernie magát a világ dolgaiban, sokkal jobban, mint egy átlagos, a reguláris alakulatoknál szolgálatba állított hadnagynak. De mint-

hogy egy különítmény „veszteséget szenvedhet", vagy valamilyen más ok miatt felbomolhat, a talpraesett diverzánsnak egyedül is fel kell találnia magát. Mindegyiknek jó előre meg kell tanulnia a „célország" történelmét, földrajzát, politikáját, gazdaságát, katonai hadirendjét és titkosrendőri szervezetét. A csoportkiképzést ezeken a területeken gyakran kiegészítik a kémiskola Oberammergauban rendezett részletes tanfolyamaival. Ez az iskola is speciális tanfolyamokat vezet, amelyek képessé teszik az idegen nyelvet — arabot, franciát, angolt — törve beszélő amerikai zsoldost arra, hogy egyszerű beszélgetéseket folytasson és műszaki utasításokat adjon a kérdéses terület nyelvén azoknak a lakosság köréből melléjük szegődött

A jelölteknek meg kell ismerkedniük a „célviszonyokkal". Íme: Magyarországgal ismerkedik az egyik kémjelölt

hazaárulóknak, akiket sikerül együttműködésre megnyerniük.

Hogy az ilyen „különböző típusú" emberek „tiszteletét" megnyerjék, a különítmény tagjainak éppoly edzetteknek kell lenniük, mint a feltételezett „bennszülött gerilláknak", és alapos katonai szakismeretről kell tanúbizonyságot tenniük. A hazaárulókból verbuvált különítményt ki kell képezni majdnem minden harcászati eshetőségre: hidak robbantására, tehervonaton való rajtaütésre, előőrsök megtámadására, erőművek felrobbantására. Sor kerülhet arra is — mondják az oktatók —, hogy egy különítménynek a szövetségesek és az ellenség fegyvereivel és felszerelésével kapcsolatos karbantartást, javítást és kezelést kell megtanulnia és ezt az oktatást az illető ország nyelvén kell végeznie.

A KÜLÖNLEGES SZAKISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA

A Special Forces tagját — mint már említettük — részben rátermettsége alapján választották ki diverzáns és kémfeladatok ellátására. A Fort Braggben kapott kiképzés folyamán természetesen tovább fejlesztik képességeit. A tábori gyakorlatokon az a feladata, hogy tudását azon a meghatározott szakterületen fejlessze ki, amelyre kijelölték, s hogy tudását átadja a különítmény többi tagjának.

Vegyük például a különítmény egészségügyi altisztjét. Mielőtt a 10. SFG-hez kerül, 44 hetes előzetes egészségügyi kiképzésben részesül. Nemcsak az elsősegélynyújtást tudja elvégezni, hanem kisebb sebészeti beavatkozásokat is, beleértve a törések, valamint a kézi fegyverek által okozott sebek kezelését.

Ezután közlik vele, hogy például Graustarkban X célterületen fogják bevetni a különítményét. Történetesen Graustarknak ezen a területén gyakori a kolerajárvány. Hogy védelmet nyújtson különítményének, és hogy kedvezően tudja befolyásolni a helyi lakosság magatartását, az egészségügyi katonának most a kolerával kapcsolatban kell elmélyítenie tudását. Miután ezt elsajátította és különleges felszerelési cikkekkel és anyagokkal látta el magát, át kell adnia ismereteit a különítmény többi tagjának.

Ugyanez a követelmény érvényes a különítmény minden egyes tagjának. A *robbantási szakértő* talán az utánpótlási nehézségek következtében kénytelen lesz robbantószert gyártani a helyi erőforrásokból és oktatást adni különítményének azok alkalmazásával kapcsolatban. A fegyverszakértőnek fel kell készülnie és különítményét is fel kell készítenie a célterületen valószínűleg található fegyverek kezelésére és karbantartására. A több területen való kiképzést egybekötik a negyedévenként megtartott nehéz próbagyakorlatokkal, hogy meghatározzák a különítmény harcképességét.

Az SFG tagjának tábori kiképzése nehéz, hosszadalmas és gyakorlatilag sohasem ér véget. Fogalmat alkothatunk az SFG kiképzéséről, ha tanulmányozzuk annak összetett programját. 1961-ben például 950 órát írtak elő mint minimumot a tábori gyakorlatok számára. A 10. SFG-nél a kiképzés 2140 órát igényelt, de ezeknek az óráknak a száma végül is 3346-ra rúgott. A tábori kiképzőgyakorlatok 216 óraszámának hadszintéri minimuma a 10. SFG-nél 568 órát tett ki. A különleges tábori kiképzésre előirányzott 148 óra 184-re, a 446 órás hadszintéri minimum 1216-ra növekedett. Mint azt az egyik tiszt megjegyezte: „Amikor csatlakozol a 10. SFG-hez, nem egy egységet találsz ott, hanem egy életformát". Magyarul egy életre eladtad testedet-lelkedet, ötéves szolgálatod után is bármikor elküldhetnek Dél-Vietnamba, Kambodzsába, megki-

sérelhetik, hogy bedobjanak hazád vagy más békés ország területére kémkedni, vagy egyéb kártevő cselekményt végrehajtani. Nem sok jót ígér neked ez az „életforma"!

LÉGI ROHAMOSZTAGOK

A legújabb laoszi és vietnami agresszív cselekmények is bizonyították, hogy a „különleges hadviselés" egyik fontos eszköze a repülőgép és a légi úton történő szállítás. Ennek megfelelően az amerikai hadvezetőség szükségesnek látta, hogy a légierő lépést tartson a „különleges hadviselés" növekvő igényeivel.

A Különleges Légi Hadviselési Központ tiszteket és pilótákat képez ki, hogy lehetővé tegye a Harcászati Légi Parancsnokság számára gerilla-elhárító műveletek végrehajtását, a szárazföldi haderő különleges alakulatainak légi szállítását és légi támogatását képes legyen biztosítani.

1961 májusában a légierők minisztere parancsot adott a Harcászati Légi Parancsnokságnak: fejlessze ki „felkelés-elhárító" képességét. A Különleges Légi Hadviselési Központ — amelynek parancsnoka e kötet összeállításakor Gilbert L. Pritchard dandártábornok volt — két új hadműveleti egységet hozott létre: az 1. légi diverziós csoportot és az 1. légi diverziós kísérletező csoportot. Az 1. légi diverziós csoport parancsnoka Chester A. Jack ezredes lett.

Ha az Egyesült Államok bárhol „korlátozott" háborúba vagy gerillaháborúba keveredne — mondják a Special Forces oktatói —, akkor a csoport jelenlegi feladata hasonló lenne a második világháborúbeli elődeihez, melyek pl. Orde C. Wingate brit dandártábornok csapatát támogatták Burmában a japán vonalak mögött, szállításokkal,

bombázókkal, vadászokkal, helikopterekkel, összekötő repülőgépekkel és vitorlázó repülőgépekkel. Nem teszik persze hozzá, hogy akkor igazságos ügyért, a japán imperializmus ellen harcoltak — az utódoknak pedig a világ csendőrei, a legreakciósabb imperialista csoportok érdekeiért kell életüket kockáztatniuk. A „felkelés-elhárítás" — mint már hangsúlyoztuk — a szabadságmozgalmak, függetlenségi törekvések elnyomását, leverését jelenti. Ehhez a piszkos munkához is elsősorban a Special Forces zsoldosait veszik számításba.

A 4400. harci legénységi kiképzőszázadot annak idején az Eglin Auxiliary Field 9-nél állították fel, 1961. július 1-én. A század kezdeti létszáma 350 tiszt és beosztott volt. Ebből a csoportból 1961 augusztusában különítményt szerveztek azzal a feladattal, hogy képezzen ki ejtőernyősöket „az egyik afrikai ország számára". 1961 szeptemberében a 4400. századot harcra foghatónak nyilvánították, és egy második különítményt szerveztek Dél-Vietnamban, hogy az képezze ki az illető afrikai ország légi személyzetét és pilótáit a C—47, B—26 és T—28-as repülőgépek kezelésére.

A légi diverziós csoportok különleges kiképzése magában foglalja az ejtőernyős harccselekmények minden fázisát, beleértve a személyek, felszerelések és fegyverek kis magasságából történő ledobásának technikáját. Az egyéb kiképző fázisok magukban foglalják:

— a gyakorló bombázást,

— az éjjel-nappali közvetlen légi támogatást, beleértve a világító rakéták alkalmazását az éjszakai felderítésnél,

— a helyi hazafias partizánerők elnyomását,

— a felderítést,

— a menekülési útvonalak elvágását gyalogsági aknák alkalmazásával,

— elszigetelő portyázásokat,

— utánpótlási raktárak megsemmisítését,

— lélektani hadművelet alkalmazását, beleértve a zavaró és tájékoztatás elhárító programokat és rádióadásokat.

Kezdetben a rohamosztagok a második világháborúbeli és a háború utáni évekből származó repülőgépeket alkalmaztak, mint pl. a C—46, a C—47, a B—26 és a T—28. Ezek sok országban általánosan alkalmazott típusok és raktárból szükség esetén gyorsan rendelkezésre állnak. Ezeknek a típusoknak alkalmazását azért is kedvelték, mert viszonylag egyszerű volt a kezelésük primitív viszonyok között, kis vagy hevenyészett támaszpontokról.

A C—46 és a C—47 teher- és csapatszállító gépek hagyományos feladataikat hajtják végre. A C—47-et a gép aljára szerelt hangszórókkal látták el légi rádióadás céljából, és kisegítő rakétamotorokat is kapott, hogy meggyorsítsák a felszállást. A B—26-ot a gép orrába helyezett 0,50 kaliberű géppuskákkal szerelték fel. A repülőgépet ezenkívül különféle típusú belső és fedélzeti fegyverekkel el lehet látni, beleértve a különböző típusú bombákat, napalmtartályokat és rakétakilövőket. Ezenkívül nagy sebességű csapatszállító járművekké is átalakíthatók. Ilyenkor hat, a Special Warfare Centerhez tartozó teljes felszerelésű diverzánst lehet szállítani a bombatérben. A gépet két K—17C felderítő fényképezőgéppel is fel lehet szerelni. A T—28-asokat kiképzőgépből vegyes fegyverszállító járművekké alakították át. Szokásos fegyverzetük: 2 db 0,50 kaliberű géppuska (szárny alatt elhelyezve), a szárnyra szerelt négy rekesz bombák, napalmtartályok és rakéták részére. Külső kiegészítő üzemanyagtartályokat is rájuk lehet szerelni, hogy a hatótávolságot fegyverszállítás esetén megnöveljék.

Ehhez a repülőgépállományhoz csatlakozott nemrég a Helio—L—28 STOL könnyű szállítógép is, amely képes három teljes felszerelésű SWC rohamosztagost, vagy rohamosztagbeli műszakit, vagy repülőgépirányítókat előkészítetlen területekre szállítani.

Az L—28 bizonyítja, hogy a Különleges Hadviselés Központja nagy érdeklődést tanúsít az újabb felszerelések iránt, amelyek megfelelnek feladatának. Komoly tanulmányokat végeznek, hogy megjavítsák a légi szállítású diverzáns csapatok ütőképességét.

A Benjamin H. King ezredes parancsnoksága alatt álló 1. légi diverziós kísérletező csoport feladata az volt, hogy kifejlessze, kipróbálja az új harcászatot és felszereléseket, tökéletesítse az egységek „felkelés-elhárító" képességét. A csoport szorosan együttműködött az 1. légi diverziós csoporttal azokat a fegyverzeti felszereléseket illetően, amelyeket meghatározott feladatoknál és terepen alkalmazhatnának.

A laoszi és a vietnami nép antiimperialista magatartásának, szabadságtörekvéseinek letörése céljából a Csendes-óceán térségében is mind nagyobb súlyt helyeznek a különleges hadviselés erőinek fejlesztésére. Ezzel egyidejüleg Afrikát sem hagyja számításon kívül az amerikai hadvezetőség.

Harry D. Felt tengernagy, a csendes-óceáni főparancsnok mondotta:

„Fokoztuk a Különleges Haderő beosztottjainak kiképzését azzal is, hogy 150 százalékkal megnöveltük a szárazföldi haderő gerilla típusú csapatainak létszámát. 1961 elején még csak mintegy 2000 fő működött a Különleges Haderőnél. Jelenleg 5000 főt képezünk ki az iskolákban. A létszám egy része külföldi."

Az egyesített vezérkarok hadműveleti csoportfőnökének helyettese, Barksdale Hamlett altábornagy bejelentette: 1962-ben a Közép-Keleten is létesítettek egy Különleges Hadviselési Iskolát. „Az iskola személyzeti állományának gyakorlati kiképzésében nagy szerepet játszik az a tény — mondotta —, hogy tényleges (értsd: háborús) feladatok során képezik ki őket."

„Az ezekből az iskolákból kikerült személyi állomány — folytatta az altábornagy — aktívan részt vesz a harc-

cselekményekben, például az Okinawán állomásozó délkelet-ázsiai erő kötelékében, amely jelentős mértékben támogatja a laoszi és a vietnami hadműveleteket. Szükségletünk oly nagyarányú a világ e részében, hogy a Fort Braggben állomásozó Latin-amerikai Erőket nagy részben bevetettük a Délkelet-ázsiai Erők támogatására."

„Ezekkel a katonai jellegű hidegháborús ténykedésekkel egyidejűleg — mondta a tábornok — a szárazföldi haderő növeli katonai ténykedéseit Afrikában is, a Szaharától délre. Különösen az egyik missziónk ért el kiváló eredményt, amelyet pedig csak az elmúlt évben hoztunk létre. Ez a kis létszámú misszió speciális, mozgékony kiképzőcsoportok alkalmazásával hajtott végre egy ejtőernyős kiképzőprogramot, amelynek során három hónap alatt 200 ejtőernyőst képeztek ki, s több mint 1200 ugrást hajtottak végre."

A Különleges Haderő működéséről jellemző képet festett a „Post" című folyóirat 1962. április 28-i számának „Meleg fegyver a hidegháborúban" című cikke. A cikk szerzője dicsekedve számolt be a Különleges Haderő egyik részlegének laoszi tevékenységéről:

„A múlt év egyik napján — írta — egy katonai helikopter egy thai tolmácsot és egy kis amerikai csapatot dobott Laosz északkeleti részének hegyvidékére. A csapatot James Ibsen százados vezette. Míg a beosztottak a tábor elkészítésén dolgoztak, Ibsen százados meg egy egészségügyi őrmester elindultak, hogy megszemléljék a közeli falvakat. Feladatuk az volt, hogy egy hazai erőt szervezzenek meg a kommunista gerillák ellen. Ez enyhén szólva nehéz és veszélyes feladat volt.

A százados és beosztottai — folytatta beszámolóját a „Post" — a változékony »senki földjén« voltak, a nyugati királyi hadsereg és a kommunista Patet Lao között. A bennszülöttek meo törzsbeliek voltak és hagyományosan ellenségei mind a Laónak, mind a Patet Laónak. Ibsennek még sohasem volt dolga a meo törzs tagjaival. Nem nagyon

ismerte országukat, még kevésbé nyelvüket. Egy napi járásra volt a legközelebbi szövetséges erőktől.

A százados először a »barátság zálogai« segítségével próbált a meók bizalmába férkőzni. Orvosi kezelést biztosított számukra — naponként 250-et. Robbantószereket ajánlott fel a falu építési programjának segítésére. Ahelyett, hogy élelmiszereket igényeltek volna, az amerikaiak maguk lőtték a vadat, halásztak, magas árat fizettek a rizsért és gyümölcsért. Ebben a »baráti légkörben« Ibsen százados végül felvetette egy fegyveres erő újoncozásának kérdéseit.

Amikor az amerikaiak három hónappal később elhagyták a területet, három századot hagytak maguk után, azaz mintegy 600 meót, akiket kiképeztek a kézi fegyverek használatára és a gerilla harcászatra. Ezek a meók — lelkendezett a „Post" riportere — ettől kezdve naponként adatokat szolgáltattak a környező területen végbemenő Patet Lao csapatmozgásokról. Biztatták a többi meo törzsbelieket Laosz északi területén, hogy kérjenek hasonló kiképzést."

A Különleges Haderő csak akkor lép működésbe — írják szemforgatóan az amerikai katonai szaklapok —, ha a partizánoktól zaklatott külföldi kormány (értsd: az amerikai reakciósokkal együttműködő ellenforradalmi kormány) ezt igényli. Bevetéskor a Különleges Haderő beosztottjai *egyenruhában* jelennek meg, és vállvetve működnek az illető kormány fegyveres erőivel. Így a Különleges Haderő bevetése önmagában véve politikai tény. Ugyanakkor a Különleges Haderő gerilla-elhárító doktrinája az FM 31—15 szabályzatban elismeri, hogy „az irreguláris erők növekedése és folytonossága a lakosság támogatásától függ. A gerilla-elhárítóknak tehát az a feladatuk, hogy elvágják a kapcsolatot a gerillák (értsd: a partizánok, ellenálló hazafiak) és a lakosság nem harcoló tömegei között."

Ennek egyik módja az, hogy — katonai kifejezéssel élve — bevezetik a „lakosság ellenőrzését". Ezzel kapcsolatban az FM 31—15 a következőket írja: „A polgári lakosság tevékenykedéseit és mozgását korlátozzák . . ., megakadályozzák, hogy a gerilla-(partizán) erő elkeveredjen vele és támogatást kapjon tőle." A lehetséges korlátozások között az alábbiakat sorolják fel:

1. Illegális politikai találkozók vagy gyűlések megakadályozása;

2. az összes polgári lakosok összeírása és dokumentálása;

3. az egyéni személyazonossági igazolványok, engedélyek és útlevelek ellenőrzése;

4. a közlekedés és a közlekedési eszközök korlátozása;

5. kijárási tilalom;

6. cenzúra;

7. az élelmiszergyártás, -raktározás és -elosztás ellenőrzése;

8. fegyverek, lőszer, robbantószerek, gyógyszerek és pénz tulajdonának ellenőrzése.

Mindebből világosan kitűnik, hogy az amerikai imperialista körök a legkevésbé sem bíznak abban, amivel félrevezető módon, lelkiismeretlenül általatják a külföldi — köztük a magyar — fiatalokat, hogy ti. bevetésük esetén számíthatnak a „kommunista országok" lakossága egy részének támogatására. Nyilvánvaló, hogy a Special Warfare Center alakulataiba szervezett hazátlan zsoldosokat készek lelkifurdalás nélkül bármikor a pusztulásba vinni.

MIN APÓEK SORSA ÉS A KÖVETKEZTETÉS

Befejezésül *T. Sándorról* lesz szó, aki abba a dokumentumunk elején említett csoportba került, amelyet az olasz kormány váratlan nagylelkűséggel befogadott az osztrák táborból történt szabadulásukkor.

A cimborák közül kettő a texasi Fort Hoodba került és ott iskolázza az amerikai hadsereg egymás után oda vezényelt egységeit a „felkelés-elhárításra", a hazafias megmozdulások vérbe fojtására. T. Sándor harmadmagával megjárta Okinawát, Dél-Vietnamot, és átkerült Európába a Német Szövetségi Köztársaságba.

Az SWC zsoldosai alaposan kivették részüket a múlt évi nagy hadgyakorlatból. T. Sándor a „Wildschwein" művelet bravúros végrehajtása közben komoly érdemeket szerzett az egyik autobahn fontos és szigorúan őrzött hatalmas viaduktjának sikeres „felrobbantásával". Persze nem voltak élesre szerelve a robbantó töltetek, az őröket sem kellett legyilkolni, mint Dél-Vietnamban. Csupán elnémították őket. A stratégiai jelentőségű viadukt felrobbantása olyan döntő módon befolyásolta a hadgyakorlat menetét, hogy annak bizonyos részletét meg kellett ismételni, mert a robbantás és a vele kapcsolatos egyéb sikeres rajtaütések (pl. az egyik páncélos hadosztály hírközpontjának harcon kívül való elhelyezése) teljesen irreálissá tették a gyakorlat menetét. Az érintett tábornokok és törzstisztek megkapták az ilyen alkalmakkor kijáró „orrot", amit a katonai élet törvényei szerint maradéktalanul, neha alaposan megtoldva adtak tovább, lefelé, a szolgálati „szamárlétra" fokozatain.

A csapatok káromkodva kullogtak vissza a „kiindulási alaphelyzetbe" a fagyos, lucskos, hóval kevert sárban, hogy megismételjék a hadgyakorlat eme nehéz mozzana-

tát. T. Sándor és két társa „a kimagasló teljesítményekért" háromheti külön szabadságot kapott.

— Have a good time, boys! It was a nice job! (Szórakozzatok jól, fiúk! Derék munka volt!)' — mondotta a segédtiszt, amikor átadta nekik a szabadságolási igazolványt. De T. Sándor — legalábbis így mondta el e kötet szerzőinek — akkor már nem tudott igazán örülni a dicséretnek...

Sehogy sem tudta elfeledni a vietnami hetek emlékeit, a véres, fülledt, rőt lángokkal megvilágított éjszakákat. Ott véres-komolyan folyt a „gyakorlatozás". A helikopterekből kiszállva sorra felkeresték azokat a családokat, amelyeknek névsorát Okinawán adta át nekik az eligazító tiszt. Megkapták az utasítást, hogy az egyes családoknál mit kell mondani, kire kell hivatkozni: ki küldte őket.

T. Sándor főleg egy öreg házaspár emlékétől nem tud szabadulni. Egyetlen fiukat — Minnek hívták — éppen úgy sorozta be valahol az SWC toborzója, mint ahogyan őt, amikor nagyon szűk volt már a Via Vallombrosa-i villa és nagyon kilátástalan az élet.

Min apó és az anyóka elsírták magukat, amikor T. Sanyi a tolmáccsal elmagyaráztatta, hogy fiuktól jön, a fiatal Mintől. Meg is mutatta nekik a fess zöld baszksapkás, SWC-egyenruhás fényképet. Régen volt már, hogy Min elment, a két szegény öreg nagyon nehezen várta őt vissza. Több gyermekük nem volt, nagyon nehéz lehetett már egyedül művelgetni a kis földet és térdig dagasztani a sarat a rizsültetésnél. Na de hiszen majd csak hazajön Min, és akkor apóka már majd csak a kis ház körül teszvesz, anyókának sem kell akkor a folyótól cipelni a vizet, és ha lefelé megy a nap, a nagy fügefa alatt üldögélve várják, hogy mikor tűnik fel Min a kis fahídon, a tehénkével... Valahogy így ábrándoztak a jövőről.

„Min azt üzeni — fordította a tolmács T. Sándor szavait —, hogy apóka rakja el gondosan ezeket a ládákat a ház mögött, ahol a nagy hibiszkusz bokor van. Nagyon vigyázzon rájuk, mert ezeket a felszabadító hadsereg keresi majd.

Apóka csak annak adja ki a ládákat, aki ismeri a jelszót... Értik?"

T. Sándor még Min fényképét is átadta apókának, aki igyekezett ugyan uralkodni magán, de hát nagyon el tud érzékenyülni egy ilyen öreg szív, ha az egyetlen fiútól jön üzenet és biztatás, hogy majd jön ő maga is nemsokára és akkor minden másként lesz! Úgy álltak a kis házacska előtt, amely alig látszott ki a nagy fügefa alól, mint Philemon apó és Baucis anyó a római regében.

T. Sándornak — ahogy később elmondta — furcsa, megmagyarázhatatlan érzései támadtak akkor. Mintha csak a kicsi somogyi falucskát varázsolta volna oda valaki a messzi Dél-Vietnamba — a kis magyar falut, ahol T. bácsi és T. néni ugyancsak várják egyetlen fiukat. T. bácsi öreges betűivel hűségesen beszámol a falu eseményeiről: ki halt meg, ki házasodott, mit vettek, milyen betegség látogatta meg a családot és a rokonokat. Boldogan rója T. bácsi az öreges verébfej betűket, amelyek elmondják, hogy az idén többet fizetett a szövetkezet, mint tavaly — több volt a munkaegység, ahogy otthon mondják — s már két éve villanyt vezettek minden lakásba. Rádiót vettek és egyebeket, de Sanyi, édes fiunk, te is hazajöhetnél már, hiszen más világ van már itthon, mint mikor elmentél. P-ék Kálmánja is hazajött, szépen megél mint autóbuszsofőr, meg is házasodott.

T. bácsi, Sándor édesapja, szemüveget hord és öreg, kék szemei furcsán nagyobbnak látszanak a vastag üvegen keresztül. „Fijam de te maj csak haza gyösz és megölelhetünk Tégedet kedves fijam" — írta legutóbbi levelében. Ez Sándornak arra a levelére volt válasz, amelyben megírta haza, hogy ne aggódjanak érte, mert egy nagy gyár európai üzemében dolgozik Stuttgartban...

T. Sándornak nagyon elszorult a szíve, amikor Min apó öreg, ráncos arcáról egyszerre a saját édesapja bizakodó, barátságos, könnyes mosolya sugárzott rá. Első konkrét „bevetése" volt ez, és teljes buzgalommal igyekezett „szu-

perkatonához" híven kellő pontossággal végrehajtani megbízatását.

Két hónap múlva került vissza T. Sándor Min apóék házatájára. A kis ház romjait akkorra már kezdte benőni a gaz, amely falánk gyorsasággal hódítja vissza a vadon földjét a vadonnak. Sándor a közeli drótsövénnyel körülvett, szigorúan ellenőrzött „szabad világbeli" faluban tudta meg, mi történt. Egy éjjel eljöttek a „felszabadítók", és Min apónak valaki fülébe súgta a jelszót, Min fényképét is átadta neki. Kibontották a ládákat, rátörtek a vietnami népi felszabadító erők közelben állomásozó egységére.

Szegény Min apó és anyóka elpusztultak. Amikor a népi ellenállók támadása elérte a falut, a „felszabadítók" — a Különleges Haderő diverzáns csoportja — felgyújtották a ládákat. A robbanás ölte meg Min szüleit.

Érzelmes történet? Tragikus véletlen?

Sándor napokig nem tudott aludni. Eszébe jutott, hogy mindez az ő apjával, anyjával is éppen úgy megtörténhetett volna, sőt megtörténhet. Hiszen őket erre készítették fel évek szívós, kitartó, kemény tréningjével és sok-sok dollár felhasználásával.

Az persze kizárt dolog — nyugtatta magát —, hogy őt magát dobják le éppen Somogyba, esetleg a saját falujába. Annál óvatosabbak a parancsnokságon. De vajon vigasztaló-e ez, vagy ellenkezőleg?

Mert akkor már — gondolta kétségbeesetten —, talán éppen a vérszomjas K. András, vagy a lelkiismeretlen N. Ödön, vagy az érvényesülésért bármire kapható T. József, aki majd az ő fényképével kopogtat be a szüleihez, és akkor az öreg kék szeme egyszerre el fog homályosodni a vastag szemüveg mögött, s mindent el fog hinni „fia barátjának", a hírhozónak . . .

T. Sándor őszintén elmondta, hogy attól kezdve hosszú ideig csak úgy tudott aludni, ha elég nagy adag whiskyt hajtott fel.

Otthonról, a barátaitól egyre furcsább hírek szállingóz-

tak. Ez is, az is hazajött Magyarországra... Semmi bajuk, megbecsült tagjai a társadalomnak és lassan gyökeret vernek azon a földön, amelyet otthagytak, mert ábrándokat kergettek a gazdag Amerikáról, ahol mindenki autón jár, és minden sarkon unatkozó, jóságos milliomosok várják a szegény menekülteket, hogy segítséget nyújthassanak nekik.

Hol voltak már ezek az ábrándok? Persze, el kell ismerni, sokan valóban jól élnek, sokan valóban „megfogták az isten lábát". De a dollárt nem adják ingyen, és a külföldinek keserves tandíjat kell fizetnie, amíg megtanulja, hogy mi a különbség az Amerika Hangja propagandája és a valóság között.

Neki nem volt rossz dolga a katonaságnál, főleg amióta Nyugat-Németországban szolgál. De mi lesz azután — meditált magában —, mi lesz tizenöt év múlva, ha kiöregszik, ha nem tud már puszta kézzel, biztosan és csendben ölni, ha nem tud már éjszaka felrobbantani egy cukorgyárat vagy egy erőművet?

És mi lesz a szüleivel odahaza?! Mi lesz, ha az SWC oda is el akarja egyszer vinni az alattomos gyújtogatás tüzét?

Mindez akkor villant át T. Sándor agyán a legélesebben, amikor a segédtiszt átadta a „derék munka" jutalmát, a szabadságolási igazolványt. Hát igen... ha jól utánaszámol, valóságos hadműveletek esetén mintegy 180 ártatlan ember életét követelte volna meg a robbantás, javarészt asszonyokét, gyerekekét...

T. Sándor már itthon van. Ott ül budapesti munkahelye — egy kőbányai gyár — klubjában. Elmeséli: a gyakorlat után néhány nappal már Zürichben volt, és élvezte a koratavaszi napsütést a Zürichi-tó partján. Egyszerre megpillantotta az egyik angol légiforgalmi vállalat reklámját, amelyben a Colosseum távlati képe látszott. Másnap délben már az Alpok felett repült. Látni akarta újra — most már nem koldus menekültként, hanem egy csomó dollárral zsebében — Róma barnássárga falait. Fel akarta keresni

a kiskocsmákat, ahová újságírók vagy „jótékony emberek" meginvitálták, hogy miközben eszi a pizzát és issza a kellemes, könnyű frascati bort, izgalmas storykat mondjon nekik a „vasfüggöny" mögötti életről...

A Viscount lágy, hosszú szökkenéssel siklott rá a fiumicioni repülőtér betonjára, és T. Sándor este már a Via Veneto nyüzsgő forgatagát nézte. Másnap reggel a hotel közelében a Porta Pia téren reggelizett egy eszpresszó teraszán, ahová már a Via Nomentana platánjai vetettek árnyékot.

Két asztallal odébb egy idősebb házaspár és egy fiatalasszony ült. Hat év körüli fiúcska volt velük. T. Sándor fülét megütötte a magyar szó. Az asszonyka beszélt:

— Ugyan, dehogy. Senki sem akart rábeszélni, hogy maradjak otthon. Mi már gyökeret vertünk Angliában, kezdjük megszokni az ottani életet. A férjem teherautót vett, azzal fuvarozgat, megélünk... A kisfiunkat néha hazaviszem majd a nagypapáékhoz, hogy el ne felejtse a magyar szót. Megtartottam állampolgárságomat, és a londoni követség simán adott látogató vízumot.

— Na és otthon? — kérdezte az idősebb férfi. — Nem zaklatták, nem hallgatták ki?

— Jaj, dehogy — kacagott az asszony. — Éppen most voltam a konzulátuson, itt van a közelben a Via dei Villinin. Egy itteni fiatal magyar nő, akivel idejövet a vonaton ismerkedtem meg, haza szeretne menni. Ő is ötvenhatban jött és megkért, kísérjem be a konzulátusra, mert egyedül fél. Mondanom sem kell, kifogástalanul udvariasak voltak.

T. Sándor feszülten figyelte a beszélgetést. Gondolatban lassan végigment az utolsó évek hosszú, kanyargós útján. Somogy, azután Eberau. A traiskircheni rettenetes zsúfoltságú tömegtábor. A boldog, mindent-váró utazás Rómába; a lélekölő, kilátástalan várakozás a Via Vallombrosán; a CIA; a toborzók; milyen zöld volt felülről a Tiberis „S"-kanyarja, amikor elindultak! Ugyan mit csinál most B. Józsi,

aki Róma fölött oldalba bökte „Nézd csak, haverkám, ott a Colosseum!" Aztán Fort Jackson (... „you lousy rat"), Fort Bragg, a floridai mocsarak, a panamai dzsungel, a vasútrobbantási gyakorlat Utahban, a túlélési kiképzés Guatemalában... Dél-Vietnam, a sikoltozva menekülő fiatal lány, akit az ösvény kanyarulatánál ért utol a golyó (az SWC nem hagyhat tanút maga mögött — mondja a szabályzat), aztán Min apóék... szörnyű dolgok, jó volna valamennyit elfeledni.

T. Sándor ott ül az üzemi klub foteljében, képeslapokat böngész: mi történt, amíg távol volt?

Már nem idegen itthon, szépen keres, most készül angolból államvizsgára. Neki gyerekjáték lesz.

„Tudja, amikor átkerültem Európába, valahogy átvillant rajtam a gondolat, hogy itt már közelebb vagyok az otthonhoz. Amikor aztán Bad Tölzben tovább folytattuk az utánképzést, akkor döbbentem rá igazán, hogy mennyire hasonló a sorsom a Min bácsi fiáéhoz, mennyire hasonló vég várhat az én szüleimre is, hiszen, ha egyszer kirobban valahol a háború, nem lehet tudni, kit sodor magával... harcost, békés embereket, kisgyerekeket. Én már láttam ezt... nem akarom még egyszer látni, nem akarom feláldozni azokat, akiket szeretek."

TARTALOM

Előszó — — — — — — — — — — — — 5
A Lodge-törvény — — — — — — — — — 19
A „korlátlan lehetőségek" igézete — — — — — 24
Menekülni a lágerből! — — — — — — — — 30
Az alapkiképzés színhelye: Fort Jackson — — — 39
Angol nyelvtanfolyam — — — — — — — — 47
A „training group" — — — — — — — — — 51
Egyéb kiképzőközpontok — — — — — — — 64
Fort Leonard Wood — — — — — — — 64
Fort Benning — — — — — — — — 67
Fort Dix — — — — — — — — — 71
Fort Campbell — — — — — — — — — 73
Fort Ord — — — — — — — — — 82
Fort Gordon — — — — — — — — — 84
Fort Lewis — — — — — — — — — 86
Fort Knox — — — — — — — — — 86
Fort Hood — — — — — — — — — 87
Fort Myer — — — — — — — — — 87
Nyugat-németországi támaszpontok — — — — 88
Fort Bragg, a szuperkatonának nevezett diverzáns-jelöltek kiképzőközpontja — — — — — — 90
A kiválasztás módszerei — — — — — — — 92
Különleges Hadviselési Iskola — — — — — — 96
Az egyéni szakkiképzés — — — — — — — — 96
A fegyvernemi szakkiképzés — — — — — — 98
A kézitusa, a cselgáncs, a puszta kézzel végrehajtandó emberölés, a speciális gyilkosságok — — — — 100

124-féle módszer — — — — — — — — — — 101
A zajtalan gyilkolás — — — — — — — — — 102
Az alkalmas pillanatban — — — — — — — — 102
A robbantások — — — — — — — — — — — 103
Áthatolás ellenséges területeken és akadályokon — — 105
„Gyakorlatszerű" vallatások — — — — — — 108
A professzor és tanítványai — — — — — — — 110
Dzsungelen és mocsaras vidékeken végrehajtott átkelés — — — — — — — — — — — 111
A sivatagi kiképzés — — — — — — — — 114
Magashegységi kiképzés — — — — — — — 115
Sarkvidéki kiképzés — — — — — — — — 116
A tengeri partraszállási gyakorlatok — — — — 118
Térképolvasás, tájékozódás, rádió, fototechnika — — 124
A létfenntartás technikája — — — — — — — 127
A Special Forces szervezete és céljai — — — — 129
Gerillaharc és „felkelés-elhárítás" — — — — — 130
Kétéves program — — — — — — — — — 135
Több helikoptert — — — — — — — — — 137
Az Egyesült Államok hadvezetőségének elképzelései — 139
A „különleges hadviselés" szervezete — — — — 140
Kiképzési célok — — — — — — — — — — 147
A különleges szakismeretek elsajátítása — — — — 150
Légi rohamosztagok — — — — — — — — 152
Min apóék sorsa és a következtetés — — — — — 159

Felelős kiadó a Kossuth Könyvkiadó igazgatója. Szerkesztette: Z. Vidor Emma. A borító Erdélyi János munkája. Műszaki vezető: Szécsi Andor. Képszerkesztő: Fábri Magda. Műszaki szerkesztő: Vértes Jenő. A szedést 1964. VIII. 17-én kezdték meg. Megjelent 1964. XI. 20-án, 40 000 példányban. Terjedelme 10,5 (A/5) ív.
PL — 202 — H — 6466
64.3843/1 — Zrínyi Nyomda, Budapest. Fv.: Bolgár I.

Ára: 14,— Ft